

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

ปริญญา

การบริหารการศึกษา

การศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Academic Affairs Administration Effectiveness of Primary Schools
under the Bangkok Metropolitan Administration

นามผู้วิจัย นายทรงยศ แก้วมงคล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑป ไชยจิต, ค.ศ.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์सनัน ประจงจิตร, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ราชนันย์ บุญธิมา, กศ.ศ.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์สิทธิกร สุมาลี, ศษ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Academic Affairs Administration Effectiveness
of Primary Schools under the Bangkok Metropolitan Administration

โดย

นายทรงยศ แก้วมงคล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทรงยศ แก้วมงคล 2555: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปรินญาศึกษาศาสตร์ดุสิต
(การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑป ไชยจิต, ค.ศ. 226 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ปัจจัยระดับนักเรียน
ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร และเพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดังกล่าว ตัวอย่าง คือ นักเรียน 1,260 คน
ครู 672 คน และผู้บริหาร 84 คน รวม 2,016 คน จากโรงเรียน 84 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบ
หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ได้รับเครื่องมือกลับคืนมาจากนักเรียน 1,234 ชุด จากครู 631 ชุด และจากผู้บริหาร 84 ชุด
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์
การกระจาย และการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมของโรงเรียนดังกล่าว
อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผล
การบริหารวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเจตคติต่อการเรียน
ไม่มีอิทธิพล 3) ปัจจัยระดับครู พบว่า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และ
พฤติกรรมการสอน ไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายห้องเรียน
แต่วุฒิการศึกษาของครู มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยระดับผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้าน
การเป็นผู้นำ ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลทางบวก
ต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการรายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ส่วนประสบการณ์การบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร ไม่มีอิทธิพล และ 5) จากผลการวิจัย
ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอ โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล
การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ
บางประการสำหรับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยในอนาคต

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Songyos Kawmongkon 2012: Factors Influencing Academic Affairs Administration Effectiveness of Primary Schools under the Bangkok Metropolitan Administration. Doctor of Education (Educational Administration), Major Field: Educational Administration, Department of Education. Thesis Advisor: Assistant Professor Moldhop Chaiyachit, Ph.D. 226 pages.

The research aimed to investigate factors influencing academic affairs administration effectiveness of primary schools under the Bangkok Metropolitan Administration. Those factors were classified as: student factors, teacher factors, and administrator factors. The other objective was to propose a multilevel model of those factors influencing academic affairs administration of the schools. A sample of 2,016, consisting of 1,260 students, 672 teachers, and 84 administrators, were randomly selected by multi-stage sampling technique, from 84 of the schools. The research instruments were questionnaires and tests constructed by the researcher. The data from usable returns of 1,234 from the students, 631 from the teachers, and 84 from the administrators, were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, coefficient of variance, and multilevel and regression analyses.

The findings were as follow: 1) The overall level of academic affairs administration effectiveness of the schools was at the high level. 2) For the student factors, learning behaviors positively influenced academic affairs administration effectiveness of the schools at the significant level of 0.01, while attitude toward learning did not. 3) For the teacher factors, educational qualifications, teaching experiences, teacher characteristics, and teaching behaviors did not influence mean score of academic affairs administration effectiveness at the classroom level; however, educational qualification did positively influence regression coefficient of learning behaviors at the significant level of 0.05. 4) For the administrator factors, such administrative behaviors as of leadership, decision making behaviors, and communication behaviors had positive influences on mean score of academic affairs administration effectiveness at the school level at the significant level of 0.01, but administrative experiences and in-service training had no influences. 5) From these findings, a multilevel model of factors influencing academic affairs administration effectiveness was proposed, and a number of recommendations were given for policy formulation, implementation, and future research.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยชิต ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สนั่น ประจงจิตร และ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่เป็นผู้แนะนำทักษะต่างๆ ช่วยเหลือ แก้ไข ให้ความรู้ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทุกท่าน ที่สอนผู้วิจัยให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะในศาสตร์ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูง ที่ได้สละเวลาช่วยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช โศภิตรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ทองไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ดร.นารี (อาแว) อาจาวริน และ ดร.ปิติชาย ต้นปิติ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และนักเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดร.วิลาวัณย์ เลิศวีรวัฒน์ ดร.ชีวารัตน์ กปิตกาญจน์ ดร.อังคณา สุขเสวี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินธวา คามดิษฐ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาจนทำให้งานวิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจ และสละเวลาในส่วนของครอบครัว

คุณค่าของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และขอขอบเป็นเครื่องบูชาคณาจารย์ หลักสูตรการบริหารการศึกษาคุณุภีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และผู้ที่เป็นครู อาจารย์ของผู้วิจัย

ทรงยศ แก้วมงคล

มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
สมมติฐานการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	11
การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	12
การบริหารงานวิชาการ	22
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	44
การวิเคราะห์ห้พระระดับ	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
กรอบแนวคิดในการวิจัย	85
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	89
ประชากรและตัวอย่าง	89
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	93
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
การเก็บรวบรวมข้อมูล	112
การวิเคราะห์ข้อมูล	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	115
ผลการวิจัย	115
ข้อวิจารณ์	135
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	147
สรุปผลการวิจัย	149
การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย	151
ข้อเสนอแนะ	153
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	157
ภาคผนวก	170
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือเชิญ	171
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	178
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	181
ภาคผนวก ง โรงเรียนตัวอย่าง	222
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	226

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขนาดประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหาร ครู และนักเรียน	92
2	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ	111
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	117
4	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับนักเรียน	118
5	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับครู	119
6	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับผู้บริหาร	120
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และระดับผู้อำนวยการ กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	122
8	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	124
9	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	128
11	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน	130
ตารางผนวกที่		
1	ขนาดประชากร และขนาดตัวอย่าง จำแนกตามนักเรียน ครู ผู้บริหาร เป็นรายโรงเรียน	223

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดขอบเขตของการวิจัย	88
2	แสดงการกำหนดตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)	92
3	โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	125
4	โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยระดับครูที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน รายห้องเรียน	127
5	โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	129
6	โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน	131
7	โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	132

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลไปยังการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การบริหารการศึกษามีหลายระดับ มีตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่การบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นต้นมีความสำคัญมาก เพราะว่าเป็นการสร้างความรู้พื้นฐาน และจริยธรรม คุณธรรมของสังคมที่ดีให้กับนักเรียนที่มีอายุน้อยการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะเสริมพื้นฐานที่แข็งแรงให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ที่จะต้องนำเอาองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้นในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยโรงเรียนต้องจัดการศึกษาดังแต่ระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพก็จะได้รับการพัฒนาได้ง่าย และรวดเร็วขึ้นในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ในการจัดการศึกษาดังกล่าวผู้ที่มิบทบาทเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ที่จะเป็นปัจจัยนำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาโดยการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งงานการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของงานการบริหารโรงเรียน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 56) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยหลายปัจจัย อาทิ เช่น ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร

ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการจัด

การเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับต่ำกว่าดีมาก และยังมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจาก สมศ. อีกประมาณ ร้อยละ 8 แสดงว่าประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัญหา ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ ต้องเร่งแก้ไขให้ได้โดยเร็ว ถ้าปล่อยให้ปัญหาดังกล่าวคงเหลืออยู่จะทำให้การศึกษาของคนไทย มีคุณภาพต่ำซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพสูงขึ้น จึงได้ตัดสินใจทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของ กรุงเทพมหานคร และผู้บริหารสูงของสำนักงานการศึกษาซึ่งเป็นต้นสังกัดไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนในการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน และครู คาดว่าการวิจัย ครั้งนี้จะมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือสูง เพราะผู้วิจัยได้เลือกเทคนิควิจัยที่เป็นการวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยสมการถดถอยซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยสามระดับ คือ ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และ ปัจจัยระดับผู้บริหาร เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับเป็นวิธีการทางสถิติที่สอดคล้องเหมาะสมกับ ข้อมูลทางการศึกษา ซึ่งปัจจัยที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าจะมีอิทธิพลต่อปัจจัยที่อยู่ในระดับต่ำกว่า เช่น พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับปัจจัยที่สูงกว่าปัจจัยระดับครู จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ปัจจัยระดับครูเป็นปัจจัยสูงกว่าปัจจัยระดับนักเรียน ดังนั้นปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้ง การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอยสามารถโน้มข้อมูลในแต่ละระดับให้มาอยู่ในระดับเดียวกัน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ โดยใช้การวิเคราะห์พหุ ระดับของ Teddlie and Reynold (2000) พฤติกรรมการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร ของ Hoy and Miskel (2001) ประสิทธิผลองค์กรของ Steers (1977) พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนสภาพของ Bass (1985) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมการตัดสินใจของ Hoy and Miskel (2001) และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของ Barnard (1972) รวมถึงกรอบแนวคิด ในการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พหุระดับที่มีสามระดับของ ราชันย์ บุญธิมา (2542) ซึ่งสอดคล้อง กับการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชาพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนของ นารี อาแว (2545) และงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏของพิมพ์อร สดเอี่ยม (2547) ประกอบกับการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ของ องอาจ นัยพัฒน์ (2544: 115) ได้เสนอแนะให้มีการวิจัยประสิทธิผล

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษา ประสิทธิภาพเฉพาะด้าน จากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ กรอบแนวคิด และงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้

คำถามการวิจัย

คำถามการวิจัยนี้มีดังนี้

1. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
3. โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยนี้มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัย ระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยของเนื้อหาเป็น 3 ส่วน คือ

1.1 ปัจจัยระดับนักเรียนประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการเรียน และเจตคติต่อการเรียน

1.2 ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอน

1.3 ปัจจัยระดับผู้บริหารประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร และพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยของเนื้อหา ประกอบด้วย ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารที่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ 2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 3) กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์เชิงวิชาการ

1. ได้องค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ได้องค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ได้องค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับ โมเดลทุกระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์เชิงประยุกต์

1. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาตนเอง โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการบริหารงานวิชาการ พัฒนาตนเอง และครู ให้มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนานักเรียนประถมศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม
3. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนครูและการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยระดับนักเรียน ประกอบด้วย

1.1 เจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

1.2 พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2. ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วย

2.1 วุฒิการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

2.2 ประสบการณ์การสอนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

2.3 คุณลักษณะครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

2.4 พฤติกรรมการสอนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

3. ปัจจัยระดับผู้บริหารประกอบด้วย

3.1 ประสบการณ์ทางการบริหารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

3.2 การฝึกอบรมทางการบริหารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

3.3 พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

3.4 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

3.5 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่บริหารการศึกษา
โดยสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทยที่ดำเนินการเปิดสอนตั้งแต่ระดับ
ปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 431 โรงเรียน

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติการกิจ
ทางการบริหารงานวิชาการจนเกิดความสำเร็จ ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เป็นผล
การเรียนตั้งแต่ภาคเรียนแรกของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงภาคเรียนปัจจุบันของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหา
ตามหลักอริยสัจสี่ ประกอบด้วย ชั้นระบุปัญหา ชั้นระบุสาเหตุของปัญหา ชั้นนำวิธีการการแก้ปัญหา
มาใช้ และชั้นป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา
3. ความพึงพอใจในการทำงานของครูหมายถึงความรู้สึกที่ดีของครูที่มีต่องานที่ทำและ
ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดไว้

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้หมายถึงความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน และครูในด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับปริมาณ คุณภาพประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว และความยืดหยุ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ หมายถึง องค์ประกอบในด้านต่างๆ ของนักเรียน ครู และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกันไปสำหรับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ดังนี้

1. ปัจจัยระดับนักเรียน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

1.1 เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ในการเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) ความรู้สึก และ 3) พฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านลักษณะวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านประสิทธิภาพการเรียน

1.2 พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่มีต่อการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่แสดงออกให้เห็นถึงความกระตือรือร้นความสนใจความตั้งใจ และสามารถรู้จักการวางแผนตลอดจนวิธีการเรียนในขณะที่เรียนและการใช้เวลาเรียน

2. ปัจจัยระดับครู หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับลักษณะ และพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสิทธิภาพการสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอน

2.1 วุฒิการศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับต่างๆ ของครู ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

2.2 ประสิทธิภาพการสอนหมายถึงระยะเวลาที่ครูทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่นมาก่อนจนถึงปัจจุบัน

2.3 คุณลักษณะครูหมายถึงท่าทางลักษณะที่แสดงออกตามลักษณะวิชาชีพครู และ จรรยาบรรณครู

1) คุณลักษณะวิชาชีพครู หมายถึง ลักษณะสำคัญของครูที่ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านความรู้ได้แก่ มีความรู้ด้านเนื้อหาที่สอน และเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในสาขาวิชาเอก ของตนมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ และมีความรู้ในด้านเทคนิค วิธีการสอนรูปแบบต่างๆ คุณลักษณะด้านทักษะได้แก่ เข้ากับผู้อื่น ได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีทักษะ ในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้เพิ่มเติม

2) จรรยาบรรณครู หมายถึง คุณลักษณะวิชาชีพครูซึ่งประกอบด้วย การตรง ต่อเวลาการทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้ดี และรวดเร็วการเอาใจใส่ติดตามผลงานให้ลุล่วง ด้วยดีการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่มีความขยันอดทน และ ความเสียสละ

2.4 พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งเป็น พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนการสอน และการประเมินผล

3. ปัจจัยระดับผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ ซึ่งได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้าน การตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

3.1 ประสบการณ์ทางการบริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้อำนวยการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนอื่นมาก่อนจนถึงปัจจุบัน

3.2 การฝึกอบรมทางการบริหาร หมายถึง การที่ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผ่านการฝึกอบรมทางการบริหารจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน ซึ่งนับเป็นจำนวนครั้งของการได้รับการฝึกอบรมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

3.3 พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำ และบริหารบุคคลให้ปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

3.4 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการตัดสินใจ และเลือกแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยการตัดสินใจโดยกลุ่ม (group consensus) การตัดสินใจโดยส่วนใหญ่ของกลุ่ม (group majority) การตัดสินใจโดยการปรึกษาหารือกับกลุ่ม (group advisory) การตัดสินใจโดยการปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล (individual advisory) และการตัดสินใจโดยลำพัง (unilateral decision)

3.5 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการติดต่อสื่อสารทั้งที่การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการและการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ

โมเดลพระระดับ หมายถึง รูปแบบโครงสร้างการมีอิทธิพลของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยผู้บริหาร ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบ การศึกษา มี 5 ประการ ประกอบด้วย

1. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

- 1.1 การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
- 1.2 โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการ

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนด้านวิชาการ
- 2.4 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

- 3.1 ปัจจัยระดับโรงเรียน
- 3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน
- 3.3 ปัจจัยระดับนักเรียน

4. การวิเคราะห์พหุระดับ

- 4.1 แนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับ
- 4.2 ความหมายการวิเคราะห์พหุระดับ
- 4.3 ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ
- 4.4 การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ สามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงขอแนะนำ การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร (2552: 3-5) ได้สรุปการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จากอดีตมาจนถึงปัจจุบันไว้ว่า กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 หน่วยงาน คือ เทศบาลนครหลวง และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งหน่วยงานทั้งสองได้ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2514 จากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และ 25 โดยเทศบาลนครหลวง กรุงเทพมหานคร เป็นการยุบรวมกัน และรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครกรุงเทพ และเทศบาลนครธนบุรี ทั้งนี้ โดยเทศบาลทั้งสองรับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2481 และ องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร เป็นการยุบรวมกัน และรับโอนการจัดการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี โดยองค์การทั้งสองโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2509

การจัดการศึกษาในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่จัดตั้ง โรงเรียนทวยราษฎร์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2427 ที่วัดมหารัชมงคล และขยายออกไปโดยจัดตั้งองค์การบริหารประถมศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2430 และเป็นกระทรวงธรรมการเมื่อปี พ.ศ. 2435 นั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2441 ได้มีโครงการศึกษาเกิดขึ้น โดยแบ่งความรับผิดชอบให้กรมศึกษาธิการของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และให้กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษาในหัวเมืองร่วมกับพระสงฆ์ ภายหลังได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปถึงระดับตำบลระหว่างปี พ.ศ. 2454 ถึง 2474

มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการประถมศึกษา 3 กระทรวง คือ กระทรวงนครบาล รับผิดชอบหน้าที่จัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาในส่วนกลาง กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบหน้าที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในส่วนภูมิภาค และกระทรวงธรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานให้การศึกษาเป็นไปตามนโยบาย

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษากรุงเทพมหานครเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษา หลายระดับ และหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 จัดอยู่ในรูปของอนุบาลศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขต โดยเปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 429 โรงเรียน ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 435 โรงเรียน

1.2 จัดอยู่ในรูปศูนย์เลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักพัฒนาสังคม ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัยซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน และให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขตมีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 436 โรงเรียน

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายเปิดสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบสำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขต และได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแยกออกจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ โรงเรียนมัธยม ประชาณีเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ สำนักงานเขตสวนหลวง และโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ จัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาสังคม

ภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาส่วนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาศัยแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2531 ซึ่งเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการแห่งชาติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ได้จัดขึ้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยได้รับมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้ความเห็นชอบดำเนินการได้ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ซึ่งกรุงเทพมหานครจัดเป็นการเสริมจากที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนของไทย และเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา

ในส่วนของ การวิจัยครั้งนี้มีความจำเป็นที่ต้องกล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งสองหลักสูตรสืบเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ถึงปีการศึกษา 2552 และใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2553 ในการจัดการเรียนการสอนจึงขอเสนอโครงสร้างของหลักสูตร ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสองหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับประชากรและตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ใช้สอน ในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5-8) ได้แบ่งโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับประถมศึกษาออกเป็น 5 ส่วนคือ

1. ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรออกเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับของการพัฒนาผู้เรียนดังนี้
  - 1.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
  - 1.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
  - 1.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
  - 1.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
2. สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้
  - 2.1 ภาษาไทย
  - 2.2 คณิตศาสตร์
  - 2.3 วิทยาศาสตร์
  - 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
  - 2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา และวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น ส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้อง และสนองตอบศักยภาพผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ สังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่เสริม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต ทัศนภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเอง สู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาเรียนในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

5.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

5.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

5.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

5.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ได้ประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ใช้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2553

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับประถมศึกษาออกเป็นสิบส่วนคือ

1. วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และ การจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

4. สมรรถนะของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

5.3 มีวินัย

5.4 ใฝ่เรียนรู้

5.5 อยู่อย่างพอเพียง

5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

5.7 รักความเป็นไทย

5.8 มีจิตสาธารณะ

6. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

7. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปีในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับการศึกษภาคบังคับ จะช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีความชัดเจนในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลในแต่ละชั้นปี รวมทั้งช่วยลดปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา และลดภาระของครูผู้สอนด้วย เพราะครูผู้สอนสามารถนำตัวชี้วัดชั้นปีดังกล่าวไปใช้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ได้เลย

8. โครงสร้างเวลาเรียน ใช้เวลาเรียนของโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

9. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกิจกรรมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนทั้งในระดับประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวมซึ่งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การมีจิตสาธารณะซึ่งจะช่วยให้สังคมเกิดสันติสุขอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขดังนั้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงแบ่งไว้เป็นสามลักษณะ ดังนี้

9.1 กิจกรรมแนะแนว

9.2 กิจกรรมนันทนาการ

9.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

10. การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การจบการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการปรับปรุงการวัด และประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรดังนี้

10.1 เป็นการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดซึ่งเป็นเป้าหมายอย่างแท้จริงในการประเมินทุกระดับทั้งระดับชาติเขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่นสถานศึกษาและระดับชั้นเรียนซึ่งแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมาที่มีการวัดและประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งไม่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้

10.2 กำหนดเกณฑ์กลางการวัดประเมินผลในการจบหลักสูตรและให้สถานศึกษานำไปปรับให้เหมาะสม ซึ่งแตกต่างจากที่หลักสูตรได้กำหนดไว้เดิม คือ ให้แต่ละสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์จบการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ส่วนงานบริหารบุคลากร งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปล้วนเป็นงานที่สนับสนุนงานบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ในการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนัก มีความเข้าใจ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการ แทบจะพูดได้ว่าการบริหารงานทุกงานในสถานศึกษาเป็นการบริหารงานวิชาการก็ว่าได้

ภิญโญ สาทร (2519: 12) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำครูในด้านการบริหารวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยครูมีส่วนร่วม

ฉัตรชัย อรณนันทน์ (2522: 121-122) ได้สรุปถึงขอบเขตการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของ สถานศึกษาเป็นการให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเปิด โอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นที่ปรึกษาของครูในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารวิชาการนั้นควรมีขอบเขตที่สำคัญคือ

1. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน
2. การประเมินผลการศึกษา และการรายงานผลการศึกษา
3. การบริหารงานทางวัสดุอุปกรณ์การศึกษา
4. การนิเทศการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 16) ได้สรุปความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อปรับปรุง และ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพดีเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 17-19) ยังได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารวิชาการ สรุปได้เป็นสี่ลักษณะ

1. การวางแผนงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ เตรียมการจัดการเรียนสอน
2. การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกงานให้นักเรียนเพื่อเป็นการเตรียม ความพร้อมให้กับนักเรียนในการออกไปประกอบอาชีพ
3. การบริหารการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัด ห้องสมุด การนิเทศการสอน
4. การวัด และประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการเรียนสอนที่แสดง ให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นอย่างไร

ผกา แสงสุวรรณ (300: 26) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร การศึกษา การบริหารสถานศึกษา โดยให้มีการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อปรับปรุง และพัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพแก่นักเรียนอย่างดีเยี่ยมด้วย

จากการแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร การศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมทุกอย่างให้กับผู้เรียนเพื่อปรับปรุง และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ผู้เรียนจากความหมายนี้ทำให้เกิดขอบข่ายของงานการบริหารงานวิชาการ ที่เป็นบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนงาน วิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาบุคลากร และ การประกันคุณภาพการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 ได้แบ่งงานในการบริหารโรงเรียน ออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และ งานการบริหารทั่วไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 1) กล่าวว่า มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษา พิจารณาจากผลงานทางวิชาการ เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร ทุกระดับ ซึ่งเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมขึ้นอยู่กับลักษณะงานนั้น

Smith *et al.* (1961: 170) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนด้านการใช้เวลา ในการบริหารงาน จากงานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร 7 ประการ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคคล ร้อยละ 20
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน ร้อยละ 20

4. การบริหารงานการเงิน ร้อยละ 5
5. การบริหารงานอาคารสถานที่ ร้อยละ 5
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5
7. การบริหารงานบริหารทั่วไป ร้อยละ 5

แนวทางการบริหารงานวิชาการตามบริบทของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

การบริหารงานวิชาการตามบริบทของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ได้ร่วมมือกับผู้บริหาร โรงเรียนกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการ ที่สอดคล้องกับความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานการศึกษา (2554: 31-140) ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
  - 1.1 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ
  - 1.2 การจัดทำแผนงานวิชาการ
2. การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา
  - 2.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
  - 2.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้
  - 2.3 การติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
  - 2.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

- 2.5 การรายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 2.6 การพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการเรียนรู้
  - 3.1 การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.2 การบริหารจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
  - 3.3 การส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
  - 3.4 การจัดการศึกษาพิเศษ
4. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
5. การวัด และประเมินผลการเรียน
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ
9. การประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ

บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนด้านวิชาการ

โรงเรียนมีหน้าที่หลักในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรหน้าที่ของโรงเรียน และถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียนด้วย จึงจำเป็นที่ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับครู โดยการมีส่วนร่วมของครูจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องมีบทบาท และหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 8) กล่าวว่า สมรรถภาพของผู้บริหาร เป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของการบริหาร ผู้บริหารที่มีความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาจะช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญต่อหน่วยงานต่อผู้ได้บังคับบัญชา และต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพ และบทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของสถานศึกษา มีผลสะท้อนต่อผลงาน และวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 8-12) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการพอสรุปได้เป็น 4 ประเด็น คือ

1. ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ซึ่งหลักการบริหารควรคำนึงถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน เทคนิควิธีการในการบริหารงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. เทคนิคการบริหารงานของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารควรมี เทคนิคการตัดสินใจ เทคนิคการสั่งงาน เทคนิคในการรับฟังความคิดเห็น เทคนิคในการดิชม เทคนิคในการก่อให้เกิดระเบียบวินัย เทคนิคในการวางตน เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เทคนิคในการเพิ่มสมรรถภาพให้กับผู้ได้บังคับบัญชา

4. ทักษะของผู้บริหาร ที่ Mann (1965: 68-103) กล่าวถึง 3 ทักษะ คือ ทักษะทางการจัดการ ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางเทคนิค

Knezevick (1984: 17-18) ได้เสนอบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ถึง 17 ประการดังต่อไปนี้

1. บทบาทการเป็นผู้กำหนดทิศทาง (direction setter)
2. บทบาทการเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (leader catalyst)

3. บทบาทการเป็นนักวางแผน (planner)
4. บทบาทการเป็นผู้ตัดสินใจ (decision maker)
5. บทบาทการเป็นนักจัดองค์การ (organizer)
6. บทบาทการเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (change manager)
7. บทบาทการเป็นผู้ประสานงาน (coordinator)
8. บทบาทการเป็นผู้สื่อสาร (communicator)
9. บทบาทการเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (conflict manager)
10. บทบาทการเป็นผู้แก้ปัญหา (problem manager)
11. บทบาทการเป็นผู้จัดระบบงาน (system manager)
12. บทบาทการเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (instructional manager)
13. บทบาทการเป็นผู้บริหารบุคคล (personal manager)
14. บทบาทการเป็นผู้บริหารทรัพยากร (resource manager)
15. บทบาทการเป็นผู้ประเมินผล (appraiser)
16. บทบาทการเป็นประธานในพิธี (ceremonial head)
17. บทบาทการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (public relater)

ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ

ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการที่มีบทบาท และหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียน และจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร และเป็นบุคคลที่จะต้องมีการมีภาวะผู้นำที่จะนำครูในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายยังเป็นตัวกลางในการประสานงานกับผู้บริหารระดับสูง ครู นักเรียน และชุมชน มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประสิทธิผล และประสิทธิผลองค์การ ตามทัศนะที่แตกต่างกัน และคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

Fieldler (1967: 9) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลว่า เป็นผลของการปฏิบัติงานที่กลุ่มบุคคลได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Bernard (1972: 60) กล่าวว่า ประสิทธิผลองค์การ เป็นความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์การ และเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกันที่มีผลต่อสังคม โดยส่วนร่วม ซึ่งความสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน

Campbell (1977: 13-35) ได้สรุปเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ใช้วัดประสิทธิผลองค์การไว้ถึง 30 เกณฑ์คือ

1. ประสิทธิภาพรวม (overall effectiveness)
2. ผลผลิต (productivity)
3. ประสิทธิภาพ (efficiency)
4. กำไร (profit)
5. คุณภาพ (quality)
6. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น (accident)

7. การเติบโต (growth)
8. การขาดงาน (absenteeism)
9. การออกจากงาน (turnover)
10. ความพอใจในงาน (job satisfaction)
11. แรงจูงใจ (motivation)
12. ขวัญและกำลังใจ (morale)
13. การควบคุม (control)
14. ความขัดแย้ง (conflict) และความสามัคคี (cohesion)
15. ความคล่องตัว และการปรับตัว (flexibility and adaptation)
16. การวางแผน และการกำหนดนโยบาย (planning and goal-setting)
17. ความเห็นที่สอดคล้องกับสมาชิกต่อเป้าหมาย (goal consensus)
18. การยอมรับในเป้าหมายขององค์กร (internalized of organizational goal)
19. การเข้ากันได้ของบทบาทของสมาชิก และบรรทัดฐาน หรือระเบียบกฎเกณฑ์ที่กลุ่มกำหนดไว้ (role and norm congruence)
20. ความสามารถในทางมนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหาร (managerial interpersonal)
21. ความสามารถในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การ (managerial task skill)

22. การบริการข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร (information management and communication)
23. ความพร้อมในทางต่างๆ ที่มีอยู่ (readiness)
24. ความสามารถทำประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม (utilization of environment)
25. ทักษะ และการสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ ภายนอก (evaluation by external entities)
26. ความมั่นคง (stability)
27. คุณค่าของทรัพยากรด้านบุคคล (value of human resource)
28. การมีส่วนร่วม และการร่วมแรงร่วมใจ (participation and shared influence)
29. ความตั้งใจ และทุ่มเทในด้านการอบรมและพัฒนาบุคคล (training and development emphasis)
30. การมุ่งความสำเร็จ (achievement emphasis)

Stuart-Kotze and Roskin (1983: 4-11) กล่าวถึงความสำเร็จในการบริหารที่ต้องคำนึงถึง 2 ประการ ดังนี้

1. ความสำเร็จทางการบริหารเน้นที่งานของผู้บริหาร และการบรรลุเป้าหมายสำคัญของงาน จึงพิจารณาประสิทธิผลในงานที่สำคัญ และผลงานที่สำคัญเป็นหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร
2. ความสำเร็จการบริหารเน้นที่พฤติกรรมของผู้บริหารในการทำงานให้สำเร็จ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่สำคัญ

Steer *et al.* (1985: 72) กล่าวว่า ประสิทธิภาพองค์กรเป็นความสามารถขององค์กรในการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

Nahavendi and Malekzadeh (1990: 532) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ เป็นการที่บุคคลหรือองค์การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามแผน รวมถึงคุณภาพของงาน ความพึงพอใจของลูกค้า นวัตกรรมใหม่ที่ดีกว่าเดิม และความพึงพอใจของบุคลากรที่ทำงาน

Sheerens and Bosker (1997) กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

1. การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ (achievement orientation)
2. การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (educational leadership)
3. การมีความเห็นสอดคล้อง และกลมเกลียว (consensus and cohesion)
4. หลักสูตรมีคุณภาพ และให้โอกาสในการเรียนรู้ (curriculum quality and opportunity to learn)
5. การมีบรรยากาศของโรงเรียน (school climate)
6. การมีบรรยากาศในชั้นเรียน (classroom climate)
7. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (parental involvement)
8. การมีศักยภาพในการประเมิน (evaluation potential)
9. การใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (effective learning time)
10. การมีรูปแบบในการจัดการเรียนการสอน (structured instruction)
11. การเรียนรู้แบบอิสระ (independent learning)
12. มีการปรับการจัดการเรียนการสอน (adaptive instruction)
13. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ และมีการเสริมแรง (feedback and reinforcement)

Gibson (2000: 15-17) กล่าวถึง ประสิทธิภาพว่า ประสิทธิภาพใช้ในกรณีของเหตุ และผล (cause and effect) และได้กล่าวถึงประสิทธิผลว่ามีอยู่ 3 ระดับได้แก่

1. ประสิทธิภาพระดับบุคคล (individual effectiveness) เป็นผลการปฏิบัติงานเฉพาะบุคคล ที่ทำงานตามหน้าที่ และตำแหน่งในองค์กร ซึ่งผู้บังคับบัญชาประเมินผลในระดับบุคคล โดยประเมินจากผลการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาขึ้นค่าตอบแทน ปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผลระดับบุคคลได้แก่ ความสามารถ (ability) ทักษะ (skill) ความรู้ (knowledge) เจตคติ (attitude) แรงจูงใจ (motivation) และความเครียด (stress)

2. ประสิทธิภาพระดับกลุ่ม (group effectiveness) เป็นผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของกลุ่มบุคคลที่ทำงานตามหน้าที่ และตำแหน่งในองค์กร ปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผลในระดับกลุ่มได้แก่ ความสามัคคี (cohesiveness) ภาวะผู้นำ (leadership) โครงสร้าง (structure) สถานะภาพ (status) บทบาท (role) และบรรทัดฐาน (norm)

3. ประสิทธิภาพระดับองค์กร (organizational effectiveness) เป็นผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของระดับบุคคล และระดับกลุ่ม ปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผลระดับองค์กรได้แก่ สภาพแวดล้อม (environment) เทคโนโลยี (technology) กลยุทธ์ (strategy) โครงสร้าง (structure) กระบวนการ (process) และวัฒนธรรม (culture)

ประสิทธิผลทั้ง 3 ระดับ มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ประสิทธิผลองค์กรขึ้นอยู่กับประสิทธิผลระดับบุคคล และระดับกลุ่ม หรืออาจขึ้นอยู่กับชนิดขององค์กร งานที่องค์กรปฏิบัติ และเทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กร

Hoy and Miskel (2001: 287) กล่าวว่าประสิทธิผลจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

Hoy and Miskel (2001: 295-296) กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นผลผลิต และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติของนักเรียน เจตคติของครู อัตราการลาออกของครู อัตราการลาออกของครู ความยึดมั่นต่อภารกิจของโรงเรียนของครู การรับรู้ของสังคมที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

Hoy and Miskel (2001:297) ได้กำหนดเกณฑ์การวัดประสิทธิผลของสถานศึกษาไว้ ดังนี้
 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงาน และ 3) การรับรู้ประสิทธิผลโดยรวม
 ของโรงเรียน

สรุปจากแนวคิดประสิทธิผลองค์กรของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า
 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ คือ ผลของการปฏิบัติการ หรืองานที่ได้รับมอบหมายทางด้าน
 วิชาการ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการมีส่วนร่วมจากบุคคล
 ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องได้แก่ การบริหารวิชาการ ความสำคัญของ
 การบริหารวิชาการ ผู้อำนวยการโรงเรียนกับบทบาทด้านวิชาการ ประสิทธิภาพองค์กร
 ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเหล่านั้นมากำหนดตัวชี้วัดประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ของนักเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการตามการรับรู้
 ของผู้อำนวยการ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (academic achievement)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ คะแนน
 เฉลี่ยสะสม และความสามารถในการแก้ปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม

ชวาล แพรัตกุล (2518: 112) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความรู้ทักษะและสมรรถภาพ
 ทางสมองหรือความสามารถในด้านต่างๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งจากโรงเรียนและจาก
 ที่บ้าน

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (academic
 achievement) หมายถึง คุณลักษณะ และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน
 เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรม หรือจาก
 การสอน และสามารถตรวจวัดได้

กรมวิชาการ (2527: 8) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่เป็นผลจากระบวนการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมวัดได้จากพฤติกรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

Hoy and Miskel (2001: 298) กล่าวว่าไว้ว่าผลผลิตของการศึกษาคือคะแนนของนักเรียน ที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของผู้เกี่ยวข้องกับ การศึกษาบางกลุ่มเช่นผู้ปกครองบุคคลทั่วไปและนักวิชาการที่คิดว่าการวัดประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถวัดด้วยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยละเลยการพัฒนาในด้านอื่นๆ ของผู้เรียน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคาดหวังซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของ โรงเรียนและจำเป็นต่อชีวิตในอนาคตของผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษาฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาจะเห็นว่ามีกล่าวถึงผลผลิต ของการศึกษาไว้ครอบคลุมพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน แต่ที่เน้นและให้ความสำคัญมาก คือ การพัฒนาปัญญา

2. ความสามารถในการแก้ปัญหา

ชม ภูมิภาค (2523: 195) ได้เสนอวิธีแก้ปัญหา 2 วิธีคือ

1) การแก้ปัญหาที่ง่ายการแก้ปัญหาระดับนี้ไม่ต้องใช้เวลาพิจารณามากไม่ยุ่งยาก ในการตัดสินใจเป็นการแก้ปัญหที่สามารถกระทำได้ทันที

2) การแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อนการแก้ปัญหาระดับนี้ต้องใช้เวลาไตร่ตรองใช้ ความพยายามต้องพบกับความเครียดปัญหาระดับนี้ มีทั้งปัญหาที่คุ้นเคยและเป็นปัญหาใหม่

สาโรช บัวศรี (2526: 87-92) กล่าวถึงวิธีแห่งปัญญาในทางพุทธศาสนาโดยในพุทธ ประวัติปรากฏชัดแจ้งว่าพระพุทธเจ้าได้ทรงทดลองปฏิบัติและเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยพระองค์เอง ผลจากการทดลองและเรียนรู้ คือ ทรงตรัสรู้แสดงให้เห็นว่าการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เกิด การรู้แจ้งและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างดี วิธีคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองของพระพุทธเจ้า เรียกว่า อริยสัจสี่ ซึ่งมีขั้นตอนการแก้ปัญหาดังนี้

- 1) ทุ๊กซ์ หมายถึง การกำหนดปัญหา
- 2) สมุทัย หมายถึง การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ปัญหา
- 3) นิโรธ หมายถึง การดำเนินการแก้ปัญหา
- 4) มรรค หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา

อรพรรณ พรสิมา (2542: 44) การแก้ปัญหาเป็นทักษะการคิดระดับสูงประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแบบสร้างสรรค์

คำเรึง บุญเรืองรัตน์ (2544: 5) กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาเชิงระบบ (systems approach) ดังนี้

- 1) ขั้นนิยามปัญหา เป็นการศึกษาวิเคราะห์ห้วงวิพากษ์วิจารณ์ให้รู้ถ่องแท้ว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไ่นั้นคืออะไร
- 2) ขั้นตั้งวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหานั้นว่าจะให้สัมฤทธิ์ผลในด้านใดมีปริมาณมากน้อยเพียงใดมีคุณภาพสูงหรือต่ำเพียงใด
- 3) ขั้นการสร้างเครื่องมือ เป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบผลของการแก้ปัญหา โดยต้องสร้างก่อนการดำเนินการแก้ปัญหา
- 4) ขั้นเลือกวิธีปฏิบัติ เป็นขั้นที่ค้นหาวิธีปฏิบัติที่จะใช้ดำเนินการแก้ปัญหา ควรเลือกวิธีการหลายๆ วิธี รวมทั้งพิจารณาข้อดีข้อเสียและข้อจำกัดของแต่ละวิธีด้วย
- 5) ขั้นเลือกวิธีที่ดีที่สุดมาดำเนินการ
- 6) ขั้นทดลอง เมื่อเลือกวิธีที่ดีที่สุดแล้วจึงปฏิบัติตามวิธีการนั้นๆ การทดลองนี้ควรกระทำกับกลุ่มเล็กๆ เมื่อได้ผลดีจึงขยายสู่กลุ่มที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

7) ขั้นวัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างไว้มาวัดผลเพื่อนำผลไปประเมินว่าการดำเนินการตามวิธีนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ได้ผลมากน้อยเพียงใด

8) ขั้นปรับปรุงและขยายผลการปฏิบัติงาน เมื่อทราบผลการดำเนินงานแล้วสามารถขยายผลการปฏิบัติงานต่อไปได้ หรือยึดเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติต่อไป แต่หากพบข้อบกพร่องก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

Guilford (1971: 130) ได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหา 5 ขั้น คือ

- 1) ขั้นเตรียมการ (preparation) คือ การระบุปัญหาหรือการค้นหาคำว่าปัญหาคืออะไร
- 2) ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (analysis) คือ การพิจารณาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา
- 3) ขั้นเสนอแนวทางแก้ปัญหา (production) คือ การหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสาเหตุของปัญหา
- 4) ขั้นตรวจสอบผล (verification) คือ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหา ถ้าพบว่าผลลัพธ์ไม่ตรงตามที่ต้องการก็ต้องหาวิธีแก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้วิธีที่ดีที่สุด และได้ผลตามที่ต้องการ
- 5) ขั้นนำไปประยุกต์ใช้ (reapplication) คือ การนำวิธีแก้ปัญหาที่ได้ผลไปใช้กับปัญหาที่คล้ายกันในโอกาสต่อไป

Soden (1994: 15) กล่าวว่า ปัญหา คือ เมื่อบุคคลต้องการบางสิ่งแต่ไม่รู้จะใช้ปัญญาจัดการกับสิ่งนั้น ได้อย่างไรจึงเกิดปัญหาขึ้น

Krulik and Rudnick (1995: 4) กล่าวว่า ปัญหา คือ สถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้บุคคลหรือกลุ่มไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ และยังกล่าวว่า การแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความรู้ทักษะและความเข้าใจเพื่อแสวงหาการตอบสนองที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น

Klein (1996: 370) กล่าวว่าปัญหาหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลได้รับการจูงใจเพื่อบรรลุเป้าหมาย แต่ไม่สามารถไปถึงได้เพราะมีอุปสรรคขัดขวาง

Klein (1996: 372-373) กล่าวถึงกลยุทธ์การแก้ปัญหา 2 ประการ คือ

- 1) แยกปัญหาเป็นประเด็นย่อยๆ แล้วแก้ปัญหาแต่ละประเด็น
- 2) เลือกวิธีแก้ปัญหาที่คิดว่าดีที่สุด (best guess or rule of thumb)

Cooper *et al.* (1999 :174) กล่าวว่า การแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมบูรณาการเข้ากับสถานการณ์ใหม่เพื่อใช้แก้ปัญหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นประสิทธิผลการบริหารวิชาการออกเป็น 2 ตัวแปรย่อยได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยใช้แนวคิดการแก้ปัญหามาหลักทฤษฎีของ Polya ได้ดังนี้คือ

- 1) ขั้นระบุปัญหาว่าสิ่งใดเป็นปัญหา
- 2) ขั้นระบุสาเหตุของปัญหาว่าสิ่งใดเป็นสาเหตุของปัญหา
- 3) ขั้นกำหนดวิธีการมาแก้ปัญหาโดยการนำวิธีการมาแก้ปัญหา
- 4) ขั้นหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในโอกาสต่อไปอีก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่านอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอื่นๆ แล้วการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาก็เป็นการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนที่สำคัญ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนิยามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าหมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมและความสามารถในการแก้ปัญหา โดยคะแนนเฉลี่ยสะสม หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนตั้งแต่ภาคเรียนแรกของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงปัจจุบัน

ความพึงพอใจในการทำงานของครู (job satisfaction)

พนัส หันนาคินทร์ (2526: 26) เสนอแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้นำและความพึงพอใจในการทำงานของครู ผู้บริหารเพียงผู้เดียวไม่สามารถทำงานสำเร็จลุล่วงได้จำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงาน คือ ครู ซึ่งเป็นผู้ทำงานโดยตรงและงานจะมีประสิทธิผลได้ครูต้องทำงานด้วยความสบายใจ และพึงพอใจที่จะทำงาน เพราะเมื่อครูมีความพึงพอใจในการทำงาน จะปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ขยัน อุทิศเวลาในการทำงานยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิติมา ปรีดีคิดล (2529: 320) ที่กล่าวว่าความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้มากกว่าคนที่ขาดความพึงพอใจในการทำงาน และยังรวมถึงความพึงพอใจในการทำงานหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบ

ไพลิน ผ่องใส (2531: 210) กล่าวว่า การจงใจจึงมีความสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม นักวิชาการจึงพยายามศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลไปกระตุ้นหรือจูงใจให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่างๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532: 143) เป็นความรู้สึกโดยรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงาน ในทางบวกเป็นความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับการตอบแทน ผลของความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญ และกำลังใจส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานและต่อความสำเร็จขององค์การ

Luthans (1995: 126) เสนอแนวคิดที่ว่าความพึงพอใจในการทำงานมีมิติสำคัญ 3 มิติ คือ

1. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นอารมณ์ตอบสนองต่อสถานการณ์ของงานที่ไม่สามารถเห็นเป็นรูปธรรมแต่สามารถอ้างอิงได้
2. ความพึงพอใจในการทำงานพิจารณาจากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับผลงาน
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นเจตคติโดยรวมที่มีต่องาน

Greenberg and Baron (1997: 178) ให้ความหมายคำว่าความพึงพอใจในการทำงานไว้ใกล้เคียงกันว่าหมายถึง ความคิดความรู้สึกและการประเมินปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่องานของเขา

Greenberg (1999: 79) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกทั้งด้านบวกและลบหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่องานที่ทำ

George and Jones (1999: 78) มีแนวคิดว่าความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยช่วยในการทำงานดำเนินไปด้วยดี เป็นพฤติกรรมที่มุ่งสนองความต้องการที่เกิดจากแรงผลักดันของแรงจูงใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบของบุคคลที่มีต่องานที่ทำและเต็มใจ สนใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หน่วยงานที่มีบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานสูง ย่อมทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

องค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงาน

Hackman and Oldham (1980) เสนอวิธีเชื่อมโยงลักษณะของงานกับความพึงพอใจในการทำงาน โดยพบว่าลักษณะของงานที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน มี 5 ประการ คือ

1. ความมีอิสระในการตัดสินใจ (autonomy)
2. ข้อมูลย้อนกลับ (feedback)
3. ความหลากหลายของทักษะ (skill variety)
4. เอกลักษณ์ของงาน (task identity)
5. ความสำคัญของงาน (task significance)

Gibson, Ivancevich, and Donnelly (1997) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงาน 5 ประการ คือ

1. รายได้คือการได้รับค่าตอบแทนอย่างยุติธรรม
2. ลักษณะงานต้องเป็นงานที่น่าสนใจท้าทายมีโอกาสเรียนรู้และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
3. การเลื่อนตำแหน่งการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน
4. ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้ที่ให้ความสนใจผู้ปฏิบัติงาน
5. เพื่อนร่วมงานต้องมีความเป็นมิตรมีความสามารถและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

Robbins (1998: 152) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ดังนี้

1. งานที่ท้าทายความคิดหรือสติปัญญา (mentally challenging work) คือ บุคคลมีแนวโน้มที่จะชอบงานที่ได้ใช้ทักษะความสามารถเป็นงานที่มีลักษณะหลากหลายมีอิสระในการทำงานและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับในเรื่องคุณภาพงาน
2. การให้สิ่งตอบแทนอย่างยุติธรรม (equitable rewards) คือบุคคลจะพอใจในการทำงานเมื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบสนองนโยบายชัดเจนเป็นดังที่คาดหวังได้รับการตอบแทนที่ยุติธรรมเหมาะสมกับระดับความสามารถและเป็นไปตามมาตรฐานสังคม
3. สภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน (supportive working conditions) คือ บุคคลต้องการทำงานที่มีสภาพแวดล้อมสะดวกสบาย ทั้งความสะดวกส่วนตัว และเครื่องมือการทำงาน
4. เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุน (supportive colleagues) คือ บุคคลต้องการเพื่อนร่วมงาน ถ้าเพื่อนร่วมงานดีก็เอื้อกัน และผู้บังคับบัญชามีความเข้าใจ มีความเป็นมิตร ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ย่อมทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

5. บุคลิกภาพเหมาะสมกับงาน (good personality-job fit) คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับงานจะทำงานได้ดีประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

6. ลักษณะการทำงานของบุคคล (individual's genetic disposition) คือ บางคนจะมีลักษณะการทำงานที่เฉพาและยากจะเปลี่ยนแม้ผู้บังคับบัญชาจะอำนวยความสะดวกในการทำงานเพียงใดจะมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของคนประเภทนี้น้อยมาก

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานมีหลายอย่างทั้งที่เกี่ยวกับตัวบุคคลลักษณะการทำงาน ผลตอบแทนองค์การ และการจัดการการบังคับบัญชาผู้นำเพื่อนร่วมงานและอื่น ๆ

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (perceived organizational effectiveness)

มีการศึกษา และพัฒนารูปแบบ (model) การวัดประสิทธิผลองค์การเป็นจำนวนมากและมีงานวิจัยหลายเรื่องที่น่ารูปแบบการวัดประสิทธิผลองค์การของ Mott ไปใช้

Hoy and Miskel (1991: 373 cited in Mott, 1972) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกโรงเรียนสามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกบีบบังคับได้ และรวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้

Hoy and Miskel (2001: 305-307 cited in Mott, 1972) ได้กำหนดองค์ประกอบประสิทธิผลองค์การเป็น 4 อย่าง คือ

1. ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
2. ประสิทธิภาพ
3. การปรับตัว
4. ความยืดหยุ่น

Hoy and Miskel (2001: 305-307 cited in Mott, 1972) ให้เหตุผลว่าเกณฑ์ดังกล่าวแสดงถึงความสามารถขององค์กรที่ใช้ความเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย และสามารถปรับตัวได้สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะสามารถผลิตผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดเจตคติทางบวกปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และมีความเข้มแข็งในการเผชิญปัญหา รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในองค์กรได้แนวคิดของ Mott มีลักษณะเป็นรูปแบบบูรณาการระหว่างรูปแบบเป้าหมายกับรูปแบบระบบทรัพยากรเป็นการประเมินประสิทธิผล โดยใช้เกณฑ์เดียวและเป็นการประเมินระยะสั้น Mott ได้สร้างเครื่องมือวัดประสิทธิผลองค์กร โดยมีคำถาม 8 ข้อ เรียกว่า Index of Perceived Organizational Effectiveness: IPOE มีผู้นำเครื่องมือชนิดนี้ไปปรับเพื่อใช้วัดประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก

Hoy and Miskel (2001: 306 cited in Hoy and Ferguson, 1985) ได้นำเครื่องมือของ Mott (1972) ไปใช้พบว่าตัวแปรที่เป็นผลลัพธ์ของประสิทธิผลสอดคล้องกับตัวแปรทั้ง 4 ตัวตามแนวคิดของ Mott (1972)

Hoy and Miskel (2001: 306 cited in Miskel, McDonald, and Bloom, 1983) นำเครื่องมือของ Mott ไปใช้พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์สูงกับการมีวินัยของผู้เรียนเวลาการของทำกิจกรรมในห้องเรียน รวมทั้งส่งเสริมความคาดหวังและแรงจูงใจ

Hoy and Miskel (2001: 306 cited in Logan, Ellett, and Licata, 1993) พบว่า โครงสร้าง ความเข้มแข็งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเข้าเรียนของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

Hoy and Miskel (2001: 306 cited in Cynthia, Daniel, and Megan, 1998) พบว่า กิจกรรมด้านความรู้สึกร่วม (expressive activities) เช่น ความไว้วางใจของครูต่อเพื่อนร่วมงานและอาจารย์ใหญ่ รวมทั้งบรรยากาศที่ดีของสถานศึกษาและกิจกรรมด้านการเรียน (instrumental activities) เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านคณิตศาสตร์และการเขียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดการวัดประสิทธิผลองค์กรของ Mott (1972) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของการวัดประสิทธิผลองค์กรของ Mott (1972) มาศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร โดยพัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลองค์กรของ Hoy and Miskel (2001: 307 cited in Mott, 1972) ที่เรียกว่า Index of Perceived Organizational Effectiveness: IPOE

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นพระระดับ เพราะข้อมูลทางการบริหารการศึกษาเป็นข้อมูลที่มีความซับซ้อน ถ้าจะใช้การวิเคราะห์เพียงระดับเดียวก็อาจจะทำให้ผลการวิจัย หรือสารสนเทศที่อาจคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น จึงทำการศึกษาปัจจัยเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ปัจจัยระดับโรงเรียน
2. ปัจจัยระดับห้องเรียน
3. ปัจจัยระดับนักเรียน

ปัจจัยระดับโรงเรียน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้นำทางวิชาการ ในระดับปฏิบัติการที่มีบทบาท และหน้าที่สำคัญ ในการดำเนินงานบริหารวิชาการใน โรงเรียน เป็นบุคคลที่ต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการปฏิบัติงาน ในโรงเรียน เพราะต้องประสานงานกับผู้บริหารระดับสูง ครู นักเรียน ตลอดจนบุคคลในชุมชน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนจึงต้องมีลักษณะส่วนบุคคล ทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ สติปัญญา ได้รับการอบรมทางการบริหาร และมีประสบการณ์ทางการบริหาร ตลอดจนการมีพฤติกรรม การบริหารในด้านการเป็นผู้นำ การตัดสินใจ และการสื่อสาร ดังนั้นปัจจัยระดับโรงเรียนที่น่าสนใจ ในการในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประสบการณ์การบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร และ พฤติกรรมการบริหารทางด้านภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ และด้านการสื่อสาร

1. ปัจจัยด้านประสบการณ์การบริหาร ระยะเวลา และประสบการณ์ในการทำงานปัจจัย สองอย่างนี้ จะมีความสัมพันธ์กัน จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (พวงรัตน์ บุญญาณรงค์, 2538: 121-124) ซึ่งพบว่าประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน ผลผลิต ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทั้งทางวิชาการ ความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน และการบริหารหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จ

2. ปัจจัยด้านการฝึกอบรมทางการบริหาร เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการบริหารสูงขึ้น เนื่องจากผู้บริหารสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการบริหารหน่วยงานทางการศึกษาให้มีประสิทธิผล

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริหาร

Hoy and Miskel (2001: 437) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร และกระบวนการบริหารที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร 3 ประการ คือ พฤติกรรมด้านการเป็นผู้นำ พฤติกรรมด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมด้านการสื่อสาร

พฤติกรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ เพราะความสำเร็จขององค์กรจะต้องอาศัยพฤติกรรมมนุษย์ หากมนุษย์ประสบความสำเร็จแล้ว ย่อมทำให้องค์กรประสบความสำเร็จด้วย เพราะฉะนั้นองค์กรจึงต้องสนใจในพฤติกรรมของคนในองค์กร ในด้านพฤติกรรมการมีภาวะผู้นำ พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และพฤติกรรมการสื่อสารที่จะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2541: 221) ได้กล่าวถึงบทบาทความมีภาวะผู้นำว่าเป็นบทบาทที่ตอบสนองต่อสังคมในด้านของการแก้ปัญหาทางการศึกษา และการพัฒนากำลังคนให้กับรัฐและเอกชน ใน 4 ด้าน คือ

1. ความเป็นผู้นำทางปัญญาความคิด
2. ความเป็นผู้นำทางคุณภาพประสิทธิภาพ
3. ความเป็นผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรม
4. ความเป็นผู้นำทางอนาคตที่คังาม

Morphet *et al.* (1967) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลของการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อถือ และความรู้สึกของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยที่ผู้ถูกกระทำเต็มใจยอมรับอิทธิพลนั้น

Steer (1977: 181) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำเป็นบทบาทหลักในองค์การที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การ

Carol (1994: 50) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอวิสัยทัศน์ และทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ โดยการใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ และการบริหารทรัพยากรทางการบริหาร

พฤติกรรมภาวะผู้นำที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำ คือ 1) พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และ 2) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ

Bass and Avolio (1994: 3-4) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) ซึ่งสรุปไว้ เป็นสี่ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การโน้มน้าวความคิด (idealized influence) คือ พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกแล้ว ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับ ความรู้สึกไว้วางใจ ให้ความเคารพนับถือ ได้แก่ พฤติกรรมการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นผู้กล้าเสี่ยง ใช้อำนาจที่ตนมีเป็นตัวขับเคลื่อนการทำงานตามภารกิจของผู้ใต้บังคับบัญชา และกลุ่มที่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

2. การคลอใจให้เกิดแรงจูงใจ (inspirational motivation) คือ พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความท้าทายในการทำงาน และใช้ความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ สร้างความคาดหวังว่าปัญหาทุกอย่างสามารถหาทางออกได้ สร้างสปิริตในการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา (intellectual stimulation) คือ พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก โดยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ แก้ปัญหาเก่า ด้วยวิธีการใหม่ ไม่ยึดติดสิ่งเก่า ไม่ตำหนิผู้ได้บังคับบัญชา เมื่อมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้นำ

4. การเน้นความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล (individualized consideration) คือ พฤติกรรมที่ผู้นำให้ความสนใจผู้ได้บังคับบัญชาแต่ละบุคคล ส่งเสริม และพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถ เพื่อการบรรลุผลในการทำงานให้สำเร็จ โดยการสอน แนะนำ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารสองทาง และให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาในการเรียนรู้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายคนดังนี้

Hillinger and Murphy (1985: 221-224) ได้เสนอองค์ประกอบของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจหลักของโรงเรียน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

2. การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) การนิเทศ และการประเมินการสอนของครู 2) การประสานการใช้หลักสูตร และ 3) การติดตามตรวจสอบด้านความก้าวหน้าของนักเรียน

3. การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) การอยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครู และนักเรียน 4) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู 5) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และ 6) การพัฒนาเสริมสร้างมาตรฐานทางวิชาการ

Carter and Klotz (1990) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการและครู ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารในลักษณะดังกล่าวจะยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

Murphy (1990) กล่าวว่าภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารควรจะทำให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรเหมือนกับการสอนในการบริหารงานด้านการศึกษา Murphy ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของหลักการบริหารที่ยึดเอาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติดังนี้ 1) จำนวนของเนื้อหา 2) การจัดเนื้อหา 3) การจัดเรียงลำดับเนื้อหา 4) ความชัดเจนและความลึกซึ้งของเนื้อหา 5) ความหลากหลายของวิธีการให้ความรู้ 6) การบ้านหรืองานที่มอบหมาย 7) การวางแผนแนวปฏิบัติของหลักสูตร และ 8) คุณภาพของจุดประสงค์ ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสืบเสาะหาแนวทางที่ดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา

Wildy and Dimmock (1993) กล่าวว่า iva ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการเป็นหลัก ต้องสามารถทำวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงได้ และยังคงรวบรวมถึงภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่างๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนกำกับติดตามนิเทศครูเป็นคณะกรรมการ อำนวยการหรือประสานงานส่งเสริมสัมพันธ์ภาพของบุคลากร

จากการกล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ Hillinger and Murphy ที่สรุปได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน มาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรอิสระที่นำไปสู่การสร้างแบบสอบถามต่อไป

พฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ

วิฑูรย์ ตันศิริมงคล (2542: 1-7) เสนอแนวคิดการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (analytic hierarchy process) ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินใจในประเด็นของปัญหาที่มีความซับซ้อนให้มีความง่ายขึ้น ซึ่งเลียนแบบการตัดสินใจที่เป็นธรรมชาติของคน ที่มีองค์ประกอบของปัญหาที่เป็นรูปธรรม และนามธรรมแล้วจัดใหม่ให้เป็นรูปปัจจัยหรือทางเลือก และตั้งเคราะห์ค่าตัวเลขเพื่อที่จะคำนวณว่าปัจจัยอะไรที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด และมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาเป็นประการใด ซึ่งมีขั้นตอนในการตัดสินใจ 6 ขั้นตอน

1. ให้คำจำกัดความประเด็นของปัญหา
2. กำหนดปัจจัยในการตัดสินใจที่เป็นทั้งรูปธรรม และนามธรรม
3. วิจัยเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจ
4. กำหนดทางเลือก
5. จัดอันดับทางเลือกภายใต้เกณฑ์ในการตัดสินใจแต่ละเกณฑ์
6. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งพิจารณาจากลำดับความสำคัญเป็นเกณฑ์

Owens (1987: 291) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า ปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจ คือ บทบาทหน้าที่ และวิธีการตัดสินใจ

Guthrie (1991: 241) ได้กล่าวว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนในการปฏิบัติ และมีการเลือกอย่างน้อยที่สุดสองทางเลือก

Gordon (1999: 125) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ผู้บริหาร และสมาชิกในองค์กรที่สามารถที่จะตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในประเด็นดังต่อไปนี้

1. คุณภาพ (quality)
2. เวลา (timeliness)

3. การยอมรับ (acceptance)
4. คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม (ethical appropriateness)

Gibson (2000: 428-291) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่าพฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ ค่านิยม และบุคลิกภาพ ซึ่งค่านิยมนั้นเป็นแนวทางเบื้องต้นที่ผู้ตัดสินใจใช้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่จำเป็นต้องมีการเลือก โดยที่ ค่านิยมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มกำหนดวัตถุประสงค์ การสร้างทางเลือก การเลือกทางเลือกในการตัดสินใจ การนำทางเลือกไปปฏิบัติขั้นตอนเหล่านี้ไม่อาจหลีกเลี่ยงที่ต้องนำค่านิยมมาใช้ในการตัดสินใจ ในส่วนของบุคลิกภาพของผู้ตัดสินใจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในเชิงจิตวิทยา

Hoy and Miskel (2001: 436) ได้กล่าวว่าการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการหาข้อมูลมากขึ้น
2. วิเคราะห์ให้ได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น
3. ให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

พฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการสื่อสาร

นารี อาแว (2545: 77-78) ได้กล่าวถึงทิศทางการสื่อสารทั่วไปตามโครงสร้างขององค์การออกเป็น 4 ทิศทาง

1. การสื่อสารจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง เป็นการสื่อสารข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น
2. การสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เป็นการสื่อสารข้อมูลจากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บังคับบัญชา ทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาต้องเปิดใจ และซื่อสัตย์

3. การสื่อสารในแนวนอน เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีลักษณะข้ามหน้าที่ ซึ่งจำเป็นที่จะใช้รูปแบบนี้ในการประสานงานในหน้าที่ต่างๆ

4. การสื่อสารในแนวเฉียง เป็นการสื่อสารข้อมูลที่มีลักษณะข้ามหน้าที่ และระดับการบังคับบัญชา ซึ่งมีความสำคัญเมื่อสมาชิกในองค์กรไม่สามารถสื่อสารจากบนลงล่าง หรือตามแนวนอนได้

การสื่อสารตามสายการบังคับบัญชาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารแบบเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง แบบเบื้องล่างสู่เบื้องบน และการสื่อสารตามแนวนอน ต้องใช้การสื่อสารทั้ง 3 แบบ จะทำให้เกิดความรวดเร็ว ชัดเจน

James and Rodney (1991: 355) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการมีหน้าที่ 3 ประการ คือ

1. กระตุ้นให้เกิดการใช้อำนาจ หน้าที่ตามโครงสร้างขององค์กร
2. ช่วยให้อัตถุประสงค์ขององค์กรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้บุคลากรมีการประสานงานกัน และสะดวกขึ้น

Cuthbert (1996: 104) กล่าวว่า ผู้บริหารที่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีทักษะในการสื่อสาร จะเป็นการสร้างแรงจูงใจบุคลากรให้ทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ และทำงานอย่างมีคุณภาพ

Shermerhorn (1998: 235) กล่าวว่า การสื่อสารในองค์กร คนเราทุกคนจะต้องเกี่ยวข้องกับ การสื่อสารเป็นประจำทุกวัน การสื่อสารของสมาชิกในองค์กรมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร และยังมีความสำคัญต่อสมาชิก บุคคลภายนอกองค์กร และผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร

Shermerhorn (1998: 237) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์เป็นกลุ่มใช้เครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจจะเหมาะสม และดีสำหรับงานที่มีความสลับซับซ้อน การสอนเป็นกลุ่มใช้เครือข่าย

การสื่อสารแบบรวมอำนาจจะเหมาะสม และดีสำหรับงานที่เรียบง่าย หากมีกลุ่มย่อยหลายกลุ่มแล้ว มีความเห็นไม่ตรงกัน ควรใช้เครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ และวิธีการทำให้เกิดความเป็นกลาง

Shermerhorn (1998: 409) เสนอแนวคิดการสื่อสารของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ในทางทฤษฎีผู้บริหารสามารถทำได้โดยการเปิดเผย และการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในประเด็นที่สื่อสารกัน และในทางปฏิบัติผู้บริหารมีความสามารถ และความต้องการที่จะใช้วิธีการเปิดเผย และให้ข้อมูลย้อนกลับที่ต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบ A เป็นรูปแบบการสื่อสารที่ผู้บริหารไม่ใช้วิธีเปิดเผย และให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้บริหารแบบนี้จะมีพฤติกรรมที่วางเฉยต่อผู้อื่น ไม่ค่อยมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ผู้บริหารแบบนี้มักมีภาวะผู้นำแบบเผด็จการ
2. รูปแบบ B เป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารที่พึงพอใจที่จะสร้างสัมพันธภาพกับ ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้รูปแบบการสื่อสารที่ผู้บริหารไม่ใช้การเปิดเผย แต่ใช้วิธีการย้อนกลับ
3. รูปแบบ C เป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารสนใจแต่ความคิดของตนเองไม่สนใจความคิดของผู้อื่น ผู้บริหารแบบนี้สื่อสารอย่างไม่มีประสิทธิภาพ มักมีผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นศัตรู หวาดระแวง และโกรธเคือง
4. รูปแบบ D เป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารที่เปิดเผยตัวเอง และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นบอกความรู้สึกในใจ ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นผู้บริหารที่มักมีพฤติกรรมการทำงานที่ประสบความสำเร็จ และสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

Hoy and MisKel (2001: 357) เสนอแนวคิดการสื่อสารของผู้บริหารการศึกษา 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารไม่สามารถที่จะแยกออกจากกระบวนการบริหาร
2. ปัญหาของสถานศึกษาไม่ได้เกิดจากการสื่อสารที่ล้มเหลวเพียงอย่างเดียว

3. การสื่อสารจะแสดงปัญหาปรากฏให้เห็นหรือซ่อนเร้นปัญหา ตลอดจนการแก้ปัญหา
4. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการกระทำ

Gibson (2001: 400) กล่าวว่า การสื่อสารขึ้นอยู่กับเทคโนโลยี และแรงผลักดันของบุคคล และบุคคลรอบข้าง

ปัจจัยระดับห้องเรียน

การศึกษาพัฒนาคน คนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะส่งผลให้คนเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษานั้นต้องอาศัยครูเป็นกำลังสำคัญ ครูมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาต้องอาศัยครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และมีพฤติกรรมตามจุดหมายของหลักสูตร ครูเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญกับการบริหารด้านงานวิชาการ โดยตรงในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัด และประเมินผล รวมถึงการพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สร้างองค์ความรู้ให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งกิจกรรมด้านวิชาการของครูมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการอย่างยิ่ง ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ปัจจัยด้านครูเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนงานด้านวิชาการที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ในการวิจัยนี้ปัจจัยระดับครู ได้แก่ ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครูผู้สอน และพฤติกรรมการสอน

ประสบการณ์การสอน

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2539: 25) นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการสอน และกระบวนการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ประสบการณ์การสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) นำเสนอองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดคล้องกันว่า ประสพการณ์ในการสอนของครูมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542: 322) กล่าวว่า ประสพการณ์สอน คือ ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติภารกิจการสอนให้กับโรงเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ประสพการณ์การสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน เพราะประสพการณ์สอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลผลิตของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ

Tamera (1997) นำเสนอความสัมพันธ์ของการใช้เวลาของครูในกระบวนการสอนของครู ว่าครูที่มีประสพการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ใช้เวลาในกระบวนการสอนมากกว่าครูที่มีประสพการณ์การสอน 2 ปี

คุณลักษณะครูผู้สอน

ในการเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาครูต้องมีคุณลักษณะวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพครู จรรยาบรรณครู และการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิทยฐานะ

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542: 327) กล่าวว่า ปัจจัยครูด้านคุณลักษณะของครู เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เพราะครูเป็นบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ และมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้รับผลโดยตรงจากคุณลักษณะของครู

คุณลักษณะวิชาชีพครู

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2523: 3-5) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะครูที่ดีไว้ 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน รู้ถึงเหตุผลที่มาของความรู้ มองเห็นความสำคัญ และความสัมพันธ์ของความรู้

2. ครูผู้สอนควรรู้จักผู้เรียน
3. ครูผู้สอนควรมีความรู้ในเรื่องการบริหารงาน โดยเฉพาะงานทางด้านวิชาการ การเตรียมการเรียนการสอน และการประเมินผล
4. ครูผู้สอนมีความรัก และศรัทธาในตัวผู้เรียน ให้เกียรติ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้เรียน อยู่เสมอ พร้อมทั้งรักในวิชาที่ตนสอน และศรัทธาในวิชาชีพครู
5. ครูผู้สอนควรมีความสามารถปฏิบัติการสอนได้หลายวิธี

พนัส หันนาคินทร์ (2524: 48-56) ได้กล่าวถึงครูที่ดีในทรรศนะของนักการศึกษา มีลักษณะสำคัญ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติส่วนตัว ประกอบด้วย มีความประพฤติดี มีสติปัญญาสูง มีทัศนคติที่ดีต่อ นักเรียน
2. คุณสมบัติทางด้านงานอาชีพ ประกอบด้วย มีความในวิชาที่สอน มีความสนใจต่อ งาน อาชีพ มีเจตคติต่ออาชีพ มีศรัทธาต่องานครู

สุมน อมรวิวัฒน์ (2529: 1-5) ได้กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีของสังคม ควรมีลักษณะ 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ครูดีเป็นครูที่มีความเป็นมนุษย์ คือ พัฒนาตนเองทางร่างกาย และจิตใจ ประพฤติ ปฏิบัติตามหลักความพอดี ฝึกหัดตนให้เป็นผู้ให้ และเป็นผู้ที่รักคนอื่นมากกว่าตนเอง
2. ครูดีมีหัวใจเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์
3. ครูดีเป็นผู้นำทางปัญญา และวิญญาณ เป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำในทางที่ถูกที่ควรแก่ศิษย์ ให้ถึงที่หมายอันพึงประสงค์ของหลักสูตร โดยให้เด็กมีหลักพื้นฐานในการคิด เป็นตัวของตัวเอง

4. ครูดีต้องมีศาสตร์ และศิลป์ในการสอน ต้องมีวิธีการ และแนวปฏิบัติ สามารถวิจัย และพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด และมีศิลปะของการสอนศิลปะของการสร้าง ความสัมพันธ์ศิลปะของการกลมเกลียวจิตใจ และความประพฤติกให้กับเด็ก

5. ครูดีเป็นผู้พัฒนาชีวิต ความคิด และจิตใจ ที่เป็นไทยแท้แก่เด็กไทย ครูต้องรู้จักการสอน โดยการนำเอาปรัชญาของไทยมาผสมผสานกับหลักสากลได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพของ เด็กไทย ให้เขารู้จักรัก และธำรงคุณค่าอันสูงส่งของความเป็นไทย

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2541: 23-24) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูเก่ง และครูดี ไว้ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ครูเก่ง มีลักษณะ 3 ด้าน ด้านการทำงาน ประกอบด้วย มีความรู้ มีความสามารถใน วิชาชีพครู ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาประกอบด้วย มีการพัฒนาตนเอง มีการพัฒนาชุมชน และด้าน ความรอบรู้ ประกอบด้วย มีความรอบรู้สถานการณ์บ้านเมือง และความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในหน่วยงาน และชุมชน มีการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ และตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล

2. ครูดี มีลักษณะ 3 ด้าน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความประหยัด มีความยุติธรรมมีความรับผิดชอบ มีความเมตตากรุณาด้านความเป็น ประชาธิปไตย ประกอบด้วย มีประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน มีประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต และด้านความรัก และศรัทธาในอาชีพครู ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในอาชีพครู และความรัก ในอาชีพครู

ลักษณะเฉพาะของวิชาชีพครู

1. จรรยาบรรณครู

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541) ได้กำหนดให้มีจรรยาบรรณครู 2539 เรียกว่า แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มี 9 ประการ ดังนี้

- 1) ครูต้องรัก และเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
- 2) ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 3) ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 4) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
- 5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้ตนโดยมิชอบ
- 6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
- 7) ครูย่อมรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ
- 8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์
- 9) ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 7-8) จากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพไว้เป็น 5 ส่วน 9 ประการ คือ

ส่วนที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ทนต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

ส่วนที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

ส่วนที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทาง กาย วาจา และจิตใจ

6) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทาง กาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

7) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

ส่วนที่ 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

ส่วนที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

9) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. มาตรฐานวิชาชีพครู

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 5-6) จากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติการต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียน
- 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

11) แสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างสร้างสรรค์

12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

พฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนของครูเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ถ้าหากครูสอนอย่างมีคุณภาพแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็จะสูงขึ้น

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539: 35) กล่าวถึงพฤติกรรมการสอนของครูว่า พฤติกรรมการสอนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่อาจส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ถ้าการสอนมีคุณภาพดีแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และธรรมจริยา ตลอดจนเจตคติที่มีต่อวิชาเรียนจะสูงตามไปด้วย

Backman (1994) ได้เสนอลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพว่าควรมี 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีการวางแผนที่ดี
2. มีการจัดการที่ดี
3. สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
4. มีนวัตกรรมทางการเรียนการสอน

ปัจจัยระดับนักเรียน

ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น มีการจัดการเรียนการสอนทั้งที่เป็นภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง คือ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียน

เจตคติต่อการเรียน

เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเจตคติจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทั้งความรู้สึกรและการกระทำ การเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียน มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรเพื่อนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องจัดการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้น นักเรียนในระดับประถมศึกษา นอกจากจะมีความรู้ความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตรแล้ว จำเป็นที่จะต้องมียเจตคติต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ด้วย จึงจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เจลิยว บุรีภักดี (2520: 218) ได้ให้ความหมาย เจตคติว่าเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เจตคติที่มีบุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ เกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้า สุดแต่ชนิดของเจตคติ และประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ และการที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใด ย่อมได้รับอิทธิพลจากเจตคติของบุคคลอื่นที่มีต่อสิ่งนั้นอยู่ด้วย เจตคติหนึ่งจึงเกี่ยวข้องกับเจตคติของบุคคลอื่นอยู่ด้วยเสมอ

สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 61) ได้กล่าวถึงเจตคติว่าเป็นสภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

ราชนันท์ บุญธิดา (2542ก: 10) ได้ให้ความหมายเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนว่าเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาการสอนของครู และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

ราชนันท์ บุญธิมา (2542ก: 54) ได้กล่าวไว้ว่าเจตคติของผู้เรียนมีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง ยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี และส่งผลต่อการสอนของครูด้วย

Hilgard (1962: 564) ได้กล่าวถึงเจตคติว่าเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือความรู้สึกในทางที่ดี หรือไม่ดีต่อวัตถุ ความคิดหรือสถานการณ์ และมีความพร้อมในการตอบสนองเหมือนเดิมเมื่อพบกับสิ่งนั้นแล้ว

Triandis (1971: 189) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติว่ามี 3 องค์ประกอบได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจ คือ การที่สมองของบุคคลได้รับรู้ และวินิจฉัยข้อมูล ทำให้เกิดเจตคติที่แสดงออกมาในแนวคิดที่คิดว่าอะไรถูกอะไรผิด
2. ความรู้สึก คือ ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด เจตคติจะแสดงออกในรูปของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้จะเป็นสิ่งเร้าต่อความคิดอีกต่อหนึ่ง
3. พฤติกรรม คือ การประพฤติปฏิบัติหรือการตอบสนอง อันเป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึกที่จะแสดงออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

Zimbardo, Ebbesen, and Chistina (1977: 19) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความพึงพอใจ และไม่พอใจ ความชอบ และไม่ชอบ ของคนที่มีต่อบุคคล กลุ่มสังคม แนวคิด วัตถุ และสถานการณ์ การที่คนมีความรู้ต่อสิ่งใดๆ โดยไม่จำเป็นต้องร่วมมือ ถือว่าเป็นเจตคติ

Shaver (1977: 168) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความเอนเอียงของบุคคลที่จะสนองตอบต่อบุคคลหรือสิ่งใดๆ โดยการชอบหรือไม่ชอบ

Robbins (1983: 55) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นการประเมิน บุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ในเรื่องของความต้องการหรือไม่ต้องการ เป็นการแสดงถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ

จากที่กล่าวมาแล้วจึงพอสรุปได้ว่า เจตคตินั้นเป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกต่อบุคคล แนวคิด กลุ่มสังคม สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ และพึงพอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งใดพบเห็น

พฤติกรรมกรเรียน

พฤติกรรมกรเรียนได้มีนักการศึกษา นักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนไว้ดังนี้

สุพล บุญทรง (2523: 1) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมเป็นการแสดงออกของคน และสัตว์ ที่มองเห็นได้ด้วยตา และวัดได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524: 45) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อผู้เรียน และสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ทางด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม และความเชื่อถือได้

ธีรยุทธ์ เสนิวังศ์ ณ อรุณา (2525: 33) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนว่าเป็นการกระทำ ที่ผู้เรียนแสดงออกเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในวิชานั้นๆ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526: 2-3) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นการที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนอง หรือโต้ตอบ ต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งตามสภาพการณ์ที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยิน นับได้ และวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือ แม้ว่าการแสดงออกนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอก ร่างกายก็ตาม เช่น การเดินของหัวใจ การเดินของชีพจร การกระตุกของกล้ามเนื้อ การอ่านหนังสือ การวิ่ง การกิน การร้องไห้ เป็นต้น

โสภา ชูพิกุลชัย (2528: 111) กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนว่าเป็นการกระทำ ที่นักเรียนแสดงออกต่อการเรียน ผู้สอน และความสัมพันธ์กับเพื่อน ซึ่งเป็นวิธีการเรียนของ นักเรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขณะที่เรียน

กันยา สุวรรณแสง (2532: 92) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นการกระทำที่แสดงออก ที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้งห้าในทางใดทางหนึ่งได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย รวมถึงการวัด ได้ด้วยเครื่อง

อารี พันธุ์มณี (2534: 15) กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นการกระทำของร่างกาย ที่คนสามารถสังเกตเห็นได้ รู้ได้ วัดได้ด้วยเครื่องมือ

ราชนันท์ บุญธิมา (2542: 50) กล่าวว่าพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จหรือไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

Maddox (1963: 2) กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนว่า ความคงทนของนิสัยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจหรือความสำเร็จที่คนนั้นได้รับจากการแสดงพฤติกรรม จึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่คนพึงพอใจ พฤติกรรมนั้นจะได้รับการกระทำซ้ำ จนกลายเป็นกิจนิสัยของคนนั้นไป

Holtzman (1965: 17) ได้กล่าวถึงนิสัยในการเรียนว่าเป็นพฤติกรรมกรเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอได้แก่

1. การใช้เวลาเรียน โดยผู้เรียนรู้จักใช้เวลาอย่างเหมาะสมในการเรียน และการทำงาน รู้จักจัดอันดับว่าควรทำเรื่องอะไรก่อนหลัง ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง รอทำในเวลาที่เหมาะสม ไม่เสียเวลากับเรื่องไร้สาระจนเกินไป ทำงานที่ได้รับมอบหมายทันเวลา
2. วิธีการเรียน โดยผู้เรียนรู้จักใช้วิธีการเรียนที่ถูกต้อง มีการวางแผนก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลในการเรียน ทำงานมีระเบียบ

Wrenn and Larsen (1968: 1-4) กล่าวว่านิสัยเป็นแนวโน้มที่แต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว และอัตโนมัติออกมา เมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ ดังนั้น นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางการเรียนในด้านการปฏิบัติเป็นประจำ

Cranston and Barclay (1985: 136) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนว่าเป็นวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขณะนั้น

Martin and Pear (1992: 3) กล่าวถึงพฤติกรรมกรเรียนว่าเป็นการกระทำกิจกรรมที่แสดงออก การปฏิบัติ และการตอบสนองที่คนแสดงด้วยคำพูดหรือการกระทำ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมกรเรียนเป็นการแสดงออกของคนต่อสิ่งเร้าในขณะนั้น ถ้าใช้สิ่งเร้าเดิมเป็นประจำถ้าคนได้รับความพึงพอใจจะทำให้กลายเป็นนิสัยประจำตัว

การวิเคราะห์พหุระดับ

แนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับ

ราชนันท์ บุญธิมา (2542: 17-18) กล่าวว่า การทำวิจัย และการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระหลายตัว การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม มักกระทำการวิเคราะห์ด้วยการจัดข้อมูลเป็นระดับเดียว ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเป็นระดับเดียว จึงถือได้ว่าละเลยโครงสร้าง หรือธรรมชาติของระดับข้อมูล จึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (aggregation bias) การวิเคราะห์พหุระดับ (multilevel analysis) จึงเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่นักสถิติ และนักวิจัยทางการศึกษา และทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ได้พยายามคิด และสร้างขึ้นเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ และ โครงสร้างของข้อมูล

ในปี ค.ศ. 1966 Coleman *et al.* (1966 อ้างใน ราชนันท์ บุญธิมา, 2542: 17-18) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “The Equality of Educational Opportunity” ทำให้นักวิจัยทางการศึกษานิยมทำวิจัยกับข้อมูลหลายระดับ (multilevel data) มากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยทางการศึกษา มีการพัฒนารูปแบบการวิจัยตามแนวคิดมิติ (psychometric) ในการตอบปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียน หรือระดับนักเรียน โดยมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนตามหลักการวิจัยเชิงทดลอง มาเป็นการวิจัยตามแนวเศรษฐศาสตร์ (econometric) ที่เน้นการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยการใช้ข้อมูลหลายระดับตามสภาพธรรมชาติที่เป็นจริง นงลักษณ์ วิรัชชัย (ม.ป.ป. อ้างใน ราชนันท์ บุญธิมา, 2542: 18) ได้พัฒนาการของรูปแบบการวิจัยดังกล่าวนับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเทคนิควิธีวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับในระยะต่อมา

ในปี ค.ศ. 1976 Cronbach (1976 อ้างใน ราชนันท์ บุญธิมา, 2542: 18) นำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง Research on Classroom and School: Formulation of Question Design and Analysis และ แสดงความเห็นว่าการศึกษาในเรื่องอิทธิพลของตัวแปรในระบบการศึกษามีการรวบรวม การวิเคราะห์ข้อมูลในแนวทางที่คลุมเครือ อีกทั้งวิธีการศึกษาที่ใช้กันอยู่ ได้ก่อให้เกิดข้อสรุปที่ผิดพลาดหลายประการ ที่สำคัญ คือ ความผิดพลาดในการตีความจากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในภาพรวมด้วยระเบียบวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบดั้งเดิมจากความผิดพลาดดังกล่าว ครอนบาค ได้คิดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแบ่งอิทธิพลของตัวแปรทางการศึกษา ออกเป็น อิทธิพลภายในกลุ่ม (within group) และระหว่างกลุ่ม (between group) ที่สนใจศึกษา

ในปี ค.ศ. 1978 Burstein *et al.* (1978 อ้างใน ราชันย์ บุญธิมา, 2542: 18) ได้ศึกษาต่อจาก กรอนบาค ที่แสดงถึงวิวิธพันธ์ (heterogeneity) ภายในกลุ่มของข้อมูลทางการศึกษา และได้นำเสนอ เทคนิควิธีวิเคราะห์พหุระดับที่เรียกว่า “slope as outcome” ซึ่งเป็นเทคนิคการประมาณค่าพารามิเตอร์ ในโมเดลการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับแบบกำลังสองน้อยที่สุดแบ่งสองสมการ (ols separate equation approach) ต่อมาเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย

ในปี ค.ศ. 1986 Raudenbush and Bryk (1986 อ้างใน ราชันย์ บุญธิมา, 2542: 18) ได้เสนอ เทคนิคการประมาณค่าพารามิเตอร์ ตลอดจนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พหุระดับ มีวิธีการประมาณค่าที่สำคัญ เช่น วิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบความแปรปรวน (analysis of variance component estimation) วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (maximum likelihood) และวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ของเบย์

ความหมายการวิเคราะห์พหุระดับ

ราชันย์ บุญธิมา (2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับ (multilevel analysis) มีชื่อเรียก ที่แตกต่างกันออกไป อาทิเช่น การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นแบบพหุระดับ (multilevel linear models analysis) การวิเคราะห์โมเดลลดชั้นเชิงเส้น (hierarchical linear model analysis) หรือการวิเคราะห์ โมเดลสัมประสิทธิ์ถดถอย (random coefficient regression model analysis)

ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป. อ้างใน ราชันย์ บุญธิมา, 2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์ พหุระดับ เป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรอิสระหลายตัว และตัวอิสระ เหล่านั้น สามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยตัวแปรระดับเดียวกันมีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน และได้รับผลร่วมกันจากตัวแปรระดับอื่นๆ

ลำเรียง บุญเรืองรัตน์ (2540 อ้างใน ราชันย์ บุญธิมา, 2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์ พหุระดับเป็นแนวคิดใหม่ที่จัดข้อมูลเป็นระดับอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป ตามลักษณะโครงสร้างของ ข้อมูล แล้วสร้างสมการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้นแต่ละระดับให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งนี้ หากการอธิบายตัวแปรตามด้วยตัวแปรต้นสร้างมาจากสมการสมการพหุการณณ์ (regression equation) เรียกการวิเคราะห์นี้ว่า การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการพหุการณณ์ แต่ถ้าการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ ที่เป็นเชิงสาเหตุของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปพาท โมเดล (path model) เรียกการวิเคราะห์นี้ว่า การวิเคราะห์พหุระดับของ path model

ราชนันท์ บุญธมา (2542: 19) ได้สรุปว่า การวิเคราะห์พหุระดับแบ่งออกเป็นสองลักษณะ แต่แต่ละลักษณะมีความหมาย ดังนี้

1. การวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถจัดเป็นระดับอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป ด้วยการสร้างสมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์ (regression equation) แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในแต่ละระดับของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้นั้นเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

2. การวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์วิถี หมายถึง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถจัดเป็นระดับได้อย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในรูป Path model โดยที่ภายในตัวแปรแต่ละระดับจะมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน สำหรับตัวแปรระหว่างระดับกันจะมีความสัมพันธ์เชิงลดหลั่น กล่าวคือ ตัวแปรที่จัดอยู่ในระดับที่สูงกว่า จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรในระดับที่ต่ำกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ เรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง หรือค่าสัมประสิทธิ์เชิงสาเหตุ หรือค่าสัมประสิทธิ์พาธ

ปี ค.ศ. 1991 Kreft and Leeuw (1991 อ้างใน ราชนันท์ บุญธมา, 2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป

ปี ค.ศ. 1996 Kreft (1996 อ้างใน ราชนันท์ บุญธมา, 2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ระดับเดียวกัน และต่างระดับกัน

ปี ค.ศ. 1995 Morrison (1995 อ้างใน ราชนันท์ บุญธมา, 2542: 19) กล่าวว่า การวิเคราะห์พหุระดับเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่แยกความแปรปรวนที่มีอยู่ในตัวแปรตามให้เป็นไปตามโครงสร้าง หรือธรรมชาติของข้อมูล

ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 236) ได้กล่าวถึงข้อมูลทางการศึกษาว่ามีลักษณะเป็นข้อมูลระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรก และมีการวัดหลายระดับ ข้อมูลระดับนักเรียนเป็นข้อมูลระดับบุคคล มีหน่วยการวัดที่เล็กสุดจะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรระดับครูหรือชั้นเรียน ที่เป็นระดับชั้นข้อมูล

ที่สูงกว่า และเป็นหน่วยการวัดที่ใหญ่กว่า ในเวลาเดียวกันข้อมูลระดับครูก็ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้อำนวยการที่เป็นชั้นข้อมูลที่สูงกว่าระดับครู ซึ่งเจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน และผลการเรียนของนักเรียนจะได้รับอิทธิพลจากตัวแปร ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครูผู้สอน พฤติกรรมการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรระดับครูที่อยู่ในระดับสูงกว่า และตัวแปรระดับครูก็จะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจและ ด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นตัวแปรในระดับผู้บริหารที่อยู่ในระดับที่สูงกว่า ดังนั้น ลักษณะของข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์หุระดับ จึงแบ่งข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลระดับจุลภาค (micro-level data) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคน เช่น เจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน และผลการเรียนของนักเรียน
2. ข้อมูลระดับมหภาค (macro-level data) เป็นข้อมูลตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป คือ ข้อมูลระดับครู และระดับผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นข้อมูลในระดับชั้นเรียน และ โรงเรียนนั่นเอง

ข้อมูลระดับมหภาคการวิเคราะห์หุระดับด้วยสมการถดถอย

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2540: 58) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูลหุระดับด้วยสมการพหุการณ์ว่า การสร้างสมการพหุการณ์เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม โดยการสร้างสมการพหุการณ์แล้ววิเคราะห์สัมประสิทธิ์ของตัวพหุการณ์ที่มีต่อตัวแปรตาม

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540: 171-172) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ถดถอยแบบหุระดับว่าเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว อีกวิธีหนึ่งที่ตัวแปรสภาวะแวดล้อมที่ใหญ่กว่า มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมที่ต้องการศึกษา

ราชันย์ บุญธิมา (2542ก: 36) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์หุระดับของการวิเคราะห์การถดถอยว่าเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลหุระดับ (multilevel data) ด้วยการสร้างสมการถดถอย (regression equation) แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพหุการณ์ที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์ในแต่ละระดับของข้อมูลที่จัดขึ้นอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดย ราชันย์ บุญธิมา (2542: 48-57) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์หุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย: กรณีที่มีสามระดับ เพื่อสร้างเป็นโมเดล

พบระดับไว้ว่า หากผู้วิจัยจัดข้อมูลออกเป็นสามระดับ คือ ระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน จากการแบ่งระดับของข้อมูลออกเป็นสามระดับจะสามารถสร้างสมการเพื่ออธิบายตัวแปรตาม ด้วยตัวแปรอิสระของแต่ละระดับที่ต่อเนื่องกันได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และการวิเคราะห์ห้พบระดับมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2532) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของหัวหน้าคณะวิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในวิทยาลัยครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยครู โดยศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำ ได้แก่ ภูมิหลังพฤติกรรมผู้นำ และสภาพการณ์ในคณะวิชาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าคณะวิชาที่มีองค์ประกอบภาวะผู้นำแตกต่างกันใช้ตัวอย่างเป็นอธิการบดีรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการหัวหน้าคณะวิชา และอาจารย์

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในวิทยาลัยครู อยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ คือ สภาพการณ์ในคณะวิชา ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าคณะวิชากับผู้บังคับบัญชาพฤติกรรมผู้นำจะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการเฉพาะสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการของหัวหน้าคณะวิชาเท่านั้น และหัวหน้าคณะวิชาที่มีตำแหน่งทางวิชาการสามารถบริหารวิชาการให้มีประสิทธิผลสูงกว่าหัวหน้าคณะวิชาที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ

กิ่งพร ทองใบ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การกับ ประสิทธิภาพขององค์การภาครัฐในการบริหารราชการไทยซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การกับประสิทธิภาพขององค์การ

ผลการวิจัยพบว่า ความซับซ้อนของโครงสร้างองค์การอธิบายการเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพ การใช้งบประมาณ และประสิทธิผลรวมขององค์การได้

เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต (2534) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำและประสิทธิภาพของงานใน ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาปัจจัยที่เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของหัวหน้าและประสิทธิภาพของภาควิชาในหัวหน้าประเภทต่างๆเพื่อใช้จัดลักษณะ 5 ประการ ทำนายประสิทธิภาพของหัวหน้าและประสิทธิภาพของภาควิชาโดยใช้ตัวทำนาย 13 ตัว ได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคม และลักษณะงาน 4 ตัว จัดลักษณะของหัวหน้า 5 ตัว โดยมีพฤติกรรม ร่วมมือ เป็นตัวแบ่งกลุ่มย่อยตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้า ภาควิชาในมหาวิทยาลัยของรัฐ 11 แห่งจำนวน 99 คน

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าภาควิชาที่มีการศึกษาสูงและอยู่ในตำแหน่งไม่นานกับหัวหน้า ภาควิชาที่มีการศึกษาดำ และอยู่ในตำแหน่งนาน มีประสิทธิภาพของภาควิชาสูงกว่าทฤษฎีผู้นำของ พิเคเตอร์ทำนายประสิทธิภาพของหัวหน้าและประสิทธิภาพของภาควิชาในหัวหน้าที่มีจัดลักษณะ 5 ด้านต่ำ นอกจากนี้ ทฤษฎีผู้นำของพิเคเตอร์ยังทำนายประสิทธิภาพของภาควิชา (12.47%) ในหัวหน้า ที่มีพฤติกรรมร่วมมือสูงได้มากกว่าหัวหน้าที่มีพฤติกรรมร่วมมือต่ำ (1.00%) ส่วนประสิทธิภาพของ หัวหน้านั้น พบว่า หัวหน้าที่มีพฤติกรรมร่วมมือสูงทฤษฎีผู้นำของพิเคเตอร์สามารถทำนายประสิทธิภาพ ของหัวหน้าได้มากกว่าหัวหน้าที่มีพฤติกรรมร่วมมือต่ำที่ตัวแปร 13 ตัว สามารถทำนายประสิทธิภาพ ของภาควิชาได้มากกว่าประสิทธิภาพของหัวหน้าในกลุ่มรวม

ชวลิต หมั่นนุช (2535) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำของคณบดีที่มีต่อประสิทธิภาพ การบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถใน การใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำพิเคเตอร์ทำนายประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ ระดับคณะวิชาในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนเพื่อศึกษาหาปัจจัยภูมิหลังที่สำคัญที่สามารถ อธิบายประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ และเพื่อหารูปแบบสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการ บริหารวิชาการของคณบดีโดยใช้เครื่องมือวัด (LPC: Least Preferred Coworker) และ LBDQ (Leadership Behavior Description Questionnaire)

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของคณบดีส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คณบดีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ปัจจัยที่ทำให้การบริหารวิชาการของคณบดีมีประสิทธิภาพสูงได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เอื้อต่อการบริหารงานของคณบดีซึ่งประกอบด้วยอำนาจในตำแหน่ง โครงสร้างของงาน และความสัมพันธ์ระหว่างคณบดี กับผู้ร่วมงาน 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ และมุ่งมิตรสัมพันธ์สูงในสถานการณ์ที่เอื้อสูง 3) ปัจจัยด้านความสามัคคีของอาจารย์ในคณะวิชา 4) ปัจจัยด้านการฝึกอบรม ด้านการบริหาร และ 5) ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการบริหารสำหรับตัวแปรด้านภูมิหลัง ที่สามารถทำนายประสิทธิภาพการบริหารวิชาการได้ดีที่สุด คือ การฝึกอบรมทางด้านการบริหาร และรองลำดับลงมาเป็นประสบการณ์ทางการบริหารในตำแหน่งคณบดีร่วมกับประสบการณ์ในการบริหารในตำแหน่งอื่นๆ ในสถาบัน ก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งคณบดี นอกจากนี้พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของคณบดีจะสูง เมื่อหัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมผู้นำที่สอดคล้องกับคณบดี

มณฑป ไชยชิต (2537) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ ที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของคณะวิชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ศึกษาประสิทธิผลของคณะวิชาศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ กับประสิทธิผลของคณะวิชาตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญ 30 คน อาจารย์ประจำ 540 คน การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบวิธีการวิจัยแบบ EDFR หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ได้แก่คุณลักษณะของคณบดีแต่ละด้านได้แก่ คุณลักษณะทางกาย ข้อที่สำคัญ คือ สุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจ คุณลักษณะทางสังคม ข้อที่สำคัญ คือ ความซื่อสัตย์ และบุคลิกธรรม ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคล ข้อที่สำคัญ คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ และการกระทำของตน

2. พฤติกรรมผู้นำของคณบดีได้แก่ ด้านโครงการริเริ่ม ข้อที่สำคัญที่สุด คือ ด้านการวางนโยบายหลักในการบริหารงานคณะไว้ชัดเจน และด้านจินตนาการ ข้อที่สำคัญ คือ ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ

3. สภาพการณ์ของคณะวิชาได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ได้บังคับบัญชา
 ข้อที่สำคัญ คือ ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำงานของคณบดี ด้านโครงสร้าง
 ของงานในคณะวิชา ข้อที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมายของงานในคณะวิชาไว้อย่างชัดเจน ด้าน
 อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี ข้อที่สำคัญ คือ คณบดีเสนอการให้รางวัลความดีความชอบ
 แก่ผู้ได้บังคับบัญชา ด้านบรรยากาศของคณะวิชาส่วนใหญ่เป็นแบบปรึภษาาร่วมกัน ข้อที่สำคัญ คือ
 สมาชิกร่วมกันวางแผนในการทำงาน ส่วนประสิทธิผลของคณะวิชาที่สำคัญได้แก่ ความมีชื่อเสียง
 ของคณะวิชา ข้อที่สำคัญ คือ ศิษย์เก่าคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ได้สร้างชื่อเสียงในวิชาชีพครู
 การบรรลุดัตถุประสงค์ของคณะวิชา ด้านการผลิตบัณฑิต ข้อที่สำคัญ คือ จำนวนนิสิตนักศึกษา
 ที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ด้านการวิจัย ข้อที่สำคัญ ที่สุด คือ
 ผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิงมากในการนำไปใช้ ด้านการบริการวิชาการ ข้อที่สำคัญที่สุดได้แก่
 บุคคลที่สนใจเข้าร่วมการอบรมแต่ละ โครงการมีจำนวนมาก และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
 ข้อที่สำคัญที่สุดได้แก่ จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุง
 ศิลปวัฒนธรรมด้านความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ข้อที่สำคัญได้แก่ สมาชิกในคณะวิชา
 ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการทำงาน

บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัด
 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก และปัจจัยต่างๆ ที่สามารถทำนาย
 ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 40 คน และครู 309 คน
 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าร้อยละสหสัมพันธ์พหุคูณ
 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก
 อยู่ในระดับสูง ปัจจัยด้านผู้บริหารได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และมีตรสัมพันธ์ปัจจัย
 ด้านครูได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคีความพึงพอใจ ปัจจัยด้านนักเรียน
 ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียนสังคม และการเรียนพิเศษ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ
 ประสิทธิผลการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

ประสิทธิ์ สาระสันต์ (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับ
 ความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารระดับโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
 พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำการตัดสินใจแรงจูงใจ และการติดต่อสื่อสารของกลุ่มผู้บริหาร

โรงเรียนดีเด่น และไม่ดีเด่น และเพื่อวิเคราะห์หาพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำการตัดสินใจ แรงจูงใจ และการติดต่อสื่อสารที่สามารถจำแนกความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาตัวอย่างเป็นผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 828 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม (กลุ่มผู้บริหารดีเด่น จำนวน 419 คน และไม่ดีเด่น 409 คน) โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบโดยรวมพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ดีเด่น และไม่ดีเด่นในตัวแปรตามทั้งหมด 19 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสูง ($p=0.00$)

ราชันย์ บุญธิมา (2542ก) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไป ปฏิบัติเพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และเพื่อสร้าง โมเดล เชิงสาเหตุแบบพหุระดับของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ผู้วิจัย จัดระดับข้อมูลเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียนระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับ นักเรียนประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน 2) เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน 3) ความถนัดทางการเรียนของนักเรียน 4) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และ 5) ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองตัวแปรระดับห้องเรียนประกอบด้วย 1) คุณภาพการสอนของครู 2) ระดับการพัฒนา การสอนของครู 3) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู 4) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 5) บรรยากาศในชั้นเรียน และ 6) ความไว้วางใจของครู ตัวแปรระดับโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร 2) บรรยากาศในโรงเรียน 3) พฤติกรรมความร่วมมือของผู้บริหาร 4) พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 5) ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และ 6) ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน ส่วนตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน 2) การปรับตัวของนักเรียน 3) การควบคุมตนเองของนักเรียน 4) การตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้เรียน และ 5) ความพึงพอใจในงานของครู ตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย ประจำปี การศึกษา 2541 จำนวน 26 โรงเรียน รวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 2,143 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับ (multilevel causal analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียว ต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมอย่างเดียวต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย สำหรับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน และความถนัดทางการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย
3. คุณภาพการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายห้องเรียน ส่วนบรรยากาศในชั้นเรียน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครูมีอิทธิพลทางอ้อมอย่างเดียวต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายห้องเรียน สำหรับระดับการพัฒนาการสอนของครู และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายห้องเรียน
4. การติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายโรงเรียน ส่วนบรรยากาศในโรงเรียน และความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายโรงเรียน สำหรับพฤติกรรมร่วมมือของผู้บริหาร และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อค่าเฉลี่ยผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย รายโรงเรียน

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อผลการเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาค่าความผันแปรความสัมพันธ์ และอิทธิพลของตัวแปรอิสระในระดับนักเรียนระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษาครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับด้วยรูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดคล้องเชิงเส้น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 เป็นข้อมูลระดับนักเรียนระดับที่ 2 เป็นข้อมูลระดับห้องเรียน และระดับที่ 3 เป็นข้อมูลระดับโรงเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตัวแปรระดับนักเรียน ประกอบด้วย 1) ภูมิหลังของนักเรียน 2) ความรู้เดิมของนักเรียน 3) ลักษณะครอบครัวของนักเรียน 4) บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในบ้าน 5) เพศของนักเรียน และ 6) ลักษณะทางสถานะ ตัวแปรระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ขนาดชั้นเรียน 2) บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน 3) ประสิทธิภาพการสอนของครู 4) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 6) คุณวุฒิของครู 7) ประสิทธิภาพการสอนของครู 8) บุคลิกลักษณะครู และ 9) เจตคติของครูต่อนักเรียน ตัวแปรระดับโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของโรงเรียน 2) ขนาดของโรงเรียน 3) การบริหารโรงเรียน 4) ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 5) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู 6) ทรัพยากรทางการศึกษา 7) บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 8) เทคโนโลยีทางการศึกษา 9) ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และ 10) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมมาจากผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนกลาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โดยตัวอย่างประกอบด้วย โรงเรียน 54 โรงเรียน ห้องเรียน 378 ห้อง และนักเรียน 14,465 คน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนในการเลือกสุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรความรู้เดิมของนักเรียนลักษณะครอบครัวของนักเรียนภูมิหลังของนักเรียนบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในบ้านของนักเรียน และเศรษฐฐานะเป็นองค์ประกอบระดับนักเรียนที่ทำให้เกิดความผันแปรในตัวแปรผลการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างห้องเรียนที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน และระหว่างโรงเรียน

2. องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ได้แก่ เพศ ลักษณะครอบครัวของนักเรียนบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในบ้านของนักเรียนระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน คุณวุฒิของครู และระดับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

3. องค์ประกอบทางการศึกษามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ได้แก่ ความรู้เดิมของนักเรียน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และประสบการณ์ในการสอนของครู และระดับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของการใช้หลักสูตร

4. องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ได้แก่ เพศ และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของห้องเรียน และระดับโรงเรียน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

5. องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ได้แก่ เพศ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ความรู้เดิมของนักเรียน ระดับห้องเรียน ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู และประสบการณ์ในการสอนของครู และระดับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

6. องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียน ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ได้แก่ ภูมิหลังของนักเรียน ความรู้เดิม ลักษณะครอบครัวของนักเรียน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน เพศของนักเรียน ระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระดับโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การบริหารโรงเรียนความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

7. องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย ระดับนักเรียนได้แก่ เพศ และความรู้เดิมของนักเรียน ระดับห้องเรียนได้แก่ ขนาดของห้องเรียน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระดับโรงเรียนได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การบริหารโรงเรียน และการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา

Watanakhun (1998) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การของสถานศึกษาพยาบาลที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง และเอกชน 9 แห่ง โดยใช้แนวคิดของ คิมคาเมรอน และมีสมมติฐานว่า ตัวแปรที่ศึกษา 8 ตัวแปรได้แก่ แบบภาวะผู้นำเทคโนโลยี กลยุทธ์การวางแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาพแวดล้อมองค์การ วัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างองค์การ และการใช้อำนาจ สามารถอธิบาย และทำนายประสิทธิผลขององค์การ ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปร 4 ตัวได้แก่ แบบภาวะผู้นำ เทคโนโลยี กลยุทธ์การวางแผน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สามารถอธิบาย และทำนายประสิทธิผลขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญ

ประดับ ชัยพฤกษ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของครูระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้ครูเป็นตัวอย่าง จำนวน 363 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบเลือก และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 6 อยู่ในระดับมาก และแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของครู และขนาดของโรงเรียนความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศของครู

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของครู และขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศของครู

3. ความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศของครู ระดับการศึกษาของครู และขนาดของโรงเรียน

รววิทย์ เกตุบรรลุ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยแวดล้อมที่สัมพันธ์กับการบริหารวิชาการ ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยแวดล้อม และคุณภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค โดยจำแนกตามที่ตั้งวิทยาลัยรวมทั้งหมด ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในแต่ละด้านกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ของวิทยาลัยเทคนิค และหาตัวพยากรณ์คุณภาพการบริหารวิชาการจากปัจจัยแวดล้อมการบริหารงานวิชาการ โดยมีตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 2 จำนวน 297 คน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยแวดล้อมจำแนกตามที่ตั้งของวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คุณภาพการบริหารงานวิชาการแต่ละด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของวิทยาลัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยแวดล้อมการบริหารวิชาการโดยรวม และรอบด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับคุณภาพการบริหารวิชาการ ในแต่ละด้าน และโดยรวมปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการด้านครูผู้สอนด้านชุมชน และด้านผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารวิชาการ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 5 วิชาการในประเทศไทยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน

2. การศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระดับเดียว โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาพยาบาลยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ

สังวร ังคระโทก (2543) ได้ศึกษาการใช้โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับตรวจสอบความตรงของสมการโครงสร้างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครูปัจจัยโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ (multilevel structural equation model) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุระดับความพอใจในการปฏิบัติงานของครู พร้อมทั้งตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครู และเปรียบเทียบประสิทธิภาพของผลการวิเคราะห์ระหว่างเทคนิคในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับกับเทคนิค HLM ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู: การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาคของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วยครู จำนวน 9,599 คน และผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 1,290 คน จากโรงเรียน 1,290 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 16 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรระดับครู จำนวน 7 ตัวแปร และตัวแปรระดับโรงเรียน 9 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ลิสเรล และการวิเคราะห์พหุระดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลเชิงสาเหตุแบบพหุระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ความตรงของโมเดลแสดงด้วยค่าไคแอสควร์เท่ากับ 217.6963 ที่องศาความเป็นอิสระ 189 ระดับนัยสำคัญ 0.0747 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเท่ากับ 0.9978
2. ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมากที่สุดมี 5 ตัว ได้แก่ ความก้าวหน้า รองลงมา คือ ความผูกพันต่ออาชีพครู คุณภาพของงานเพศชาย และจำนวนปีที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนอิทธิพลของตัวแปรระดับโรงเรียนทั้ง 9 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีตัวแปร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่งอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยความผูกพันต่ออาชีพครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นส่งอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยความก้าวหน้า และค่าเฉลี่ยความผูกพันต่ออาชีพ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนส่งอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยความก้าวหน้าค่าเฉลี่ยคุณภาพงาน และค่าเฉลี่ยความผูกพันต่ออาชีพ

3. ประสิทธิภาพของผลการวิเคราะห์ด้วย LISREL และ HLM แต่ละโปรแกรมดีในลักษณะต่างกัน โปรแกรมลิสเรลให้ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม แต่ยังไม่สามารถวิเคราะห์ความชันในฐานะตัวแปรตามคู่ ในขณะที่ยีชแอลเอ็มวิเคราะห์ความชันในฐานะตัวแปรตามคู่ได้ รวมทั้งยังไม่สามารถวิเคราะห์ โดยยอมให้ทอมความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กัน ได้สัมพันธ์ไขว้ระดับ จากโปรแกรมลิสเรล และ โปรแกรมเอชแอลเอ็มส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันทั้งขนาด และทิศทาง แต่เมื่อนำสัมพันธ์ที่ได้จากโปรแกรมเอชแอลเอ็มไปกำหนดในการวิเคราะห์โดยโปรแกรมลิสเรล พบว่า สัมประสิทธิ์จากโปรแกรมเอชแอลเอ็ม ทำให้โมเดลค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นารี อาแว (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักศึกษา ปัจจัยระดับอาจารย์ และปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และเพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ปัจจัยระดับนักศึกษาประกอบด้วยเจตคติต่อการเรียนพยาบาล และพฤติกรรมกรเรียนปัจจัยระดับอาจารย์ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน คุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน และพฤติกรรมการสอน ปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา ประกอบด้วย ประสิทธิภาพทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมกรบริหารด้านการเป็นผู้นำ การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม และการติดต่อสื่อสาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยระดับนักศึกษา พบว่า เจตคติต่อการเรียนพยาบาล และพฤติกรรมกรเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยระดับอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และคุณลักษณะอาจารย์ ผู้สอนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน รายห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียน พยาบาลที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน รายห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ และ ด้านการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน รายภาควิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ และพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของพฤติกรรมการสอนที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน รายภาควิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พหุระดับ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์พหุระดับสามารถวิเคราะห์ได้โดยใช้โปรแกรม LISREL และ โปรแกรม HLM ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้สองเทคนิควิธีคือ 1) โมเดลเชิงสาเหตุ และพหุระดับ และ 2) การสร้าง สมการถดถอยในการอธิบายตัวแปรอิสระแต่ละตัว และแต่ละระดับที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม
2. ในการบริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระดับเดียว ยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบพหุระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และการวิเคราะห์ พหุระดับของต่างประเทศมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Calapinno (1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ ซึ่งเป็น การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานแบบเน้นหน้าที่ และเน้นผลผลิตขององค์กรทาง

สุขภาพ โดยวิธีการสำรวจความคิดเห็น และประเมินผลการปฏิบัติงานก่อนที่จะมีการปรับเปลี่ยนงานของกลุ่มผู้ตรวจการในโรงพยาบาล จำนวน 537 คน และแบ่งกลุ่มผู้ตรวจการเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ปฏิบัติเน้นหน้าที่ และกลุ่มที่เน้นผลผลิตเกรย์ (Gray, 1995) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสมดุลของค่านิยมของโรงเรียน และประสิทธิผลทางวิชาการโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดค่านิยมของโรงเรียนซึ่งวัดได้จากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน และสัมพันธภาพแบบเจาะลึก และวัดประสิทธิผลทางวิชาการจากผลผลิตทางการศึกษา โดยดูว่านักเรียนเรียนรู้อะไรได้มากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมขององค์การส่งผลทำให้ประสิทธิผลทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Libby (1994) ได้ศึกษารูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจัดข้อมูลเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน และระดับชั้นเรียน ตัวแปรระดับนักเรียนประกอบด้วย สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม (SES), เพศ, เชื้อชาติ, ความสามารถความคาดหวัง ส่วนปัจจัยระดับชั้นเรียนประกอบด้วยรูปแบบการสอนของครู และการใช้เวลาในการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับโดยใช้เทคนิค HLM

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับนักเรียนสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าปัจจัยระดับชั้นเรียนที่เป็นการสอนของครู และใช้เวลาในการเรียนการสอนของครูสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

Victor (1997) ได้ศึกษาแบบจำลอง 3 รูปแบบที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิผลโรงเรียน โดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลอง 3 รูปแบบ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิผลโรงเรียนในการวิจัยได้จัดข้อมูลเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนสอบการอ่าน และสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรลักษณะการสอน 2 รูปแบบ เป็นการสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ทักษะขั้นสูงในการสอน และตัวแปรปริมาณการบ้านรายสัปดาห์ ระดับโรงเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการ การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม การสนับสนุนทางสังคม และการยอมรับเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และปริมาณการบ้านรายสัปดาห์ปัจจัยระดับชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการสอนของครู และปัจจัยระดับชั้นเรียนที่ให้ภาพรวมขององค์การ มีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้กำหนดนโยบายควรนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาปัจจัยระดับโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

Shieh (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์พยาบาลในหลักสูตรพยาบาลประเทศไต้หวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และแบบแลกเปลี่ยนที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์พยาบาลหรือไม่ตัวอย่างเป็นอาจารย์พยาบาลในประเทศไต้หวัน จำนวน 517 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการพหุการถดถอย (hierarchical multiple regression) ANCOVA และ Content Analysis

ผลการวิจัยพบว่า คณบดีและผู้อำนวยการมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และรูปแบบภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นการใช้ปัญญา (intellectual stimulation) รูปแบบภาวะผู้นำที่ให้รางวัลตามความเหมาะสม (contingent reward leadership style) สามารถทำนายความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์พยาบาล อาจารย์พยาบาลที่มีภาวะผู้นำหรือคณบดีที่มีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) มีความพึงพอใจสูงสุด รองลงมา เป็นภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transactional leadership) และแบบเสรีนิยม (laissez faire) และให้ข้อเสนอแนะว่าคณบดีหรือผู้อำนวยการควรให้ความสำคัญ และตระหนักเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และแบบให้รางวัลตามความเหมาะสมไปใช้ในการบริหาร

Jacobi (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมครูมืออาชีพการสอนในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ของการเตรียมครูมืออาชีพ (teachers' professional preparation) การสอนในชั้นเรียน (classroom instructional practice) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีการจัดระดับข้อมูลที่จะศึกษาเป็น 2 ระดับได้แก่ ระดับนักเรียน และระดับครู ตัวแปรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ NAEP (Probability Subscale of the 1992 National Assessment of Education Program Trials Statement in Mathematics) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนตัวแปรการเตรียมครูมืออาชีพการสอนในชั้นเรียน และลักษณะของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยใช้ตัวแปรที่มีอยู่ในเครื่องมือ NAEP ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ HLM

ผลการวิจัยพบว่า student minority status และสภาพแวดล้อมทางบ้าน (home environment) สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั่วไปทั้ง 5 รัฐ และสามารถทำนายนักเรียนที่เรียนเรขาคณิตได้ 2 รัฐ นิสัยการเรียนรู้ (study habit) สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั่วไป 4 รัฐ อย่างมีนัยสำคัญ เพศ สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญได้ 1 รัฐเท่านั้น การสอนของครูในชั้นเรียน และภูมิหลังของครู (background) สามารถทำนายค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรขาคณิตครูที่เน้นความหลากหลายของเนื้อหา (a variety of content areas) สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มการฝึกอบรมคณิตศาสตร์สามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั่วไป

Cooperman (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมคุณลักษณะครู และการสอน ซึ่งมีการจัดระดับข้อมูล 2 ระดับ คือ ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลครู และการสอน ส่วนตัวแปรระดับโรงเรียน ประกอบด้วย ลักษณะโรงเรียน และการบริหารโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลครูกับการสอนที่มีประสิทธิผล และความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับโรงเรียนกับการสอนที่มีประสิทธิ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร (staff involvement) และความเชื่อในความสามารถของนักเรียนของบุคลากรสามารถอธิบายได้ 19% ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และลักษณะทั่วไปของครูสามารถอธิบายประสิทธิผลการสอนได้เพียงเล็กน้อย

Lamb (1998) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลองค์กรของสถาบันศึกษาพยาบาล และวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหาร และอาจารย์การพัฒนาความก้าวหน้าของนักศึกษา และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนมีระดับประสิทธิผลองค์กรที่สูง ตามลำดับ จำนวนนักศึกษาจำนวนอาจารย์ประจำระดับการศึกษาของอาจารย์ลักษณะโครงสร้างการบริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์กร นอกจากนี้ผลการวิจัยแสดงว่าประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โดยจัดองค์การแบบเน้นผลผลิตจะมีประสิทธิผลดีกว่าการจัดองค์การที่เน้นหน้าที่ อย่างเดียว เพราะมีการเปลี่ยนแปลงได้ยาก และมีความต่อเนื่องในระยะยาวทำให้องค์การสามารถปรับตัวได้ช้า

Eckley (1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มอำนาจของครู (teacher empowerment) และรูปแบบความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มอำนาจของครูกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในบริบทขององค์การทางการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเมืองมีการจัดระดับข้อมูลเป็น 2 ระดับ คือ ระดับครู และระดับผู้บริหาร ตัวแปรระดับครู ประกอบด้วย อายุ ประสบการณ์ เพศ ระดับ การศึกษา ส่วนตัวแปรระดับผู้บริหาร ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเมือง และข้อมูลลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย (HLM regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรในระดับครูพบว่า การเพิ่มอำนาจของครูเกิดขึ้นได้เมื่อผู้นำใช้รูปแบบการเป็นผู้นำที่เน้นมนุษย์สัมพันธ์ (human relations leadership style) และประสบการณ์การสอนของครูเพิ่มขึ้น ทำให้การเพิ่มอำนาจของครูเพิ่มขึ้นด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษาของครูสามารถทำนายการเพิ่มอำนาจของครู อย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนการศึกษาตัวแปรในระดับผู้บริหารพบว่า การเพิ่มอำนาจของครู และผู้ร่วมงานเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารใช้รูปแบบภาวะผู้นำที่เน้น โครงสร้าง (structural leadership style)

ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัยของต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า ในการวิจัยทางการศึกษามีแนวโน้มการใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของข้อมูล และตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ซึ่งปัจจัยระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน จะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในการวิจัยนี้ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงานของครู (Hoy and Miskel, 2001: 295-296) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งมี 2 ตัวแปรย่อยได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา และผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียนได้แก่ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนพัฒนาจากงานวิจัยของ นารี อาแว (2544) และ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม (2547)

2.2 ปัจจัยระดับห้องเรียนได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการสอน คุณลักษณะครูผู้สอน และพฤติกรรมการสอน ปัจจัยระดับห้องเรียนนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากงานวิจัยของ นารี อาแว (2544) และ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม (2547) ศึกษาตามแนวคิดของ Gibson and Hunt (1965) และ สำเรียง บุญเรืองรัตน์ (2539 ข) ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะวิชาชีพครู และคุณลักษณะครู ปัจจัยพฤติกรรมการสอน ศึกษาตามแนวคิดของ สำเรียง บุญเรืองรัตน์ (2539ข) ซึ่งมีรากฐานความคิดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาจาก Spencer and Aliamoni (1969)

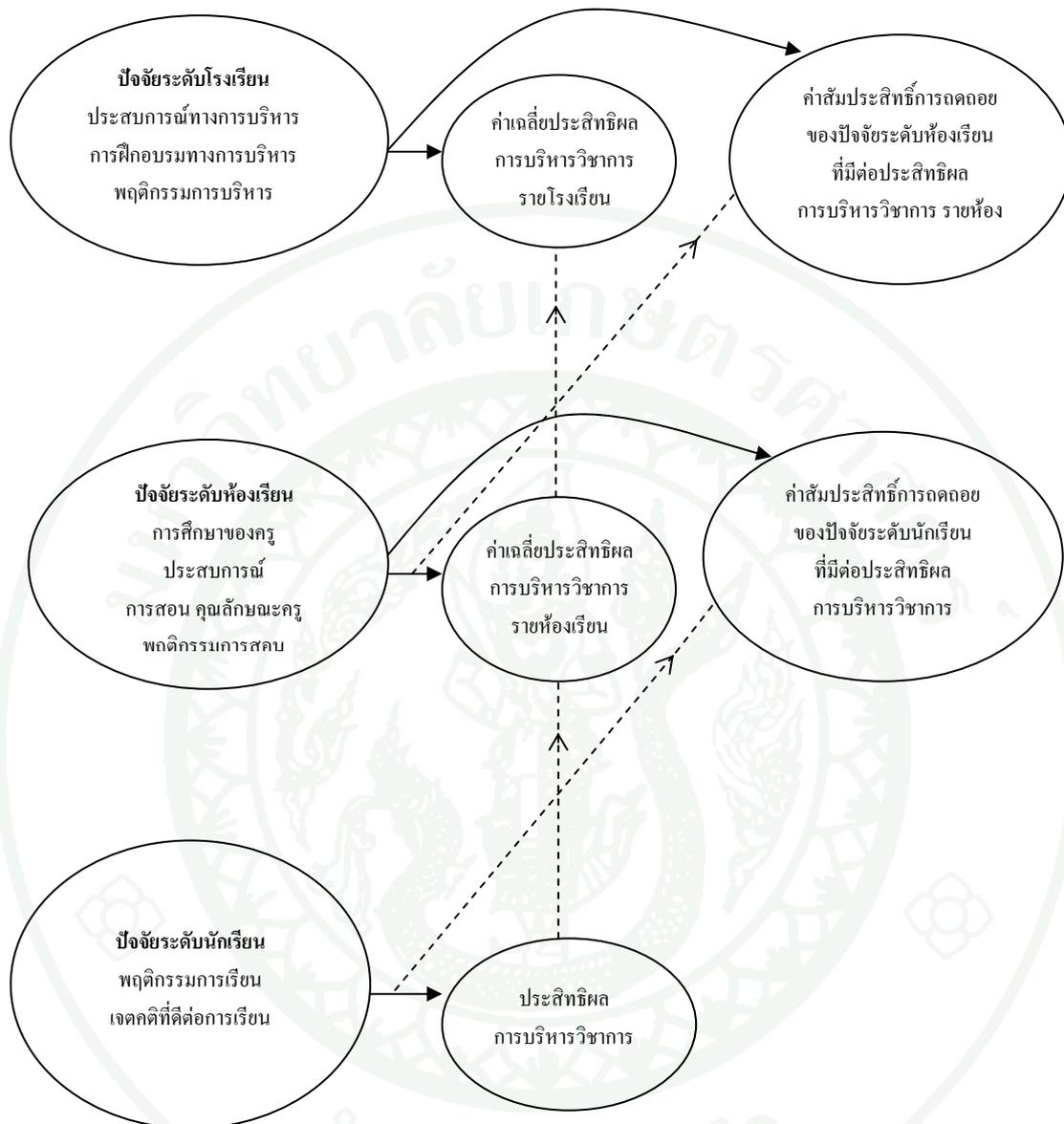
2.3 ปัจจัยระดับโรงเรียนศึกษาถึงประสิทธิภาพทางการบริหารการได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารและพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำการตัดสินใจ และการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยพฤติกรรมการบริหาร ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้อำนวยการ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากงานวิจัยของ นารี อาแว (2545) และ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม (2547) ตามแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001: 437) ได้แก่ พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงสภาพ ตามแนวคิดของ Bass (1985) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการได้พัฒนาจากงานวิจัยของ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ พัฒนาจากงานวิจัยของ นารี อาแว (2545) ตามแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001: 341-342) และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร ตามแนวคิดของ Barnard (1972) ได้แก่ การติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ (formal communication) และการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (informal communication)

3. การวิเคราะห์พระระดับด้วยสมการถดถอย การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำรูปแบบของการศึกษามีลักษณะการจัดตัวแปรที่ศึกษาเป็นพระระดับตามลักษณะองค์ประกอบของระบบโรงเรียน โดยแบ่งตัวแปรที่ศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับนักเรียน 2) ระดับห้องเรียน และ 3) ระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับนักเรียนเป็นตัวแปรที่มีหน่วยการวัดที่เล็กที่สุด จะได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะตัวแปรระดับห้องเรียน ซึ่งเป็นระดับชั้นข้อมูลที่สูงกว่า และเป็นหน่วยการวัดที่ใหญ่กว่าขณะเดียวกันข้อมูลระดับห้องเรียนจะได้รับอิทธิพลจากคุณลักษณะตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นระดับข้อมูลที่สูงกว่าระดับครูหรือระดับชั้นเรียน (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2540: 57; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 236; ราชนีย์ บุญธิมา, 2542: 48-57)

ดังนั้น กรอบความคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีโมเดลพระระดับของการศึกษาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดขอบเขตของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยที่ใช้แบบแผนไม่ใช่การวิจัยเชิงทดลอง ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลหลายระดับ โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์การถดถอยว่าเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับ (multilevel data) ด้วยการสร้างสมการถดถอย (regression equation) แล้ววิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามในแต่ละระดับของข้อมูล ซึ่งมี 3 ระดับด้วยกัน โดยใช้รูปแบบระดับขั้นลดหลั่นสอดคล้องกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และเพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งประชากรที่ศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 47,270 คน และสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 431 คน
2. ครู จำนวน 3,348 คน
3. นักเรียน จำนวน 43,691 คน

ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการของโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 84 แห่ง รวมตัวอย่างทั้งหมด 1,638 คน สำหรับการกำหนดตัวอย่างใช้เทคนิคแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งหมด 431 แห่ง สังกัดอยู่ใน 50 สำนักงานเขต ซึ่งแบ่งกลุ่มตามโครงสร้างกลุ่มสำนักงานเขตในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร เป็น 6 กลุ่มสำนักงานเขตได้แก่

1.1 กลุ่มกรุงเทพกลาง ประกอบด้วย โรงเรียนใน 9 สำนักงานเขต คือ พระนคร ดุสิต ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ดินแดง ห้วยขวาง พญาไท ราชเทวี และวังทองหลาง

1.2 กลุ่มกรุงเทพใต้ ประกอบด้วย โรงเรียนใน 10 สำนักงานเขต คือ ปทุมวัน บางรัก สาทร บางคอแหลม ยานนาวา คลองเตย วัฒนา พระโขนง สวนหลวง และบางนา

1.3 กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบด้วย โรงเรียนใน 7 สำนักงานเขต คือ จตุจักร บางซื่อ ลาดพร้าว หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และบางเขน

1.4 กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ประกอบด้วย โรงเรียนใน 9 สำนักงานเขต คือ บางกะปิ สะพานสูง บึงกุ่ม คันนายาว ลาดกระบัง มีนบุรี หนองจอก คลองสามวา และประเวศ

1.5 กลุ่มกรุงธนเหนือ ประกอบด้วย โรงเรียนใน 8 สำนักงานเขต คือ ธนบุรี คลองสาน จอมทอง บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย บางพลัด ดลิ่งชัน และทวีวัฒนา

1.6 กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย 7 สำนักงานเขต คือ ภาษีเจริญ บางแค หนองแขม บางขุนเทียน บางบอน ราษฎร์บูรณะ และทุ่งครุ

2. สำนักงานเขตจาก 6 กลุ่มสำนักงานเขต โดยเลือกสำนักงานเขตที่มีโรงเรียนในสังกัดที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ 3 ห้องเรียนขึ้นไป ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หุระดับ จะได้สำนักงานเขตที่เป็นพื้นที่ของการวิจัย จำนวน 42 สำนักงานเขต ได้รายชื่อสำนักงานเขตตัวอย่าง ดังนี้

2.1 กลุ่มกรุงเทพมหานคร ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 5 สำนักงานเขต คือ ดุสิต ดินแดง ห้วยขวาง พญาไท และราชเทวี

2.2 กลุ่มกรุงเทพใต้ ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 8 สำนักงานเขต คือ ปทุมวัน บางคอแหลม ยานนาวา คลองเตย วัฒนา พระโขนง สวนหลวง และบางนา

2.3 กลุ่มกรุงเทพเหนือ ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 7 สำนักงานเขต คือ จตุจักร บางซื่อ ลาดพร้าว หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และบางเขน

2.4 กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 9 สำนักงานเขต คือ บางกะปิ สะพานสูง บึงกุ่ม คันนายาว ลาดกระบัง มีนบุรี หนองจอก คลองสามวา และประเวศ

2.5 กลุ่มกรุงธนเหนือ ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 6 สำนักงานเขต คือ ธนบุรี คลองสาน จอมทอง บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย และทวีวัฒนา

2.6 กลุ่มกรุงธนใต้ ได้สำนักงานเขตตัวอย่าง 7 สำนักงานเขต คือ ภาษีเจริญ บางแค หนองแขม บางขุนเทียน บางบอน ราษฎร์บูรณะ และทุ่งครุ

3. สุ่มโรงเรียนจาก 42 สำนักงานเขต สำนักงานเขตละสองโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก ดังนั้น จาก 42 สำนักงานเขต จะได้โรงเรียนที่เป็นพื้นที่ของการวิจัย 84 แห่ง

4. สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียน 84 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 ห้องเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก ดังนั้น จาก 84 โรงเรียน จะได้ห้องเรียนที่เป็นพื้นที่ของการวิจัย 252 ห้องเรียน

5. สุ่มนักเรียนจากห้องเรียน 252 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 5 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก ดังนั้น จาก 252 ห้องเรียน จะได้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 1,260 คน

6. การหาขนาดประชากร และขนาดตัวอย่าง จากผู้บริหารที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการทุกคนของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง ครูผู้สอนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โรงเรียนละ 8 คน โรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง 84 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง และ สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 43,691 คน โดยใช้เทคนิคแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) และ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก ดังกล่าวมาแล้ว ดังแสดงในภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงการกำหนดตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

ตารางที่ 1 ขนาดประชากรและตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหาร ครู และนักเรียน

สถานภาพ	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
ผู้บริหาร โรงเรียน (ผู้อำนวยการ)	431	84
ครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	3,448	672
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	43,691	1,260
รวม	47,270	2,016

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบบทดสอบ มีจำนวน 3 ฉบับดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้อำนวยการ

แบ่งเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริหารด้านการภาวะผู้นำของผู้บริหารใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหารใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจ

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

ตอนที่ 5 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู

แบ่งเป็น 8 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอนและประสบการณ์การสอนของครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำของผู้บริหาร

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร

ตอนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร

ตอนที่ 7 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบ่งเป็น 6 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู

ตอนที่ 6 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของตามหลักอริยสัจสี่

แบบสอบถามแต่ละฉบับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร

เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร โดยให้ผู้บริหารประเมินตนเองในเรื่อง พฤติกรรมการบริหาร ด้านภาวะผู้นำด้านการตัดสินใจด้านการติดต่อสื่อสารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีรายละเอียด แบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. ประสบการณ์ทางการบริหาร

1. ( ) ไม่เกิน 5 ปี	2. ( ) มากกว่า 5 ถึง 10 ปี
3. ( ) มากกว่า 10 ถึง 15 ปี	4. ( ) มากกว่า 15 ถึง 20 ปี
5. ( ) มากกว่า 20 ถึง 25 ปี	6. ( ) มากกว่า 25 ปี

2. การฝึกอบรมทางการบริหารขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านเคยเข้ารับการศึกษ ฝึกอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านการบริหารหรือไม่ (ได้รับการฝึกอบรมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีระยะเวลาการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 5 วัน)

1. ( ) ไม่เคย	2. ( ) ไม่เกิน 10 วัน
3. ( ) มากกว่า 10 ถึง 20 วัน	4. ( ) มากกว่า 20 ถึง 30 วัน
5. ( ) มากกว่า 30 ถึง 40 วัน	6. ( ) มากกว่า 40 วัน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการเป็นผู้นำโดยพัฒนามาจากแบบวัด MLQ (Multifactor Leadership Questionnaire) ของ Bass and Avolio (1995)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยวัดพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) ใน 4 ด้าน คือ

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของภาวะผู้นำแต่ละประเภทไปหาค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำแต่ละประเภทแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำประเภทนั้น ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำประเภทนั้น ในระดับน้อย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำประเภทนั้น ในระดับปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำประเภทนั้น ในระดับมาก
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำประเภทนั้น ในระดับมากที่สุด

การกำหนดว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบใดใช้การพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของภาวะผู้นำแต่ละประเภทถ้าคะแนนเฉลี่ยของภาวะผู้นำแบบใดสูงกว่าก็พิจารณาได้ว่าเป็นภาวะผู้นำแบบนั้น

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหารใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจ แบบสอบถามนี้ได้พัฒนามาจากแนวคิดของ Hoy and Tater Shared Decision Making Model

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจากระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดถึงมากที่สุด จำนวน 15 ข้อ มีวิธีการตัดสินใจ 5 วิธี

- วิธีที่ 1 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่
- วิธีที่ 2 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากครู
- วิธีที่ 3 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยปรึกษากับครูเป็นรายบุคคล
- วิธีที่ 4 หมายถึง ท่านตัดสินใจโดยปรึกษากับครูเป็นรายกลุ่ม
- วิธีที่ 5 หมายถึง ท่านตัดสินใจใช้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของครูทุกคน

ตัวอย่างเช่น

ข้อ	พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ	วิธีการตัดสินใจ				
		1	2	3	4	5
X	การวางแผนการวัดผลตามสภาพจริง					
XX	การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

ตัดสินใจเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่	เท่ากับ 1 คะแนน
ตัดสินใจเองโดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากครู	เท่ากับ 2 คะแนน
ตัดสินใจเองโดยปรึกษากับครูเป็นรายบุคคล	เท่ากับ 3 คะแนน
ตัดสินใจโดยปรึกษากับครูเป็นรายกลุ่ม	เท่ากับ 4 คะแนน
ตัดสินใจโดยใช้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของครูทุกคน	เท่ากับ 5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของพฤติกรรมการตัดสินใจไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่
1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากครู
2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการตัดสินใจเองโดยปรึกษากับครูเป็นรายบุคคล
3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยปรึกษากับครูเป็นรายกลุ่ม
4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการตัดสินใจโดยใช้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของครูทุกคน

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้อำนวยการใช้วัดความคิดเห็นของผู้อำนวยการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของ Barnard (1972)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ จากระดับที่ปฏิบัติน้อยที่สุดถึงมากที่สุด จำนวน 20 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	รายการ	พฤติกรรมติดต่อสื่อสาร				
		5	4	3	2	1
X	ออกคำสั่งแต่ผู้เดียวโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของครู					
XX	แจ้งข่าวสารที่จำเป็นเกี่ยวกับหน่วยงาน และการปฏิบัติงานให้ครูทราบอยู่เสมอ					
XXX	สามารถแจ้งข่าวสารและข้อมูลการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและทันต่อการปฏิบัติงาน					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
 มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4 คะแนน
 มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
 มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
 มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับน้อย
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง
 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก
 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 5 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
 ใช้วัดความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ แบบสอบถามนี้
 ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบเป็น 5 ตัวเลือก จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู 4 ด้าน คือ 1) ปริมาณ และคุณภาพของการบริหารงานวิชาการ 2) ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ 3) ความสามารถในการปรับตัวในการบริหารงานวิชาการ และ 4) ความยืดหยุ่นในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 46 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
X	การจัดทำ และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
XX	โรงเรียนบริหารงานวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมาย					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

- มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
- มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4 คะแนน
- มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
- มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
- มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู

เป็นแบบสอบถามวัดปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสิทธิภาพการสอน คุณลักษณะครูผู้สอนและพฤติกรรมการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครู

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ตัวอย่างเช่น

1. วุฒิการศึกษา

1.1 ปริญญาตรีสาขา.....

1.2 ปริญญาโทสาขา.....

1.3 ปริญญาเอกสาขา.....

1.4 สอนสาระการเรียนรู้.....

2. ประสบการณ์การสอน

( ) ไม่เกิน 5 ปี

( ) มากกว่า 5 ถึง 10 ปี

( ) มากกว่า 10 ถึง 15 ปี

( ) มากกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะครูผู้สอน

แบบสอบถามนี้ได้พัฒนามาจากแนวคิดของ Gibson and Hunt (1965) และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งจากระดับคุณลักษณะ จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	คุณลักษณะครู	ระดับการมีคุณลักษณะครู				
		5	4	3	2	1
X	รัก และเมตตานักเรียน โดยการเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการเรียนแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
XX	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4 คะแนน

มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน

มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 2 คะแนน

มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของคุณลักษณะของครูไปหาค่าเฉลี่ยแล้ว
แปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของครู อยู่ในระดับน้อย

2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของครู อยู่ในระดับปานกลาง

3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะของครู อยู่ในระดับมาก

4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะของครู อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู

เป็นแบบสอบถามใช้วัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ผู้วิจัยใช้แบบวัด
ของ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539) ซึ่งได้พัฒนามาจากแนวคิดของ Spencer and Aliamoni (1969)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากระดับที่ปฏิบัติ
มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
X	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ					
XX	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีพฤติกรรมสอนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

มีพฤติกรรมสอนของครูอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4 คะแนน

มีพฤติกรรมสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน

มีพฤติกรรมสอนของครูอยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 2 คะแนน

มีพฤติกรรมสอนของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของพฤติกรรมการสอนของครูไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อย
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับมาก
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 7 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูที่มีต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูที่มีความพึงพอใจในการทำงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการทำทนายความ หรือสติปัญญา การได้รับสิ่งตอบแทนอย่างยุติธรรม สภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุน บุคลิกภาพเหมาะสมกับงาน และลักษณะการทำงานของคนจำนวน 18 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
X	มีโอกาสดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้ไม่ว่างงาน					
XX	งานที่ทำมีลักษณะแตกต่างจากเดิม					
XXX	งานที่ทำมีโอกาสดำเนินงานได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
 มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4 คะแนน
 มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
 มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
 มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของความพึงพอใจในการทำงานของครูไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อย
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับปานกลาง
 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับมาก
 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบสอบถาม แบบทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เป็นแบบสอบถามวัดปัจจัยระดับนักเรียนได้แก่ เจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน
ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดข้อมูลทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับอายุเพศและเกรดเฉลี่ยสะสม
ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบ ตัวอย่างเช่น

1. อายุ.....ปี
2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
3. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 นักเรียนได้เกรดเฉลี่ยสะสมรวมทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ เท่ากับ (ทศนิยมสองตำแหน่ง) .....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน

เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดทัศนคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน
แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดเจตคติของวิชาชีพพยาบาลของ พัฒนวดิ เสริมทวัฒน์
(2527) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึง
เห็นด้วยอย่างยิ่งจำนวน 13 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
X	นักเรียนมีความสนใจเรียน และชอบเรียนมาก					
XX	การเรียนเป็นการพัฒนาร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคม					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ 5 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย	เท่ากับ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ	เท่ากับ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย	เท่ากับ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีเจตคติต่อการเรียนไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีเจตคติที่ไม่ดีอย่างยิ่งต่อการเรียน
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีเจตคติที่ปานกลางต่อการเรียน
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีเจตคติที่ดีอย่างยิ่งต่อการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียน

เป็นแบบสอบถามใช้วัดความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของตนเอง แบบสอบถามที่ใช้วัดพฤติกรรมการเรียนนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนของ ราชันย์ บุญธิมา (2542) ตามแนวคิดของ Maddox (1963) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากระดับที่ปฏิบัติน้อยที่สุดถึงมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ตัวอย่างเช่น

ข้อ	พฤติกรรมการเรียน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
X	นักเรียนสนใจเรียนในชั่วโมงเรียน					
XX	นักเรียนมีการซักถามครูผู้สอนในกรณีที่สงสัย					
XXX	นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดีในขณะที่ผู้อื่นพูด					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมีดังนี้

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ 5 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วย	เท่ากับ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ	เท่ากับ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย	เท่ากับ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนนำคะแนนรวมของระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีพฤติกรรมต่อการเรียนไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลค่าเฉลี่ยของคะแนนดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69)

- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ไม่ดีอย่างยิ่งต่อการเรียน
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อการเรียน
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ปานกลางต่อการเรียน
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ดีต่อการเรียน
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ดีอย่างยิ่งต่อการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน

แบบสอบถามใช้วัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะครูผู้สอนแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะครูผู้สอน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู

เป็นแบบสอบถามใช้วัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

ตอนที่ 6 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ผู้วิจัยสร้างเองโดยสร้างเป็นข้อสอบมาตรฐานตามหลักการสร้างแบบทดสอบ เป็นเนื้อหาวิธีการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจสี่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารตนเองที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิด
2. สร้างแบบสอบถาม โดยใช้กรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสาร วารสาร หนังสือตำราต่างๆ และงานวิจัยโดยสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของการวิจัย
3. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาเนื้อหาและโครงสร้าง เพื่อให้มีความเข้าใจ และสามารถวัดได้ตรงตามเรื่องที่ศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและถูกต้องก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแล้วนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence: IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = N/\Sigma R$$

- เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน
 N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยใช้เกณฑ์ข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือเกณฑ์ว่าข้อคำถามใช้ได้ผลการคำนวณ ปรากฏว่า แบบสอบถามผู้อำนวยการ จำนวน 123 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60-1 แบบสอบถามครู จำนวน 163 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60-1 แบบสอบถามนักเรียน จำนวน 85 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60-1 แล้วหลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมและถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

5. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับผู้อำนวยการ จำนวน 30 คน ครู จำนวน 60 คน นักเรียน จำนวน 120 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ดังนี้

5.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารในเรื่องพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ โดยพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบวัด MLQ (Multifactor Leadership Questionnaire) ของ Bass and Avolio (1995) มีข้อคำถาม จำนวน 31 ข้อ และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยพัฒนาเครื่องมือมาจากงานวิจัยของ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม (2547) มีข้อคำถาม จำนวน 11 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 42 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดมาจากงานวิจัยของ นารี อาแว (2547) ตามแนวคิดของ Hoy-Tarter Shared Decision Making Model มีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของ บาร์นาร์ด (Barnard, 1972) มีข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

ตอนที่ 5 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวัดของ กลมวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) มีข้อคำถาม จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

5.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดของ Gibson and Hunt (1965) และ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539) มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนของครู โดยพัฒนามาจาก สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539) มีข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครูเป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความคิดเห็นของครูที่มีความพึงพอใจในการทำงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการทำทนายความ หรือสติปัญญา การได้รับสิ่งตอบแทนอย่างยุติธรรม สภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงานให้การสนับสนุน บุคลิกภาพเหมาะสมกับงาน และ ลักษณะการทำงาน of ครู จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

5.3 ฉบับที่ 3 แบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียน ผู้วิจัยพัฒนามาจากเครื่องมือวัดของ พัฒนาวดี เสรินทวัฒน์ (2527) มีข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนผู้วิจัยใช้เครื่องมือวัด “พฤติกรรมการเรียน” โดยพัฒนามาจากงานวิจัยของ ราชันย์ บุญธิมา (2542) มีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89

ตอนที่ 6 แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนตามหลัก อริยสัจสี่ มีข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .50

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ

ฉบับ	ตอนที่	เครื่องมือ	จำนวนข้อ (K)	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1	แบบสอบถามผู้อำนวยการโรงเรียน			
	1	ข้อมูลทั่วไป	2	-
	2	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	42	.94
	3	พฤติกรรมกระตุ้นใจ	15	.93
	4	พฤติกรรมติดต่อสื่อสาร	20	.92
2	แบบสอบถามครู			
	1	ข้อมูลทั่วไป	2	-
	2	คุณลักษณะครู	10	.86
	3	พฤติกรรมการสอนของครู	12	.90
	8	ความพึงพอใจในการทำงาน	18	.93
3	แบบสอบถาม แบบทดสอบนักเรียน			
	1	ข้อมูลทั่วไป	3	-
	2	เจตคติต่อการเรียน	13	.85
	3	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	24	.89
	6	แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา	20	.50

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว มาใช้เป็นแบบสอบถามกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือขออนุมัติเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 84 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนตัวอย่างไปให้ผู้อำนวยการ ครู และนักเรียน และขอความอนุเคราะห์ในการช่วยแจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่างที่ได้เขียนระบุไว้ในแบบสอบถามแต่ละฉบับ และให้โรงเรียนส่งคืนทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดแล้ว ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์กำหนดไว้ในแต่ละตอนเพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปและจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมาดังนี้

- แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการ โรงเรียน ส่งไป 84 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 84 ฉบับ
- แบบสอบถามสำหรับครู ส่งไป 672 ฉบับ ได้รับกลับคืน 631 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94
- แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ส่งไป 1,260 ฉบับ ได้รับกลับคืน 1,234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน 3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ 4) ประสิทธิภาพการบริการงานวิชาการตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์ของ

การกระจาย (CV) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (CV) ออกเป็นห้าระดับ โดย ราชันย์ บุญธิมา (2542) ดังนี้คือ

0 – 19	หมายถึง น้อย
20 – 39	หมายถึง ค่อนข้างน้อย
40 – 59	หมายถึง ปานกลาง
60 – 79	หมายถึง ค่อนข้างมาก
80 – 100	หมายถึง มาก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะของปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ดังนี้ โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย (CV) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (CV) ออกเป็นห้าระดับ ดังกล่าว

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันในระดับนักเรียนระดับครู และระดับผู้บริหารที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์ถดถอย (multilevel regression analysis) กรณีที่มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนักเรียนระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ HLM เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ โดยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (simple model-level 1) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 1 ในขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย โดยการนำเอาตัวแปรอิสระระดับนักเรียนได้แก่

เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรมการเรียนมาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอย ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยนั้นด้วยการทดสอบที (t-test)

4.2 การวิเคราะห์โมเดลไฮโปเทธิคอลล (hypothetical model-level 2) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 2 เพื่อค้นหาว่าตัวแปรอิสระระดับครูได้แก่ ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครูผู้สอน และพฤติกรรมการสอนตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรตาม คือ ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รายห้องเรียน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระนักเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 การวิเคราะห์โมเดลไฮโปเทธิคอลล (hypothetical model-level 3) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 3 เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระระดับผู้บริหารได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรตาม คือ ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รายโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแบ่งเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ลักษณะปัจจัยระดับนักเรียน ครู และผู้บริหาร

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ครู และผู้บริหาร กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตอนที่ 4 ปัจจัยระดับนักเรียน ครู และผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ตอนที่ 5 โมเดลหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียน ครู และผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

คำสถิติ

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ
a	แทน	ค่าคงที่
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
P	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน

ATTI	แทน	เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน
BEOS	แทน	พฤติกรรมการเรียน

2. ตัวแปรอิสระระดับครู

EDOT	แทน	วุฒิการศึกษาของครู
EXOT	แทน	ประสบการณ์การสอน
CHOT	แทน	คุณลักษณะของครู
BEOT	แทน	พฤติกรรมการสอน

3. ตัวแปรอิสระระดับผู้บริหาร

EXOA	แทน	ประสบการณ์ทางการบริหาร
TRAI	แทน	การฝึกอบรมทางการบริหาร
LEAD	แทน	พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ
DEC	แทน	พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ
COMM	แทน	พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

4. ตัวแปรตาม

ACAE	แทน ประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน
$\overline{ACAE}_{Class}$	แทน ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน รายห้อง
$\overline{ACAE}_{School}$	แทน ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน
BEOS/ACAE _{Slope}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมนักเรียนที่มีต่อ ประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการ

ตอนที่ 1 ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน

ประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
ประสิทธิผลของการดำเนินงานวิชาการตามการรับรู้	4.21	0.68	16.16	มาก
ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.22	0.79	18.72	มาก
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.01	0.62	15.47	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน	1.72	0.70	40.70	น้อย
รวม	3.54	0.70	19.78	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.70) ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าน้อย (C.V.=19.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, 4.22 และ 4.01 ตามลำดับ) ส่วนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.72$) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่า

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าน้อย (C.V.=16.16, 18.72 และ 15.47 ตามลำดับ) และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ในระดับปานกลาง (C.V.=40.70)

ตอนที่ 2 ลักษณะปัจจัยระดับนักเรียนระดับครูและระดับผู้บริหาร

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนเกี่ยวกับตัวแปรเพศ เจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับนักเรียน

(n=1234)						
ปัจจัยระดับนักเรียน	n	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
1. เพศ						
1.1 ชาย	272	22	-	-	-	-
1.2 หญิง	962	78	-	-	-	-
2. เจตคติต่อการเรียน	-	-	3.55	0.35	9.86	มาก
3. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	-	-	3.55	0.35	9.86	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า เพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78 ซึ่งมากกว่าเพศชายนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างมีเจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$ และ $\bar{X}=3.55$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรทั้งสองมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย (C.V.= 9.86)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครู ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับครู

(n=631)

ปัจจัยระดับครู	n	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
1. วุฒิกการศึกษา						
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	1.00	-	-	-	-
1.2 ปริญญาตรี	464	74.00	-	-	-	-
1.3 ปริญญาโท	158	25.00	-	-	-	-
2. ประสบการณ์การสอน						
2.1 ไม่เกิน 5 ปี	56	9.00	-	-	-	-
2.2 มากกว่า 5 ถึง 10 ปี	191	30.00	-	-	-	-
2.3 มากกว่า 10 ถึง 15 ปี	105	17.00	-	-	-	-
2.4 มากกว่า 15 ถึง 20 ปี	43	7.00	-	-	-	-
2.5 มากกว่า 20 ถึง 25 ปี	236	37.00	-	-	-	-
3. คุณลักษณะครู	-	-	3.52	0.36	10.26	มาก
4. พฤติกรรมการสอนของครู	-	-	3.53	0.36	10.20	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า วุฒิกการศึกษาของครู ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมา คือ มีวุฒิปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.00 สำหรับด้านประสบการณ์การสอนของครู เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมีประสบการณ์การสอนจากมากไปหาน้อย คือ มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ถึง 25 ปี มากกว่า 5 ถึง 10 ปี มากกว่า 10 ถึง 15 ปี ไม่เกิน 5 ปี และมากกว่า 15 ถึง 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.00, 30.00, 17.00, 9.00 และ 7.00 ตามลำดับ

ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่าง มีคุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.55 และ $\bar{X}$ =3.54 ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรทั้งสองมีการกระจายของความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย (C.V.=10.26 และ 10.20 ตามลำดับ)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมการตัดสินใจ และพฤติกรรมการสื่อสาร ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยระดับผู้บริหาร

(n=84)						
ปัจจัยระดับผู้บริหาร	n	ร้อยละ	$\bar{X}$	SD	C.V.	ระดับ
1. ประสิทธิภาพการบริหาร						
1.1 มากกว่า 5 ถึง 10 ปี	19	23.00	-	-	-	-
1.2 มากกว่า 10 ถึง 15 ปี	26	31.00	-	-	-	-
1.3 มากกว่า 15 ถึง 20 ปี	14	17.00	-	-	-	-
1.4 มากกว่า 20 ถึง 25 ปี	8	10.00	-	-	-	-
1.5 มากกว่า 25 ปี	17	20.00	-	-	-	-
2. การฝึกอบรมทางการบริหาร						
2.1 ไม่เคย	2	2.00	-	-	-	-
2.2 ไม่เกิน 10 วัน	15	18.00	-	-	-	-
2.3 มากกว่า 10 ถึง 20 วัน	16	19.00	-	-	-	-
2.4 มากกว่า 20 ถึง 30 วัน	15	18.00	-	-	-	-
2.5 มากกว่า 30 ถึง 40 วัน	7	8.00	-	-	-	-
2.6 มากกว่า 40 วัน	29	35.00				
3. พฤติกรรมภาวะผู้นำ	-	-	3.55	0.26	7.32	มาก
4. พฤติกรรมการตัดสินใจ	-	-	3.54	0.26	7.34	มาก
5. พฤติกรรมการสื่อสาร	-	-	3.50	0.28	8.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการบริหารมากกว่า 10 ถึง 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมา มีประสิทธิภาพการบริหารมากกว่า 5 ถึง 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.00 มีประสิทธิภาพการบริหารมากกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีประสิทธิภาพการบริหารมากกว่า 15 ถึง 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.00 และมีประสิทธิภาพการบริหารมากกว่า 20 ถึง 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 ไม่มีผู้บริหารคนใดที่ไม่มีประสิทธิภาพทางการบริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหาร

มากกว่า 40 วัน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 10 ถึง 20 วัน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารไม่เกิน 10 วัน มีจำนวนเท่ากับได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 20 วัน ถึง 30 วัน คิดเป็นร้อยละ 18 ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 30 ถึง 40 วัน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมการตัดสินใจ และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, $\bar{X}=3.53$ และ $\bar{X}=3.50$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรทั้งสามมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอยู่ในระดับน้อย (C.V.=7.32, 7.34 และ 8.00 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และระดับผู้บริหาร กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และระดับผู้บริหาร กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และระดับผู้อำนวยการ กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

(n=2016)

ตัวแปร	ระดับนักเรียน		ระดับครู				ระดับผู้อำนวยการ					ประสิทธิผล
	ATTI	BEOS	EDOT	EXOT	CHOT	BEOT	EXOA	TRAI	LEAD	DECI	COMM	ACAE
ATTI	1.0000	.969**	.023	.021	.024	.031	.044*	.055**	.054**	.046*	.045*	.975**
BEOS		1.0000	.027	.025	.013	.020	.046*	.042*	.042*	.037*	.034	.979**
EDOT			1.0000	-.060**	.013	.035	-.002	.023	.032	.047**	.021	.031
EXOT				1.0000	.037*	.029	.073**	.001	-.034	-.027	-.026	.021
CHOT					1.0000	.952**	.059**	.115**	-.157**	-.124*	-.123**	.005
BEOT						1.0000	.044**	.109**	-.128**	-.092**	-.092**	.012
EXOA							1.0000	.352**	-.061**	-.086**	.047**	.055**
TRAI								1.0000	-.015	.016	.026	.045*
LEAD									1.0000	.956**	.945**	.047**
DECI										1.0000	.948**	.040*
COMM											1.0000	.034

* P < 0.05: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** P < 0.01: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยระดับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย เจตคติต่อการเรียน (ATTI) และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (BEOS) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.975 และ 0.979 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยระดับครู ซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษาของครู (EDOT) ประสบการณ์การสอนของครู (EXOT) คุณลักษณะครู (CHOT) และพฤติกรรมการสอนของครู (BEOT) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.031, 0.021, 0.005 และ 0.012 ตามลำดับ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยระดับผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์ทางการบริการ (EXOA) การฝึกอบรมทางการบริหาร (TRAI) พฤติกรรมภาวะผู้นำ (LEAD) พฤติกรรมการตัดสินใจ (DECI) และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร (COMM) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (ACAIE) มีความสัมพันธ์ทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.055, 0.045, 0.047, 0.040 และ 0.034 ตามลำดับ ซึ่งประสบการณ์ทางการบริการ (EXOA) และพฤติกรรมภาวะผู้นำ (LEAD) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 การฝึกอบรมทางการบริหาร (TRAI) และพฤติกรรมการตัดสินใจ (DECI) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร (COMM) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ปัจจัยระดับนักเรียนระดับครู และระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู ระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ขั้นนี้เป็นวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 1 (level 1) ในขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (simple model) ด้วยการนำตัวแปรอิสระในระดับนักเรียน มาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอย และตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามแต่ละตัวว่าสามารถนำไปวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับครูต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีผลปรากฏดังตารางที่ 8

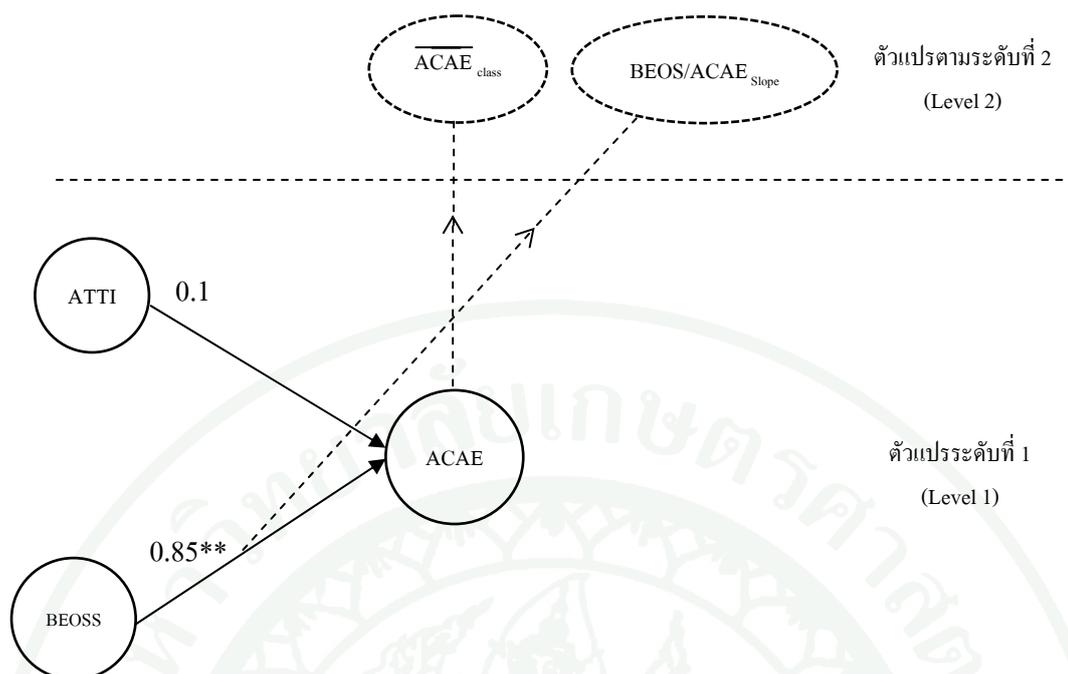
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

(n=1,234)

ปัจจัย ระดับนักเรียน	ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ	b	t	P
ATTI	ACAE _{school}	0.13	1.07	0.282
BEOS		0.85**	6.61	.000
a		3.54**	1,103.18	.000

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียน (ATTI) มีค่าเท่ากับ 0.13 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=1.07$) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (BEOS) มีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าคงที่ (a) ของการวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 3.54 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($t=6.61$ และ 1,103.18 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยระดับนักเรียนเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียน สามารถสร้างโมเดลพหุระดับปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลการวิเคราะห์ห้ทุกระดับของปัจจัยระดับนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

เมื่อ ATTI	แทน	เจตคติต่อการเรียนของนักเรียน
BEOS	แทน	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ACAE	แทน	ตัวแปรระดับที่ 1 คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
$\overline{ACAE}_{Class}$	แทน	ตัวแปรระดับที่ 2 คือ ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน
$BEOS/ACAE_{Slope}$	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

การวิเคราะห์ขั้นนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 2 (level 2) ในขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลไฮโปเทธิคัล (hypothetical model) เพื่อค้นหาตัวแปรอิสระระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ

พฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ด้วยการนำตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับครูมาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอยและตรวจสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามแต่ละตัวว่าสามารถนำไปวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับผู้บริหารต่อไป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรายห้องเรียน ($\overline{ACAE}_{Class}$) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ($BEOS/ACAE_{Slope}$)

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน ($\overline{ACAE}_{Class}$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รายห้องเรียน มีผลปรากฏดังตารางที่ 9

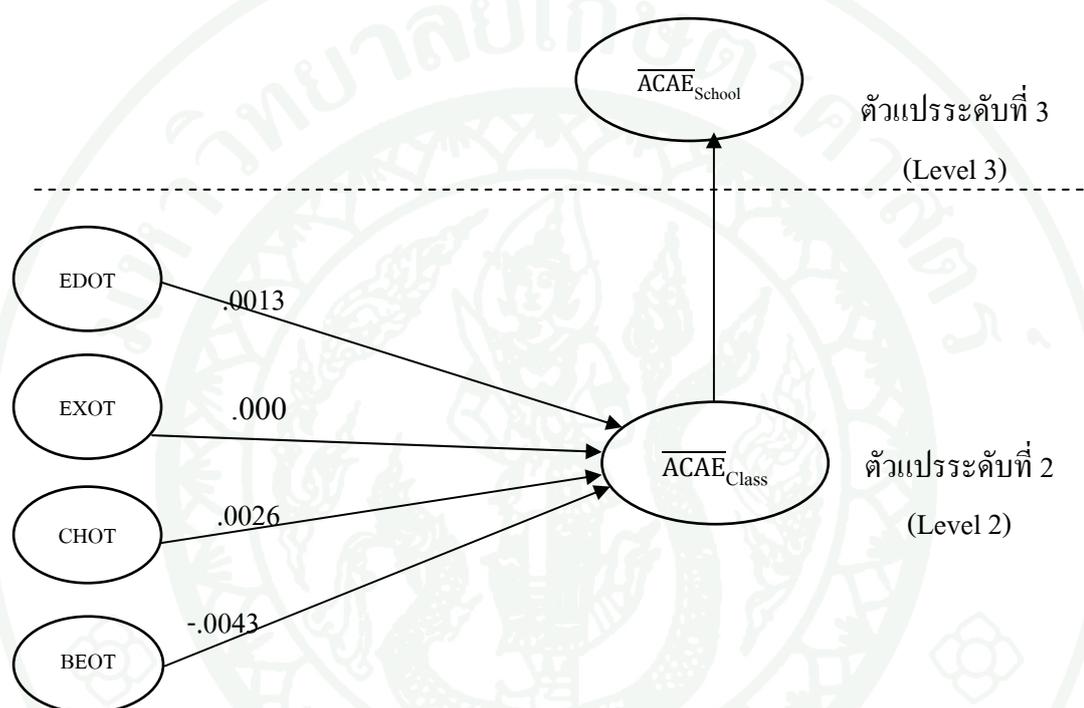
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัย ระดับครู	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผล การบริหารวิชาการ รายห้องเรียน	b	t	P
EDOT	$\overline{ACAE}_{Class}$	.0013	.807	.420
EXOP		.0001	.214	.831
CHOT		.0026	.314	.754
BEOT		-.0043	-.508	.661
a		3.542	1169.38	.000

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของวุฒิการศึกษา (EDOT) มีค่าเท่ากับ .0013 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ .0001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคุณลักษณะครู (CHOT) มีค่าเท่ากับ .0026 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครู (BEOT) มีค่าเท่ากับ -.0043 ซึ่งทุกค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.542 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังนั้น ปัจจัยระดับครูทุกตัวไม่มี

อิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน และไม่สามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปใช้เป็นตัวแปรตามในระดับผู้บริหารได้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรายห้องเรียน ($\overline{ACAE}_{Class}$) ตามตารางที่ 9 สามารถสร้างรูปแบบพหุระดับปัจจัยระดับครู ได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยระดับครูที่มีต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน

เมื่อ	EDOT	แทน	วุฒิการศึกษาของครู
	EXOT	แทน	ประสบการณ์การสอน
	CHOT	แทน	คุณลักษณะครู
	BEOT	แทน	พฤติกรรมการสอนของครู
	$\overline{ACAE}_{Class}$	แทน	ตัวแปรระดับที่ 2 ที่หมายถึง ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน
	$\overline{ACAE}_{School}$	แทน	ตัวแปรระดับที่ 3 ที่หมายถึง ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

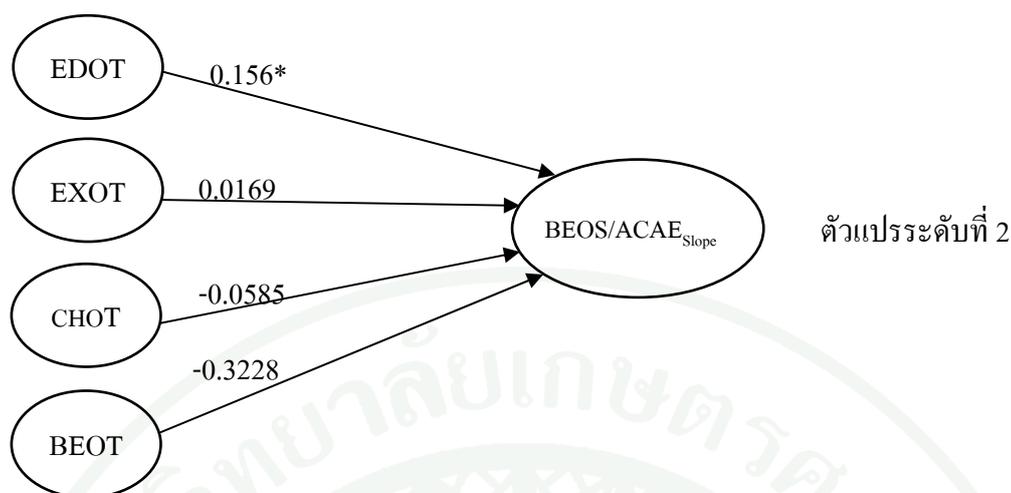
2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (BEOS/ACAE slope) ผลปรากฏดังในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรม การเรียนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัย ระดับครู	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรม การเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ			
		b	t	P
EDOT	BEOS/ACAE _{Slope}	0.1526*	1.963	.049
EXOT		0.0169	1.036	.301
CHOT		-0.0585	-0.070	.945
BEOT		-0.3228	-0.437	.636
a		0.8388**	3.542	.000

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการศึกษาของครู (EDOT) มีค่าเท่ากับ 0.152 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ 0.016 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคุณลักษณะครูผู้สอน มีค่าเท่ากับ -0.058 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอน มีค่าเท่ากับ -0.322 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.8388 ส่วนตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาของครู (EDOT) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=1.96$) แสดงว่าพฤติกรรมการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 10 ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสามารถสร้างรูปแบบพหุระดับ ระดับครู ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โมเดลการวิเคราะห์ห้ทุกระดับของปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

เมื่อ EDOT	แทน	วุฒิการศึกษาของครู
EXOT	แทน	ประสบการณ์การสอน
CHOT	แทน	คุณลักษณะครู
BEOT	แทน	พฤติกรรมการสอนของครู
BEOS/ACAE _{Slope}	แทน	ตัวแปรตามระดับที่ 2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

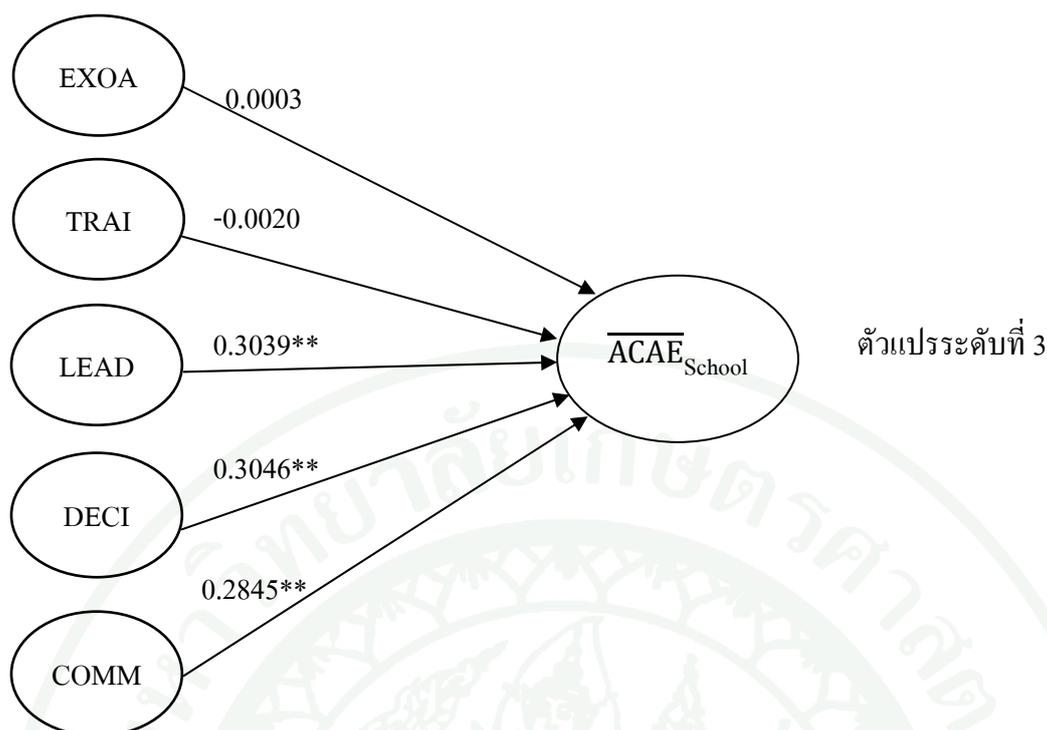
3. การวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลดังปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน

ปัจจัยระดับ ผู้บริหาร	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา รายโรงเรียน			
	b	t	P	
EXOA	0.0003	0.129	.898	
TRAI	-0.0020	-0.970	.335	
LEAD	0.3039**	14.572	.000	
DECI	0.3046**	16.736	.000	
COMM	0.2845**	22.420	.000	
a	3.5348**	949.242	.000	

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ทางการบริหาร (EXOA) มีค่าเท่ากับ 0.0003 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการฝึกอบรมทางการบริหาร (TRAI) มีค่าเท่ากับ -0.0020 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ 0.3039 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) มีค่าเท่ากับ 0.3046 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีค่าเท่ากับ 0.2845 และค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.5348 ซึ่งพฤติกรรม การบริหารด้านการเป็นผู้นำ (LEAD) พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) และ พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($t=14.57$, 16.73 และ 22.42 ตามลำดับ) แสดงว่า พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ (LEAD) พฤติกรรม การบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน สามารถสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับผู้บริหารที่มี อิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ดังภาพที่ 6

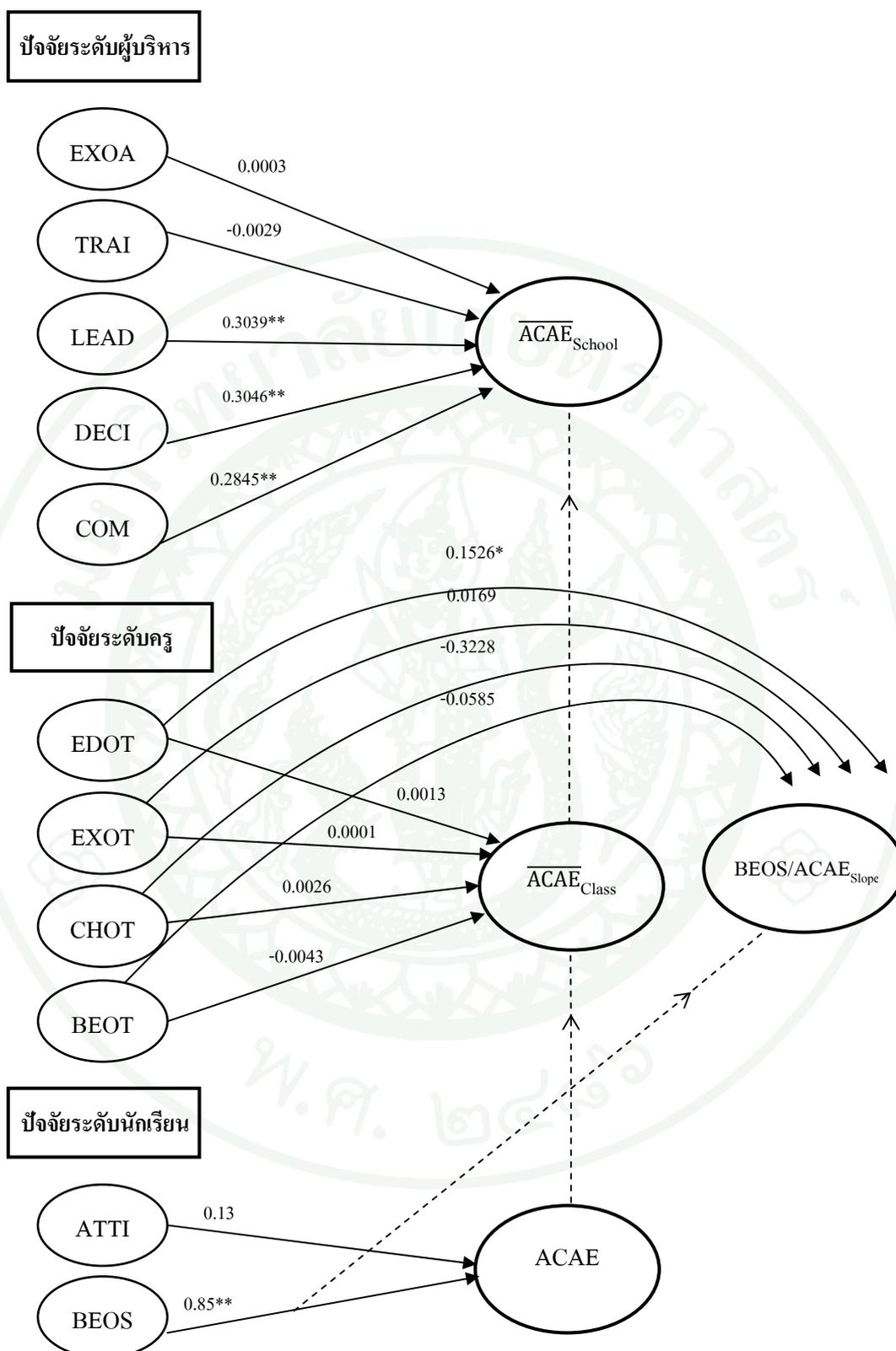

ภาพที่ 6 โมเดลการวิเคราะห์หุระดับของปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

เมื่อ	EXOA	แทน	ประสบการณ์การบริหาร
	TRAI	แทน	การฝึกอบรมทางการบริหาร
	LEAD	แทน	พฤติกรรมภาวะผู้นำ
	DECI	แทน	พฤติกรรมการตัดสินใจ
	COMM	แทน	พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร
	ACAE _{School}	แทน	ตัวแปรระดับที่ 3 คือ ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

ตอนที่ 5 โมเดลหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยระดับนักเรียน ในตารางที่ 9 และภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับครูในตารางที่ 10, ภาพที่ 4 และตารางที่ 11, ภาพที่ 5 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยระดับผู้บริหารในตารางที่ 12 และภาพที่ 6 ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 โมเดลการวิเคราะห์หุ้ทุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากภาพที่ 7 อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ว่า ปัจจัยระดับนักเรียนเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน (ATTI) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (ACAE) ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (BEOS) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (ACAE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ($BEOS/ACAE_{Slope}$) มีความแปรปรวนเพียงพอที่จะสามารถนำไปเป็นตัวแปรตามในระดับครูได้ ปัจจัยระดับครู ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครู (EDOT) ตัวแปรประสบการณ์การสอน (BEOT) คุณลักษณะครูผู้สอน (CHOT) และพฤติกรรมการสอน (BEOT) ไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ($ACAE_{Class}$) เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ($BEOS/ACAE_{Slope}$) มาเป็นตัวแปรตามในระดับครู ตัวแปรวุฒิการศึกษาของครู (EDOT) มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอื่นไม่มีอิทธิพล ปัจจัยระดับผู้บริหาร ได้แก่ ตัวแปรประสบการณ์ทางการบริหาร (EXOA) และการฝึกอบรมทางการบริหาร (TRAI) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรายโรงเรียน ($ACAE_{School}$) สำหรับพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ (LEAD) พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว นำมาสรุปตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยระดับนักเรียน ประกอบด้วย

1.1 สมมติฐานการวิจัย คือ เจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

1.2 สมมติฐานการวิจัย คือ พฤติกรรมเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐาน

2. ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วย

2.1 สมมติฐานการวิจัย คือ วุฒิการศึกษา มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

2.2 สมมติฐานการวิจัย คือ ประสบการณ์การสอน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

2.3 สมมติฐานการวิจัย คือ คุณลักษณะครูผู้สอน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

2.4 สมมติฐานการวิจัย คือ พฤติกรรมการสอน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

3. ปัจจัยระดับผู้บริหาร ประกอบด้วย

3.1 สมมติฐานการวิจัย คือ ประสบการณ์ทางการบริหาร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

3.2 สมมติฐานการวิจัย คือ การฝึกอบรมทางการบริหาร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐาน

3.3 สมมติฐานการวิจัย คือ พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐาน

3.4 สมมติฐานการวิจัย คือ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐาน

3.5 สมมติฐานการวิจัย คือ พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐาน

ข้อวิจารณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอการวิจารณ์ผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสอดคล้องของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิดการวิจัย ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกระดับที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย กล่าวคือ ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Steers (1977: 6-9) ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลขององค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001: 437) ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้นำด้านการเป็นผู้นำและด้านการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นารี อาแว (2545) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และพบว่าปัจจัยระดับหัวหน้าภาควิชา ปัจจัยนักศึกษาที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) ที่พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของ โรงเรียนเอกชนคาทอลิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดหลักทั้งหมด อันเนื่องมาจากมีตัวแปรบางตัวในระดับผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร และตัวแปรในระดับครู ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอนของครู คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครู ไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ย ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรอิสระมีค่าการกระจายน้อย และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่ามีตัวแปรระดับครูมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน เพราะข้อมูลตัวแปรตามของระดับครูมีค่าการกระจายน้อย ดังนั้น ในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาสของตัวแปรอิสระระดับครูมาอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ได้น้อยมาก แต่วุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน ซึ่งหมายความว่าวุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยส่งผ่านพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน แต่ตัวแปรทุกระดับ

ที่นำมาศึกษา ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยและสามารถนำไปอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้

2. การวิจารณ์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้น่าเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งต้องจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร เมื่อพิจารณาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านมีระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากขนาดโรงเรียน โครงสร้างการบริหารลักษณะผู้บริหารแต่ละโรงเรียน มีลักษณะหลากหลายและแตกต่างกัน นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระหว่างนักเรียนแต่ละคน ระหว่างครูแต่ละโรงเรียน และระหว่างผู้บริหารแต่ละโรงเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายค่อนข้างน้อย แสดงถึงการกระจายของข้อมูลน้อย อาจทำให้ตัวแปรอิสระไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้

สำนักการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการตามการรับรู้ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ให้มีค่าเฉลี่ยมากยิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูด้วยการอบรม สัมมนา ฝึกทักษะ นิเทศการสอน ครูได้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้พฤติกรรมการสอนของครูมีคุณภาพ

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยทั้ง 3 ระดับได้แก่ ปัจจัยระดับนักเรียนระดับครูและระดับผู้บริหารสามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ปัจจัยระดับผู้บริหารอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ได้ดีที่สุด รองลงมา เป็นปัจจัยระดับนักเรียนและระดับครู เรียงตามลำดับ แต่ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารมีตัวแปรย่อยบางตัวที่ไม่สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสำหรับตัวแปรย่อยที่สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุด คือ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร โรงเรียน เรียงตามลำดับ

2.2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน

1) เจตคติต่อการเรียน

เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ในการเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) ความรู้สึก และ 3) พฤติกรรม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านลักษณะวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านประสิทธิภาพการเรียนในบริบทของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 12 ปี ครูต้องดูแลนักเรียนค่อนข้างใกล้ชิด ดังนั้นครู และนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเป็นอย่างดี ดังนั้น ครูผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน จึงมีอิทธิพลต่อผู้เรียน และสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนทั้งทางด้านค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพได้ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2524: 45) จากผลการวิจัยที่พบว่าเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย ($C.V.=9.86$) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยเช่นกัน ($C.V.=19.78$) ดังนั้น ในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาสของตัวแปรเจตคติต่อการเรียนมาอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้น้อยมาก แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวอิสระเข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้กับนักเรียน โดยผู้บริหาร และครูร่วมมือกันจัดทำ ตรวจสอบ และทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนในด้านสาระ และเนื้อหา โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียน ให้น่าอยู่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้ และบรรยากาศที่เกิดจากการสอนของครูที่จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน เมื่อไรก็ตามถ้านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่ดีแล้วย่อมจะส่งผลไปยังประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ในที่สุด

2) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่มีต่อการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่แสดงออกให้เห็นถึงความกระตือรือร้น ความสนใจ ความตั้งใจ และสามารถรู้จักการวางแผน ตลอดจนวิธีการเรียนในขณะที่เรียนและใช้เวลาเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาเป็นคุณลักษณะของนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ข้อค้นพบในประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า พฤติกรรมการเรียนเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงออกถึงความกระตือรือร้น ความสนใจ ความตั้งใจ และสามารถจัดวางแผน ตลอดจนวิธีการเรียนในขณะที่เรียน ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแล้วย่อมมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีและเหมาะสม และมีความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ นารี อาเว (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าภาควิชา สามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนพยาบาล ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้บริหาร และครูควรให้ความสำคัญในการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจลักษณะธรรมชาติของนักเรียน ตลอดจนพฤติกรรมการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อจะได้หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการสอนการสร้างเสริมการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และปรับปรุงตนเองให้เรียนรู้ได้มากที่สุด

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนของนักเรียน สำหรับครูควรพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเองอยู่เสมอ โดยการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และมีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอน

2.2.2 ปัจจัยระดับครู

1) วุฒิการศึกษาของครู

วุฒิกการศึกษาของครู หมายถึง การศึกษาในระดับต่างๆ ของครูได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จากผลการวิจัยพบว่า วุฒิกการศึกษาของครูไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แต่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมผลการเรียนของนักเรียนนั้น ก็แสดงว่าวุฒิกการศึกษาของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยผ่านทางพฤติกรรมผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่มีการศึกษาสูงย่อมมีเทคนิควิธีการ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผลการเรียนที่ดีได้

ดังนั้น สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงควรส่งเสริมให้ครูได้มีวุฒิกศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในด้านวิชาชีพของตนเอง โดยการจัดทุนให้ในการศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ศึกษาต่อด้วยทุนตนเองโดยให้ใช้เวลาบางส่วนของทางราชการ

2) ประสบการณ์การสอนของครู

ประสบการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูทำการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่นมาก่อน จนถึงปัจจุบันประสบการณ์การสอนเป็นตัวแปรของปัจจัยระดับครู จากผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนของครูไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครูโรงเรียนในตัวอย่าง มีประสบการณ์การสอนที่หลากหลายมาก ซึ่งประสบการณ์คือ ไม่เกิน 15 ปี มีอยู่ถึงร้อยละ 56.00 (ไม่เกิน 5 ปี มีร้อยละ 9.00, มากกว่า 5 ถึง 10 ปี มีร้อยละ 30.00 และมากกว่า 10 ถึง 15 ปี มีร้อยละ 17.00) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อาแว (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ประสบการณ์การสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และ Tamera (1997) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้เวลาของอาจารย์ในกระบวนการสอน ซึ่งพบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี

ใช้เวลาในกระบวนการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 2 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น สำนักการศึกษาต้องส่งเสริมให้ครุมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน โดยศึกษานิเทศก์ ให้ครุได้นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วให้ขวัญกำลังใจครุ โดยการส่งเสริมให้ครุมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น หรือให้เป็นรางวัลและสวัสดิการ

3) คุณลักษณะครู

คุณลักษณะครูผู้สอน หมายถึง ทำทางลักษณะที่แสดงออกตามลักษณะวิชาชีพครู และจรรยาบรรณครู 1) คุณลักษณะวิชาชีพครู หมายถึง ลักษณะสำคัญของครูที่ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่ มีความรู้ด้านเนื้อหาที่สอน และเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในสาขาวิชาเอกของตน มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ และมีความรู้ในด้านเทคนิค วิธีการสอนรูปแบบต่างๆ คุณลักษณะด้านทักษะ ได้แก่ เข้ากับผู้อื่น ได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีทักษะในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้เพิ่มเติม 2) จรรยาบรรณครู หมายถึง คุณลักษณะวิชาชีพครู ครูซึ่งประกอบด้วย การตรงต่อเวลา การทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้ดี และรวดเร็ว การเอาใจใส่ติดตามผลงานให้ลุล่วงด้วยดี การเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ และความเสียสละ เป็นปัจจัยในระดับครูที่มีความสำคัญต่อความเป็นครูที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะครูไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายห้องเรียน ทั้งนี้ คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรคุณลักษณะครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย ($C.V.=10.26$) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรคุณลักษณะครูมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายห้องเรียน เพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยด้วย เพราะค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าน้อย ($C.V.=19.78$) ดังนั้น ในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาสของตัวแปรคุณลักษณะครูมาอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ได้น้อยมาก แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวอิสระเข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดสัมมนาอบรม ปฐมนิเทศครู
บรรจุนใหม่โดยการนำสาระ และเนื้อหาของคุณลักษณะครูที่กรุงเทพมหานคร ต้องการบรรจุ
ลงในหลักสูตร รวมถึงโรงเรียนใช้คุณลักษณะครูในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

4) พฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงการ
จัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์
ที่กำหนด ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน การสอน และการประเมินผล
พฤติกรรมการสอนเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ทั้งนี้
คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย
(C.V.=10.20) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ย
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน เพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับครู
มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยด้วย คือ ว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการมีค่าน้อย (C.V.=19.78) ดังนั้น ในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาส
ของตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมาอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
รายห้องเรียน ได้น้อยมาก แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวแปรอิสระ
เข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการ รายห้องเรียน

2.2.3 ปัจจัยระดับผู้บริหาร

1) ประสบการณ์ทางการบริหาร

ประสบการณ์ทางการบริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของ
ผู้อำนวยการในโรงเรียน และ โรงเรียนอื่นมาก่อน จนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์
ทางการบริหารของผู้บริหารไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน
ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บริหารจากตัวอย่างไม่ค่อยมีประสบการณ์ทางการบริหาร คือ มีประสบการณ์
บริหารมากกว่า 5 ถึง 10 ปี มีอยู่ร้อยละ 23.00 มากกว่า 10 ถึง 15 ปี มีอยู่ร้อยละ 31.00มากกว่า 15
ถึง 20 ปี มีอยู่ร้อยละ 17.00 มากกว่า 20 ถึง 25 ปี มีอยู่ร้อยละ 10.00 และมากกว่า 25 ปี มีอยู่ร้อยละ

20.00 นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2536: 121-124) ที่กล่าวว่าระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพและความชำนาญในงานและส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ที่พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ไม่แปรปรวนไปตามประสิทธิภาพการบริหารของครูใหญ่ โดยธรรมชาติของครูกรุงเทพมหานคร เมื่อบรรจุเป็นข้าราชการครูครบกำหนด 2-5 ปี มีการโอนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ทำให้มีครูบรรจุใหม่จำนวนมาก จึงมีโอกาที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างที่เป็นครูที่มีประสิทธิภาพการสอนน้อยได้สูง ในกรณีอย่างนี้กรุงเทพมหานครควรมีการกำหนดปีที่จะให้โอนย้ายได้ถึง 10 ปีขึ้นไป ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีโอกาที่ประสิทธิภาพการสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียนได้

2) การฝึกอบรมทางการบริหาร

การฝึกอบรมทางการบริหาร หมายถึง การที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผ่านการฝึกอบรมทางการบริหารจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งนับเป็นจำนวนครั้งของการได้รับการฝึกอบรมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการฝึกอบรมทางการบริหาร เป็นตัวแปรย่อย ในปัจจัยระดับผู้อำนวยการ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมทางการบริหารไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจากตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 40 วัน มีเพียงร้อยละ 35.00 และมากกว่า 30 ถึง 40 วัน มีอยู่ร้อยละ 8.00 จากการที่ผู้อำนวยการรับการฝึกอบรมทางการบริหารมีอยู่จำนวนน้อย จึงทำให้ไม่เกิดความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการ รายโรงเรียน ทั้งที่การฝึกอบรมทางการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพและความชำนาญทางการบริหารให้กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี

สำนักงานการศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพน้อย โดยการนิเทศงาน มีการจัดการเครือข่ายโรงเรียนที่เข้มแข็ง จัดประชุมสัมมนา เชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน ในด้านของการฝึกอบรมทางการบริหารในช่วงระยะเวลาห้าปี จนถึงปัจจุบัน ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารในแต่ละหลักสูตรควรจัด 5 วันขึ้นไป ให้กับผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานการศึกษาจึงต้องวางแผนในการจัดทำหลักสูตรทางการบริหารไว้ล่วงหน้าในแผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี

3) พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร

พฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำ และบริหารบุคคลให้ปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ

- ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (transformation leadership) หมายถึง ลักษณะผู้นำที่สำคัญมี 4 ประการ คือ 1) การโน้มน้าวความคิด (idealized influence) 2) การคล้อยให้เกิดแรงจูงใจ (inspiration motivation) 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (intellectual stimulation) และ 4) การเน้นความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล (individualized consideration)

- พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้บริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการต้องมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ การกำหนดกรอบนโยบาย และเป้าหมายของสถาบัน การนำนโยบายของสถาบัน ไปปฏิบัติ การปฐมนิเทศ และประเมินผลการเรียน การบริหารการใช้หลักสูตร การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการ วิทยุทัศน์ด้านวิชาการ การส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ การส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานของครู และการส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำเป็นตัวแปรย่อยในปัจจัยระดับผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ หลายนาน เช่น นารี อาแว (2546) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของ หัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พิชญากรณ์ อิงคามระชร (2532) ที่พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชาในสถานศึกษาพยาบาลส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารภาควิชา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทธานี สงวนนาม (2533) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับความสำเร็จทางการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งพบว่าแบบของผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จทางการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) และ บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และมิตรสัมพันธ์ สามารถทำนายประสิทธิผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ

ดังนั้น สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษาต้องให้การส่งเสริม และ สนับสนุนให้ผู้บริหาร โรงเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ โดยการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานมอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหารได้รับการพัฒนา ทำให้ มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานจะส่งผล ต่อประสิทธิภาพของการทำงาน

4) พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร

พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ หมายถึง การกระทำที่แสดงออก ถึงความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในการตัดสินใจ และ เลือกลงแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งมี 5 แบบได้แก่ 1) การตัดสินใจโดยกลุ่ม (group consensus) ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ และให้กลุ่มตัดสินใจ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเท่าเทียมกัน และที่สำคัญต้องเป็นความเห็น ที่เป็นเอกฉันท์ของกลุ่ม 2) การตัดสินใจโดยส่วนใหญ่ของกลุ่ม (group majority) ผู้บริหารเข้าไป มีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ โดยใช้เสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม 3) การตัดสินใจโดยการปรึกษาหารือกับกลุ่ม (group advisory) ผู้บริหารตัดสินใจโดยการปรึกษา หารือกับกลุ่มแล้วให้ข้อเสนอแนะกับกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นหรือไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่ม 4) การตัดสินใจโดยการปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล (individual advisory) ผู้บริหารปรึกษาหารือ กับผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความเชี่ยวชาญเป็นรายบุคคลแล้ว ทำการตัดสินใจอาจจะเป็นหรือไม่เป็น ตามความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา 5) การตัดสินใจโดยลำพัง (unilateral decision) ผู้บริหาร ตัดสินใจปราศจากการปรึกษา และความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจเป็นตัวแทนหนึ่งของปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมี ความสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001: 436) ว่า การตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพ วิฑูรย์ ดันศิริมงคล (2542: 1-7) เสนอแนวคิดการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการ การวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (analytic hierarchy process) ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินใจในประเด็น ของปัญหาที่มีความซับซ้อนให้มีความง่ายขึ้น มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการแก้ปัญหา ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพล ต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

ดังนั้น สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษาต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ โดยการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานมอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหารได้รับการพัฒนา ทำให้มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน

5) พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการติดต่อสื่อสารที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่มีระเบียบแบบแผนกำหนดไว้อย่างชัดเจน เป็นการติดต่อสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการติดต่อสื่อสารตามสายการบังคับบัญชาตามโครงสร้างจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ยึดความถูกต้อง และเนื้อหาสาระ และเน้นความกระชับของข้อความ รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในรูปของบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับองค์การเป็นส่วนใหญ่ และจะสอดคล้องอยู่กับการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการเสมอ มักจะติดต่อประสานงานเป็นการส่วนตัว สามารถพูดคุยเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารมีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสำคัญประการหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อาแว (2546) เกี่ยวกับปัจจัย มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผลงานของ Saeed (1998) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการติดต่อสื่อสาร โดยใช้อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย การค้นหาข้อมูล และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้อินเทอร์เน็ต ส่งผลต่อกระบวนการวิจัย และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานด้านการบริหารวิชาการ และเมื่อพิจารณาลักษณะการติดต่อสื่อสาร พบว่า หัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการสูงกว่าแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gibson (2000: 398-421) ที่ว่าการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการจะสอดคล้องอยู่กับการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการเสมอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ

Hoy and Miskel (2001: 106-107 cited in Mintzberg, n.d.) และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541) ที่ว่า ในการติดต่อประสานงานตามโครงการสร้างองค์การ ใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ ต้องให้เหมาะสมกับขนาดองค์การแต่ละส่วน และองค์ประกอบปฏิสัมพันธ์ของกิจกรรม (activities interactions elements) และผู้บริหารที่มีทักษะในการติดต่อสื่อสารและสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น จะเป็นการสร้างแรงจูงใจบุคลากรทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และทำงานอย่างมีคุณภาพ Cuthbert (1996: 104) ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายโรงเรียน

ดังนั้น สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษาต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร โดยการอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานมอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหารได้รับการพัฒนาทำให้มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างโมเดลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเฉพาะการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มุ่งศึกษาไปที่เนื้อหาเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร คำนวณขนาดของตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) และเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามในการถามผู้บริหาร ครู และนักเรียน และใช้แบบทดสอบใช้ทดสอบนักเรียนเป็นเครื่องมือวิจัย ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารที่อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ 84 คน ครู 672 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามใช้สำหรับถามผู้บริหาร ครู และนักเรียน แบบทดสอบใช้ทดสอบนักเรียนที่ผ่านการพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในเรื่องความเที่ยงตรงก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร จำนวน 30 คน ครู จำนวน 60 คน นักเรียน จำนวน 120 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง แล้วนำมาหา

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ส่วนแบบทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจการจำแนก และหลังจากนั้นนำทั้งแบบสอบถามและแบบทดสอบปรับปรุงอีกครั้ง ได้แบบสอบถามออกเป็น 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ใช้ถามผู้บริหาร มี 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการบริหารและการฝึกอบรมทางการบริหาร ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหาร ตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร ตอนที่ 5 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 ใช้ถามครู มี 8 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครู ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร ตอนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร ตอนที่ 7 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และตอนที่ 8 แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู ฉบับที่ 3 ใช้ถามนักเรียน มี 6 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียน ตอนที่ 4 แบบสอบถามคุณลักษณะครูผู้สอน ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู และตอนที่ 6 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่กำหนดไว้ เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร 84 คน ครู 672 คน และนักเรียน 1,260 คน โดยทางไปรษณีย์ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2553 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจากผู้บริหาร 84 ฉบับ จากครู 631 คน และจากนักเรียน 1,234 คน คิดเป็นร้อยละ 100, 94 และ 98 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์หาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กับค่าความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ด้วยโปรแกรม HLM ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์โมเดลว่าง (null model) เป็นการวิเคราะห์ขั้นแรกเพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม (ACAE) ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์ในระดับที่ 1 (level 1) การวิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (simple model) ด้วยการนำตัวแปรอิสระในระดับนักเรียน มาอธิบายตัวแปรตามในสมการถดถอย และตรวจสอบความแปรปรวนของ

ตัวแปรตามแต่ละตัวที่สามารถนำไปวิเคราะห์กับตัวแปรอิสระระดับที่ 2 ต่อไป ขึ้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์โมเดลไฮโปเทธิคอลล (hypothetical model) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยระดับที่ 2 (level 2) และระดับที่ 3 (level 3) หลังจากนั้นสรุป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.70)

2. ผลการศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นปัจจัยที่ประกอบด้วยตัวแปรเจตคติที่มีต่อการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนปัจจัยระดับนักเรียนเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงถูกนำไปเป็นตัวแปรตามในระดับที่ 2 ต่อไป

2.2 ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วยตัวแปร วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครู

2.2.1 ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วยตัวแปร วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครูมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของวุฒิการศึกษา (EDOT) มีค่าเท่ากับ .0013 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ 0.0001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคุณลักษณะครู (CHOT) มีค่าเท่ากับ 0.0026 ค่าสัมประสิทธิ์

การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครู (BEOT) มีค่าเท่ากับ -0.0043 ซึ่งทุกค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.542 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังนั้น ปัจจัยระดับครูทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ จึงไม่สามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปใช้เป็นตัวแปรตามในระดับผู้บริหารได้

2.2.2 ปัจจัยระดับครู ประกอบด้วยตัวแปร วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอนของครู คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครูมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการศึกษาของครู (EDOT) มีค่าเท่ากับ 0.152 เป็นบวกค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ 0.016 เป็นบวก ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคุณลักษณะครูผู้สอนมีค่าเท่ากับ -0.058 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนมีค่าเท่ากับ -0.322 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.8388 ส่วนตัวแปรวุฒิการศึกษาของครู (EDOT) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=1.96$) แสดงว่าวุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ปัจจัยระดับผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปร ประสบการณ์การบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.0003 , -0.0020 , 0.3039 , 0.3046 และ 0.2845 ตามลำดับ ($b=0.0003$, -0.0020 , 0.3039^{**} , 0.3046^{**} และ 0.2845^{**} ตามลำดับ) ดังนั้น ปัจจัยในระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมการตัดสินใจ และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารจึงมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

3. จากผลการศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน จึงทำให้เกิดโมเดลการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการการถดถอยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะ ดังภาพที่ 7

ข้อค้นพบในการวิจัย

ข้อมูลที่ต่างระดับมีความสัมพันธ์กัน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากแต่มีค่าใกล้เคียงไปทางระดับปานกลาง และโมเดลของการวิเคราะห์ห้หุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ที่มีตัวแปรอิสระในระดับนักเรียน คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ วุฒิกการศึกษาของครูที่เป็นตัวแปรในระดับครู มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยระดับครู ด้านวุฒิกศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยมีพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนมาคั่นกลาง ปัจจัยในระดับผู้บริหาร มีตัวแปรจำนวนมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ พฤติกรรมกรบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมกรบริหารด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมกรบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ค่าใกล้เคียงมาทางระดับปานกลาง ดังนั้นโรงเรียน และสำนักการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ 1) ประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามการรับรู้ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ให้มีค่าเฉลี่ยมากยิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูด้วยการอบรม สัมมนา ฝึกทักษะ นิเทศการสอนครูได้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้พฤติกรรมกรสอนของครูมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูมีคุณลักษณะครูที่สอดคล้องกับวิทยฐานะครู โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกปี สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารด้วยเช่นกัน เพื่อนำผลการประเมินเหล่านั้นมาใช้ในการพัฒนาผู้บริหารเป็นรายบุคคล เนื่องจากผลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประสพการณ์ทางการบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร ไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน จึงควรพัฒนาผู้บริหารที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยการประชุม อบรมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายภารกิจงาน การนิเทศกรบริหารงาน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้อำนวยการ และครูควรให้การสนับสนุนสร้างเสริมพฤติกรรมกรรมการเรียนที่ดีให้กับนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จะนำไปสู่ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียน ควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้กับนักเรียน โดยผู้บริหารและครูร่วมมือกันจัดทำ ตรวจสอบ และ ทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนในด้านสาระและเนื้อหา โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศทั้งใน และนอกห้องเรียนให้น่าอยู่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบรรยากาศที่เกิดจากการสอนของครู ที่จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน เมื่อไรก็ตามถ้านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่ดี แล้วย่อมจะส่งผลไปยังประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ในที่สุด

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การปัจจัยระดับครู ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียน หรือ สำนักงานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือ เข้ารับการอบรมในหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ สำนักงานศึกษา ควรหางบประมาณมาเป็นทุนให้กับครูที่ต้องการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ มีคุณภาพดีขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยระดับผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรม การตัดสินใจ และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ในการคัดเลือกหรือประเมินบุคคลเข้าสู่ ตำแหน่งผู้บริหาร หรือการประเมินบุคคล เพื่อประเมินคุณภาพของงานควรคำนึงถึงตัวแปรเหล่านี้ ด้วย นอกจากนี้ สำนักงานเขตและสำนักงานศึกษาต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร หัวหน้างานด้านการบริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารใน ด้านดังกล่าว โดยการอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานมอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาทำให้มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ใน การปฏิบัติงานจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน และสำนักงานศึกษาที่เป็นต้นสังกัด ซึ่งจะส่งผล ให้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพ สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อครู

1. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจในการทำงานของครูเป็นตัวแปรหนึ่งจาก 4 ตัวแปรของประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และครูมีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ดังนั้น ครูควรรักษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนางานที่ทำให้เกิดระดับความพึงพอใจให้สูงขึ้นกว่าระดับมาก โดยการพัฒนาตนเอง พัฒนานักเรียน และพัฒนาโรงเรียน และผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ที่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งครูจะต้องหาวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหามาใช้สอน เช่น วิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น
2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับครู มีปัจจัยวุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งครูต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น แล้วนำวิธีการที่ได้รับจากการศึกษานำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนานักเรียน จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่อการเรียนสูงขึ้น และจะทำให้มีนักเรียนที่มีคุณภาพตามมาด้วย

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับผู้บริหาร มีพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้สังมองค์ความรู้ของพฤติกรรมดังกล่าวด้วยตนเอง และจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานอื่นอยู่เป็นประจำเพื่อนำความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและครู

2. ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 40 วัน ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ถึงปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 35 ซึ่งผู้บริหารได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่านี้ โดยเข้าไปรับการอบรมหลักสูตรทางการบริหารด้วยตนเอง หรือจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่น และนำความรู้ในเรื่องของภาวะผู้นำ การตัดสินใจ และการติดต่อสื่อสารมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

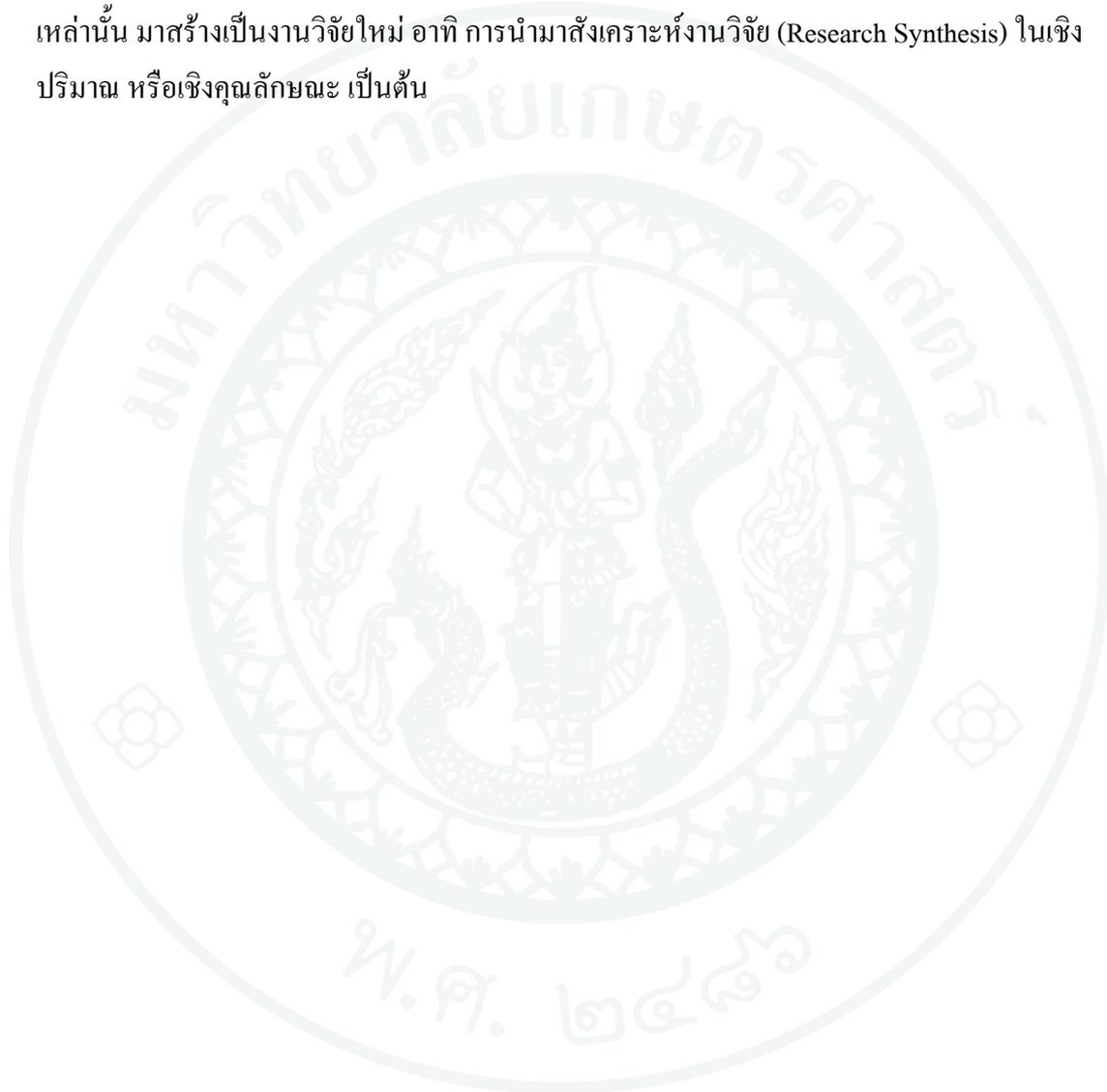
1. เนื่องจากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทางสำนักงานการศึกษาต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ชัดเจน หรือทำการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนผ่านทางผู้บริหาร โรงเรียน และส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดการนิเทศแบบคลินิก มีการตรวจสอบ และติดตามในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง
2. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ดังนั้น สำนักงานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้ครูได้มีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในด้านวิชาชีพของตนเอง โดยการจัดทุนให้ในการศึกษาต่อ หรือ สนับสนุนให้ศึกษาต่อด้วยตนเอง โดยให้ใช้เวลาบางส่วนของทางราชการ และผลการวิจัย ยังพบว่า วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน แสดงว่า คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะคล้ายกันอยู่มาก ดังนั้น สำนักงานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน โดยศึกษานิเทศก์ ให้ครูได้นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วให้ขวัญกำลังใจครูโดยการส่งเสริมให้ครูมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น หรือให้เป็นรางวัล และสวัสดิการ
3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ส่วนประสบการณ์ทางการบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร ไม่มีอิทธิพลต่อ

ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษา ต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหาร โรงเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารในด้านดังกล่าว โดยการอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานมอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหารได้รับการพัฒนาทำให้มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว นำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนประสบการณ์ทางการบริหาร ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยอยู่จำนวนมาก สำนักงานการศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย โดยการนิเทศงาน มีการจัดการเครือข่ายโรงเรียนที่เข้มแข็ง จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน ในด้านของการฝึกอบรมทางการบริหารในช่วงระยะเวลา 5 ปี จนถึงปัจจุบัน ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารในแต่ละหลักสูตร 5 วันขึ้นไป ดังนั้น สำนักงานศึกษาควรจัดหลักสูตรทางการบริหารที่เป็นหลักสูตร ตั้งแต่ 5 วันขึ้นไป ให้กับผู้บริหาร โรงเรียน สำนักงานศึกษาจึงต้องวางแผนในการจัดทำหลักสูตรทางการบริหารไว้ล่วงหน้าในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรตามเฉพาะประสิทธิผลของการบริหารวิชาการเท่านั้น น่าจะศึกษาถึงประสิทธิผลของการบริหารงานบริหารทั่วไป งานบุคคล และงานงบประมาณ
2. ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามเป็นการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย (multilevel regression analysis) จึงควรมีการศึกษาในลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้นทาง (multilevel path analysis)
3. ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการจัดตัวแปรอิสระที่ศึกษาเป็น 3 ระดับ ถ้าหากสามารถจัดตัวแปรอิสระที่ศึกษาได้มากกว่า 3 ระดับ ได้ ควรศึกษาในระดับสำนักงานเขต หรือ สำนักงานการศึกษา

4. มีงานวิจัยทางการบริหารการศึกษาที่มีการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย (multilevel regression analysis) มีน้อยควรส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการวิจัยที่มีการวิเคราะห์พหุระดับมากขึ้น
5. หากมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการมากพอ ควรนำเอาผลการศึกษาเหล่านั้น มาสร้างเป็นงานวิจัยใหม่ อาทิ การนำมาสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณลักษณะ เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2531. **โครงการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทางด้านความรู้ความคิด. เอกสารประกอบรายงานการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการคิดและความรู้สึก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

กันยา สุวรรณแสง. 2530. **กระบวนการกลุ่ม**. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2532. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรวิทยา.

กิ่งพร ทองใบ. 2533. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การกับประสิทธิผลขององค์การรัฐบาลในการบริหารราชการไทย**. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

กิติมา ปรีดีดิติก. 2529. **ทฤษฎีบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ธารการพิมพ์.

ครูสภา. 2548. **ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และ จรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.

เจ็ดห้า สุนทรวิภาต. 2534. **คุณลักษณะของผู้นำ และ ประสิทธิภาพของงานในภาควิชาของคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยไทย**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉัตรชัย อรณนันทน์. 2522. หลักการบริหารโรงเรียน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เฉลียว บุรีภักดี. 2520. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะครูดี. กรุงเทพมหานคร:
หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู.

ชม ภูมิภาค. 2523. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ชวลิต หมั่นนุช. 2535. อิทธิพลภาวะผู้นำของคณบดีที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

ชวาล แพร่ตกุล. 2518. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

ถาวร เส็งเอียด. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาการศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธงชัย สันติวงษ์. 2541. การบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2525. พฤติกรรมในการเรียนการสอน. เอกสารการเรียนรู้วิชา
พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2541. พฤติกรรมองค์การที่เอื้อต่อความเป็นครูเก่ง และ ดี: กรณีศึกษาข้าราชการ
ครูที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการคุรุทายาทของสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นงลักษณ์ วัชรชัย. 2542. โมเดลลิสม์เรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นารี อาแว. 2545. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542. การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อ ผลการเรียนรู้ และ ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรก เชิงเส้น. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเรือน หมั่นทรัพย์. 2538. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน คาทอลิก. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

ประดับ ชัยพฤกษ์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประสิทธิ์ สาระสันต์. 2542. พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์วิทยาศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2532. ความผูกพันต่อสถาบันของอาจารย์ในสาขาครุศาสตร์ อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. 2536. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

_____. 2546. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ปิยะธิดา ทองอร่าม. 2548. การวิเคราะห์พุทธระดับเชิงลดหลั่นในข้อมูลทางการศึกษา.
ศรีปทุมปริทัศน์. 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2548): 86-97.
- ผกา แสงสุวรรณ. 2535. เอกสารคำสอนวิชาการบริหาร 300: การบริหาร และ การนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- พนัส หันนาคินทร์. 2524. **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- _____. 2526. **การบริหารบุคลากรในโรงเรียน=School Personnel Administration**. พิษณุโลก:
 โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2538. **การนิเทศ และ การสอนพยาบาลในคลินิก**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. 2547. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชา
 ในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ**. ปรินญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
 สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2523. **การสอนระดับอุดมศึกษา: เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์
 เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- _____. 2524. **หลัก และ วิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. 2541. **การศึกษาไทย: จำเป็นต้องปฏิรูประรศร์**. รวมการบรรยาย และบทความ.
- ไพลิน ผ่องใส. 2531. **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. 2523. **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษา
 และจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภิญโญ สาร. 2519. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

มณฑป ไชยจิต. 2537. **ภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวศึกษาศาสตร์ และ ครุศาสตร์ที่สัมพันธ์ต่อ ประสิทธิภาพของคณะวิชา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชันย์ บุญธิมา. 2542 ก. **ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย**. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2542ข. **การวิเคราะห์พหุระดับ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษา และ จิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รุจิร ภู่อาระ และ จันทราณี สงวนนาม. 2545. **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บুকฟอซท์.

วิฑูรย์ ต้นศิริคงคล. 2542. **AHP กระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2533. **ภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร วิชาการในวิทยาลัยครู**. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศึกษาพร.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526. **การปรับพฤติกรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์

_____. 2533. **หลักการในการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.

สังวรณั้ จััดกระโทก. 2543. การใช้โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับตรวจสอบความตรงของ
โมเดลสมการโครงสร้างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครูปัจจัยโรงเรียนกับ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย.

13 (กันยายน-ธันวาคม 2543): 110-128.

สาโรช บัวศรี. 2526. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2552. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2551.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.

_____. 2554. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. 2554. คู่มือการประเมินคุณภาพ

ภายนอก รอบสาม. กรุงเทพมหานคร: ประสานการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2541. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2541. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

คุรุสภาลาดพร้าว.

สำเร้ง บุญเรืองรัตน์. 2539. การประเมินหลักสูตร และ การสอน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพมหานคร: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. สถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. การประเมินผล โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.

_____. 2544. วิธีคิดเชิงระบบ. ใน เอกสารประกอบการบรรยายการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาการคิด. 10 สิงหาคม 2544. โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย.

สุพล บุญทรง. 2523. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุมน อมรวิวัฒน์. 2529. สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. วารสารครุศาสตร์.

15 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2529): 11-20.

_____. 2530. การสอนโดยสร้างศรัทธาและ โยนิโสমনสิการ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับโอเดียนสโตร์.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2528. ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุตรไพศาล.

องอาจ นัยวัฒน์. 2545. การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพรรณ พรสีมา. 2542. การคิด. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.

อารี พันธุ์มณี. 2534. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ดันฮ้อ จำกัด.

อำภา บุญช่วย. 2537. การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- Arnott, T. R. 1997. "Teacher Effectiveness: Demonstrations of Action Reflection, Relevance, Questioning and Learning Style Consideration by Elementary Teacher at Different Experimental Level". **Dissertation Abstracts International**. 57(7): 2750-A.
- Beckman, M. T. 1994. Personality Characteristics of Effective Teachers. **Dissertation Abstract International**. 54 (11): 3933-A.
- Barnard, C. I. 1972. **The Function of the Executive**. Twenty-second Printing. Cambridge, Massachusetts Harvard University Press.
- Bass, B. M. and J. A. Bruce. 1994. **Improving Organization Effectiveness Through Transformation Leadership**. California: Sage Publications, Inc.
- Burstien, L. 1980. "Analysis of multilevel in education research and evaluation". **Review of Research in education**. 50 (4): 158-232.
- Calapinno, S. J. 1994. "The Impact of Organizational Structure on Implementing Change: A Comparison of Implementation Effectiveness in Functional and Product Line Health Care Organization". **Dissertation Abstract International**. California School of Professional Psychology.
- Campbell, J. P. 1977. **On the Nature of Organization Effectiveness**. In Paul S. Goodman
- Carol, S. R. 1977. The Effect of Verification of Perceptions by The Nursing Student and Clinical Instructure on the Student's Perception of Teacher Effectiveness and Self Evaluation of Clinical Performance. **Dissertation Abstracts International**. 57 (11): 6854-A.
- Carter, C. J. and J. Klotz. 1990. What principals must know before assuming the of instructional leader. **BASSP Bulletin**. 4 (4): 36-41.

- Cooper, J. M. 1999. **Classroom Teaching Skills**. 6th ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Cooperman, D. R. 1997. **Collaborative Management, Teacher**. Boston: Houghton Mifflin.
- Cranston, C. M. and M. Barclay. 1985. A Learner Analysis Experiment: Cognitive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education. **Journal of Nursing Education**. 24 (April 1985): 136-138.
- Cuthbert, R. 1996. **Working in Higher Education**. SRHE and open University Process, Buckingham, UK.
- Eckley, M. E. 1998. "The Relationship between Teacher Empowerment and Principal Leadership Styles". **Dissertation Abstracts International**. 58 (7): 2762-A.
- Fiedler, F. 1967. **A Theory of Leadership Effectiveness**. New York: McGraw-Hall.
- George, J. M. and G. R. Jones. 1999. **Understanding and Managing Organizational Behavior**. 2nd ed. New York: Addison-Wesley.
- Gibson, J. L., J. M. Ivancevich and J. H. Donnelly, Jr. 1997. **Organizations: Behavior, Structure Processes**. 9th ed. New York: McGraw-Hill.
- Gibson, J. L. 2000. **Organizations: Behavior Structure Process**. International Edition. 10th ed. U.S.A.: McGraw-Hill, Inc.
- Gordon, J. R. 1999. **Organizational Behavior: A Diagnostic Approach**. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Greenberg, J. 1999. **Managing Behavior in Organizations**. 4th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.

- Greenberg, J. and R. A. Baron. 1997. **Behavior in Organizations: Understanding and Managing the Human Side of Work.** 6th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.
- Guilford, J. P. 1971. **Personality.** New York: McGraw-Hill.
- Hackman, R. J. and G. R. Oldham. 1980. **Work Redesign.** Reading, Mass: Addison-Wesley.
- Hilgard, E. R. 1962. **Introduction to Psychology.** New York: Harcourt, Brace and World, Inc.
- Hillinger, P. and J. Murphy. 1985. **Assessing the Instructional Management Behaviors of Principals, Elementary School Journal.** 86(2): 217-248.
- Holtzman, W. H. 1965. **Manual of Survey of Study Habits and Attitudes.** New York: The Psychological Corporation.
- Hoy, K. W. and C. G. Miskel. 1991. **Education Administration: Theory, Research and Practice.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill Company Inc.
- _____. 2001. **Education Administration: Theory, Research and Practice.** 6th ed. New York: McGraw-Hill Company Inc.
- Huges, A. 1995. **Testing for Language Teachers.** Cambridge: Cambridge University Press.
- Jacobi, D. M. 1997. "Teachers' professional preparation, classroom instructional practice and student mathematics achievement". **Dissertation Abstracts International.** 57 (10): 4339-A.
- James, G. W. and R. J. Rodney. 1991. **Education Administration Policy: Effective Leadership for American Education.** 2nd ed. Massachusetts: Inc. Allyn and Bacon, Inc.

- Klein, S. B. 1996. **Learning: Principles and Applications**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Knezevich, S. J. 1984. **Administration of Public Education**. 4th ed. New York: Harper and Raw.
- Krulik, S. and J. A. Rudnick. 1995. **The New Sourcebook for Teaching Reasoning and Problem Solving in Elementary School**. Boston, Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Lamb, G. A. 1998. "Organizational Effectiveness in Specialized Colleges of Nursing and Health Sciences". **Dissertation Abstracts International**. 58 (12): 4581-A.
- Libby, D. L. 1994. "Hierarchical Model of Academic Achievement as a Function of Students' socioeconomic background, Ability, Effort, and The pace and quality of classroom instruction". **Dissertation Abstracts International**. 54 (11): 4263-A.
- Luthans, F. 1995. **Organization Behavior**. 7th ed. New York: McGraw-Hill.
- Maddox, H. 1963. **How to Study**. London: Cox and Wyman, Ltd.
- Mann, F. C. 1965. Toward and Understanding of the Leadership Role in Formal Organization. *In* Rubin *et al.* **Leadership and Productivity**. San-Francisco: Chandler Publishing, Co.
- Morphet, E. L. 1967. **Education Organization and Administration**. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall. Inc., Englewood Chiffs.
- Murphy, J. 1990. Instructional leadership: Focus on Curriculum responsibilities. **NASSP Bulletin**. (4): 1.
- Nahavendi, A. and A. R. Malekzadeh. 1999. **Organizational Behavior: The person-organizational fit**. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Owens, R. G. 1987. **Organizational behavior in education**. Englewood Cliffs, N.J.:
Prentice-Hall.

Peter, W. H. and J. R. Kenneth. 1996. Multilevel modeling in school effectiveness research.
School effectiveness and School Improvement. 7 (1): 1-34.

Robbins, S. P. 1983. **Organizational Behavior: Concepts Controversies and Application**.
2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Robbins, S. P. 1998. **Organizational Behavior: Concepts Controversies, Applications**.
8th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.

Schermerhorn, J. R., G. H. James and N. R. Osborn. 1998. **Basic Organizational Behavior**.
2nd ed. U.S.A.: John Wiley and Sons, Inc.

Shaver, K. G. 1997. **Principles of Social Psychology**. Cambridge: Winthrop Publishers, Inc.

Sheerens and Bosker. 1997. **The Foundation of Education Effectiveness**. Oxford Wang.

Shieh, H. L. 1997. "A Study of the Perceptions of Transformational versus Transactional
Leadership Style as an Influence on Nursing Faculty Job Satisfaction in Associate and
Bachelor Degree Programs in Taiwan (China)". **Dissertation Abstracts International**.
57 (7): 4303-B.

Smith, S. 1970. **Best Methods of Study**. New York: Harper and Publishers.

Soden, R. 1994. **Teaching Problem Solving in Vocational Education**. New York: Routledge.

Steers, R. M. 1977. **Organizational Effectiveness. Santa Monica**. California: Good year
Publishing Company, Inc.

- Steer, R. M. 1987. **Introduction to organizational behavior**. 4th ed. New York: Glenview.
- Stuart-Kotze, R. and R. Rick. 1983. **Success Guide to Managerial achievement**. Virginia:
A Prentice Hall Company.
- Teddlie, C. and D. Reynolds. 2000. **The International Handbook of School Effectiveness
Research**. New York: Famer Press.
- Triandis, H. C. 1971. **Attitude and Attitude Change**. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Victor, J. 1997. "An empirical comparison of three schooling models". **Dissertation Abstracts
International**. 58 (1): 70-A.
- Vinitwatanakhun, W. 1998. Factors Affecting Organizational Effectiveness of Nursing
Institutes in Thailand. **Dissertation Abstracts International**. The National Institute of
Development administration, School of Public Administration Thailand.
- Wildy, H. and C. Dimmock. 1993. Instructional leadership in primary and secondary school.
Journal of Educational Administration. 31 (21): 43-61.
- Wrenn, G. C. 1968. **Study of Habits Inventory**. Standard: Standford University Press.
- Zimbardo, P. G., E. B. Ebbesen and M. Chistina. 1977. **Influencing Attitudes and Changing
Behavior**. 2nd ed. Manila: Addison Wesley Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือเชิญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือเชิญ

1. ดร.วิโรจน์ โสภีร์รักษ์
 ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์
 ตำแหน่งทางการบริหาร ประธานหลักสูตร
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ดร.วสันต์ ทองไทย
 ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ตำแหน่งทางการบริหาร ประธานสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 สถานที่ทำงาน สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์
 ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 สถานที่ทำงาน สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ดร.นารี (อาแว) อัจวาริน
 ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
 สถานที่ทำงาน บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บางนา
5. ดร.ปิติชาย ต้นปิติ
 ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้อำนวยการพิเศษ
 ตำแหน่งทางการบริหาร ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนคลองบางปิ้ง อำเภอเมืองสมุทรปราการ
 จังหวัดสมุทรปราการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย อาคารสารสนเทศ โทร. 0-2942-8445-50, 1184-1186 ต่อ 205

ที่ ศธ 0513.11501/ 2946

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช โศภีรักษ์

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยจิต	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชนันท์ บุญธินา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมนี้ได้แนบบทสอบถามเพื่อการวิจัย มาจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ 086-377-4660 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย อาคารสารสนเทศ โทร. 0-2942-8445-50, 1184-1186 ต่อ 205

ที่ ศธ 0513.11501/ 2946

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.वलันต์ ทองไทย

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยจิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชนัย บุญธินา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัย มาจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ 086-377-4660 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย อาคารสารสนเทศ โทร. 0-2942-8445-50, 1184-1186 ต่อ 205
 ที่ ศธ 0513.11501/ 2946 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2553
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์

ด้วยนายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยจิต	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัย มาจำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ 086-377-4660 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0513.11501/2946

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. 1104 ปทฝ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ 10903

16 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.นารี อาแว อัจวาริน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยชิด	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ 086-377-4660 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ธีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. 0-2942-8445-50

โทรสาร 0-2942-8445 ต่อ 206

ที่ ศธ 0513.11501/ 2946

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. 1104 ปทส. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ 10903

16 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปิติชาย ดันปิติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยจิต	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลข โทรศัพท์ 086-377-4660 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. 0-2942-8445-50

โทรสาร 0-2942-8445 ต่อ 206

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0513.11501/ 3271

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. 1104 ปทฝ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ 10903

ง ๙ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขออนุญาตขอยืมเครื่องใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระยาพิชัยดาบหัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยจิต	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัย จึงขออนุญาตขอยืมทำการเก็บข้อมูลของท่าน ครู และนักเรียนโดยกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 084-675-7518 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

มอ.ศรีอยุธยา ดิ.เมินทร
ตามรายละเอียด ลงวันที่ 2, 3
ส่งคืน มอ. ภายใน 30 ธ.ค. 53
[Signature]

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(นางชนกทิพย์ วิสุทธิโกศล)
งานบริการวิชาการ โรงเรียนพระยาพิชัยดาบหัก
โทร. 0-2942-8445-50

โทรสาร 0-2942-8445 ต่อ 206

รับทราบ

[Signature]

วันที่	21	/	2553
เวลา	18.0.54	ที่	14

ที่ ศธ 0513.11501/ 3322

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. 1104 ปทส. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ 10903

๒๗ ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน **ผู้อำนวยการโรงเรียนประจักษ์มาตุ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายทรงยศ แก้วมงคล นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ภายใต้การควบคุมของ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑป ไชยชิต	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ดร.สนั่น ประจงจิตร	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอความอนุเคราะห์ขอทำการเก็บข้อมูลของท่าน ครู และนักเรียน โดยกรอกแบบสอบถามเพื่อประกอบการเรียนเรื่องวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นายทรงยศ แก้วมงคล สามารถติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 084-675-7518 และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร 0-2042-8445-50

- หอจดหมายเหตุฯ

- หอสมุดฯ

นางสาวปิวิธดา วรรณรัตน์

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้อำนวยการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ประสบการณ์ทางการบริหาร

1. ( ) ไม่เกิน 5 ปี	2. ( ) มากกว่า 5 ถึง 10 ปี
3. ( ) มากกว่า 10 ถึง 15 ปี	4. ( ) มากกว่า 15 ถึง 20 ปี
5. ( ) มากกว่า 20 ถึง 25 ปี	6. ( ) มากกว่า 25 ปี

2. การฝึกอบรมทางการบริหารขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน ท่านเคยเข้ารับการศึกษาดูงาน ศึกษาดูงาน ประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านการบริหารหรือไม่ (มีระยะเวลาการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 5 วัน)

1. ( ) ไม่เคย	2. ( ) ไม่เกิน 10 วัน
3. ( ) มากกว่า 10 ถึง 20 วัน	4. ( ) มากกว่า 20 ถึง 30 วัน
5. ( ) มากกว่า 30 ถึง 40 วัน	6. ( ) มากกว่า 40 วัน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำเป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ
เปลี่ยนสภาพ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่าน โดยมีระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มุ่งพัฒนาโรงเรียน ไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า					
2	เป็นคนเปิดเผยกล้าแสดงออก กล้าเผชิญความจริง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง					
3	เชื่อมั่นว่าครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถ					
4	ชี้แนะให้ครูผู้สอนตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย					
5	สร้างแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า					
6	เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต					
7	เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนา และมีวิสัยทัศน์					
8	มีความสามารถเผชิญกับปัญหา ความซับซ้อน ความคลุมเครือ และความไม่แน่นอน					
9	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ครูผู้สอนในเรื่องการทำงาน					
10	การตัดสินใจที่รอบคอบ					
11	ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
12	สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในภาวะคับขัน					
13	ให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน					
14	ให้ความไว้วางใจแก่ครูผู้สอน					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
15	มีความสามารถในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ					
16	เน้นให้ครูเห็นคุณค่าของผลการปฏิบัติงาน					
17	สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าในความเป็นไปได้					
18	ให้ความสำคัญในผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม					
19	ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน					
20	เสียดสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
21	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รู้ เข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริงของโรงเรียน					
22	กระตุ้นให้ครูผู้สอน มีความรู้ และเข้าใจวิธีการแก้ปัญหา					
23	ชี้แนะให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการในการปฏิบัติงาน					
24	ส่งเสริมให้ครูเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง					
25	สร้างความมั่นใจแก่ครูในการแก้ปัญหา					
26	ให้ความสำคัญกับครูเป็นรายบุคคล					
27	ยอมรับความรู้ความสามารถ และความคิดของครู					
28	พบ และพูดคุยกับครูเป็นรายบุคคล					
29	ให้โอกาสแก่ครูได้เสนอความคิดเห็น					
30	ให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน					
31	มีความเป็นกันเอง และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
32	กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
33	สื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน					
34	นิเทศ และประเมินการสอนของครู					
35	ประสานงานการใช้หลักสูตร					
36	ติดตามตรวจสอบ และดำเนินการด้านความก้าวหน้า					
37	บริหารเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					
38	อยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครู และนักเรียน					
39	จัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู					
40	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู					
41	พัฒนา และเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ					
42	จัดให้มีสิ่งส่งเสริมด้านการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวิธีการตัดสินใจที่ตรงกับวิธีการตัดสินใจของท่าน โดยมีวิธีการตัดสินใจตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

วิธีที่ 1 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่

วิธีที่ 2 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากครู

วิธีที่ 3 หมายถึง ท่านตัดสินใจเองโดยปรึกษากับครูเป็นรายบุคคล

วิธีที่ 4 หมายถึง ท่านตัดสินใจโดยปรึกษากับครูเป็นรายกลุ่ม

วิธีที่ 5 หมายถึง ท่านตัดสินใจโดยใช้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของครูทุกคน

ข้อ	พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารวิชาการ	วิธีการตัดสินใจ				
		1	2	3	4	5
1	การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2	การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น					
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
4	การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
5	การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัย ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน					
6	การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
7	การนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาสนับสนุนการเรียนการสอน					
8	การวางแผนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
9	การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน					
10	การจัดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน					
11	การดำเนินการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารวิชาการ	วิธีการตัดสินใจ				
		1	2	3	4	5
12	การวางแผนการวัดผลตามสภาพจริง					
13	การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
14	การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหานักเรียน					
15	การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการระบบการสอน ซ่อมเสริม					

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยมีระดับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	พฤติกรรม การติดต่อสื่อสาร				
		5	4	3	2	1
1	ออกคำสั่งแต่ผู้เดียวโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของครู					
2	แจ้งข่าวสารที่จำเป็นเกี่ยวกับหน่วยงาน และการปฏิบัติงานให้ครูทราบอยู่เสมอ					
3	สามารถแจ้งข่าวสารและข้อมูลการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อการปฏิบัติงาน					
4	เปิดโอกาสให้ครูซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย					
5	มีความเอาใจใส่ไต่ถาม และเปิดโอกาสให้ครูในการขอคำปรึกษาเรื่องงาน					
6	มีความเอาใจใส่ไต่ถาม และเปิดโอกาสให้ครูในการขอคำปรึกษาเรื่องส่วนตัว					
7	กำหนดนโยบาย และแผนงานต่าง ๆ ของหน่วยงานขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารระดับสูง					
8	ให้โอกาสกับครูในการแสดงความคิดเห็น					

ข้อ	รายการ	พฤติกรรม การติดต่อสื่อสาร				
		5	4	3	2	1
9	เปิดโอกาสให้ครูโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นได้ว่าคำสั่งหรือนโยบายนั้นไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน					
10	ให้ครูแจ้งปัญหาในการทำงานได้ตลอดเวลา					
11	เมื่อครูต้องการเข้าพบจะต้องนัดหมายล่วงหน้าทุกครั้ง แม้มีเรื่องด่วนก็ไม่สามารถเข้าพบได้ทันที					
12	ให้ความสำคัญในเรื่องการติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ					
13	มีการเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องที่จะสนทนา					
14	คำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของผู้มาใช้บริการ เพื่อที่จะทำความเข้าใจให้ตรงกันเป็นไปตามความต้องการ					
15	ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา					
16	ให้ความสำคัญในการที่จะใช้วิธีการ หรือสื่อสารเพื่อทำให้เกิด ความเข้าใจตรงกัน และเป็นไปตามความต้องการ					
17	คำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของผู้มาใช้บริการ					
18	รู้จักเลือกจังหวะ โอกาสที่เหมาะสมที่จะสื่อสารหรือให้ข้อมูล					
19	รู้ประมาณช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการสื่อสารเหมาะสมกับ ช่วงความสนใจของกลุ่มสนทนา					
20	ได้นำเอาผลการติดต่อสื่อสารที่ผ่านมา มาใช้ประเมิน และ ปรับปรุงการสื่อสารครั้งต่อไป					

ตอนที่ 5 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประสิทธิผลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนของท่าน โดยมีระดับประสิทธิผลการบริหาร วิชาการ ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีประสิทธิผลการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
1	การจัดทำ และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น					
2	การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมกัน					
3	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	การฝึกอบรม และการทำการวิจัยในชั้นเรียน					
5	การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน					
6	การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดการสอน					
7	การจัดชั้นเรียน และการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
8	การจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ					
9	การจัดตารางสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียน ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
10	โรงเรียนจัด โครงการ และกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
11	การจัดบริการห้องสมุดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเข้าไปใช้ห้องสมุด					
12	การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เหมาะสม และอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน					
13	โรงเรียนบริหารวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมาย					
14	โรงเรียนใช้ทรัพยากรทางการศึกษา (คอมพิวเตอร์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ) ได้อย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด					
15	ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน					
16	การมีส่วนร่วมในสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างหลักสูตร โดยประชุมชี้แจง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ					
17	การประชุมเพื่อชี้แจงแนะนำบทวนหลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนและลงมือสอน ทุกปีการศึกษา					
18	การนำผลการติดตาม และประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา					
19	การดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองตอบตามความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครอง					
20	การนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
21	ความสะดวกในการหา และการใช้เอกสารหลักสูตร					
22	การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้รับขวัญ และกำลังใจ					
23	การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ได้ปฏิบัติในโรงเรียน					
24	ครูมีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน					
25	ครูมีความสามารถในการออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
26	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครุมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน					
27	การนิเทศ การจัดหา การใช้ และการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์					
28	การเข้ารับการอบรมจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้ตรงตามกิจกรรมการเรียนการสอน					
29	การประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
30	ครุมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ ฯลฯ) ในการจัดการเรียนการสอน					
31	การจัดการติดตาม ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					
32	การจัดเก็บ การใช้ การบำรุง และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม					
33	การแสดงผลงาน และการสาธิตการผลิตอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน					
34	การจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงเนื้อหาของหลักสูตร					
35	การจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน					
36	การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน (การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การประชุมทางวิชาการ ฯลฯ)					
37	การวัด และประเมินผลตามสภาพจริง					
38	การสร้าง และปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผลการเรียนรู้โดยวัดผลการเรียนรู้หลายรูปแบบ					
39	ครุมีความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทันกับสิ่งแวดล้อม					
40	เมื่อมีงานนโยบายแทรกซ้อนเข้ามาครุสามารถจัดการเรียนการสอนได้					
41	ครุในโรงเรียนสามารถป้องกันปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน					
42	ครุในโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
43	เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษารูปรับตัวได้รวดเร็ว					
44	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมทั้งทางด้านเวลา และเนื้อหา					
45	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการได้อย่างรวดเร็ว					
46	โรงเรียนดำเนินงานด้านวิชาการเชิงรุก					

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ฉบับที่ 2 สำหรับครู
ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. วุฒิกการศึกษา

1. ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ( ) ปริญญาตรี

3. ( ) ปริญญาโท

4. ( ) ปริญญาเอก

2. ประสบการณ์ทางการสอน

1. ไม่เกิน 5 ปี

2. ( ) มากกว่า 5 ถึง 10 ปี

3. ( ) มากกว่า 10 ถึง 15 ปี

4. ( ) มากกว่า 15 ถึง 20 ปี

5. ( ) มากกว่า 20 ถึง 25 ปี

5. ( ) มากกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2 คุณลักษณะครูผู้สอนเป็นคำถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีคุณลักษณะครูที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยมีระดับคุณลักษณะของครู ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะครู	ระดับการมีคุณลักษณะครู				
		5	4	3	2	1
1	รัก และเมตตานักเรียน โดยการเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการเรียนแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
2	อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัย ที่ถูกต้องดีงามให้กับนักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
3	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ					
4	ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของนักเรียน					
5	ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากนักเรียน ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ					
6	ไม่ใช้นักเรียนกระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้ตนโดยมิชอบ					
7	พัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ					

ข้อ	คุณลักษณะครู	ระดับการมีคุณลักษณะครู				
		5	4	3	2	1
8	รัก และศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ					
9	ช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์					
10	ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย					

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสอนของครูเป็นคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยมีระดับพฤติกรรมการสอนของครู ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ					
2	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน					
3	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ					
4	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง					
5	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ					
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลวาทที่เกิดแก่ผู้เรียน					
7	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ					
8	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียน					
9	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์					
10	ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์					
11	แสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างสร้างสรรค์					
12	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์					

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำของผู้อำนวยการเป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
เปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวผู้อำนวยการ โดยใช้ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	มุ่งพัฒนาโรงเรียน ไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า					
2	เป็นคนเปิดเผยกล้าแสดงออก กล้าเผชิญความจริง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง					
3	เชื่อมั่นว่าครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถ					
4	ชี้แนะให้ครูผู้สอนตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย					
5	สร้างแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า					
6	เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต					
7	เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนา และมีวิสัยทัศน์					
8	มีความสามารถเผชิญกับปัญหา ความซับซ้อน ความคลุมเครือ และความไม่แน่นอน					
9	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ครูผู้สอนในเรื่องการทำงาน					
10	การตัดสินใจที่รอบคอบ					
11	ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
12	สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในภาวะคับขัน					
13	ให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน					
14	ให้ความไว้วางใจแก่ครูผู้สอน					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำ	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
15	มีความสามารถในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ					
16	เน้นให้ครูเห็นคุณค่าของผลการปฏิบัติงาน					
17	สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าในความเป็นไปได้					
18	ให้ความสำคัญในผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม					
19	ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน					
20	เสียดสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
21	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รู้ เข้าใจถึงเป้าหมายที่แท้จริงของโรงเรียน					
22	กระตุ้นให้ครูผู้สอน มีความรู้ และเข้าใจวิธีการแก้ปัญหา					
23	ชี้แนะให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการในการปฏิบัติงาน					
24	ส่งเสริมให้ครูเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง					
25	สร้างความมั่นใจแก่ครูในการแก้ปัญหา					
26	ให้ความสำคัญกับครูเป็นรายบุคคล					
27	ยอมรับความรู้ความสามารถ และความคิดของครู					
28	พบ และพูดคุยกับครูเป็นรายบุคคล					
29	ให้โอกาสแก่ครูได้เสนอความคิดเห็น					
30	ให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน					
31	มีความเป็นกันเอง และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
32	กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
33	สื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน					
34	นิเทศ และประเมินการสอนของครู					
35	ประสานงานการใช้หลักสูตร					
36	ติดตามตรวจสอบ และดำเนินการด้านความก้าวหน้า					
37	บริหารเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					
38	อยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครู และนักเรียน					
39	จัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู					
40	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู					
41	พัฒนา และเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ					
42	จัดให้มีสิ่งส่งเสริมด้านการเรียนรู้					

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้อำนวยการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวิธีการตัดสินใจที่ตรงกับวิธีการตัดสินใจของผู้อำนวยการ โดยมีวิธีการตัดสินใจตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- วิธีที่ 1 หมายถึง ตัดสินใจเองโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่
 วิธีที่ 2 หมายถึง ตัดสินใจเองโดยหาข้อมูลเพิ่มเติมจากครู
 วิธีที่ 3 หมายถึง ตัดสินใจเองโดยปรึกษากับครูเป็นรายบุคคล
 วิธีที่ 4 หมายถึง ตัดสินใจโดยปรึกษากับครูเป็นรายกลุ่ม
 วิธีที่ 5 หมายถึง ตัดสินใจโดยใช้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของครูทุกคน

ข้อ	พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารวิชาการ	วิธีการตัดสินใจ				
		1	2	3	4	5
1	การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2	การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น					
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
4	การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
5	การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน					
6	การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
7	การนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาสนับสนุนการเรียนการสอน					
8	การวางแผนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
9	การจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน					
10	การจัดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน					
11	การดำเนินการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					

ข้อ	พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารวิชาการ	วิธีการตัดสินใจ				
		1	2	3	4	5
12	การวางแผนการวัดผลตามสภาพจริง					
13	การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
14	การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหานักเรียน					
15	การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการระบบสอน ซ่อมเสริม					

ตอนที่ 6 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารตามค่านิยม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้บัญชาการ โดยมีระดับพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	พฤติกรรม การติดต่อสื่อสาร				
		5	4	3	2	1
1	ออกคำสั่งแต่ผู้เดียวโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของครู					
2	แจ้งข่าวสารที่จำเป็นเกี่ยวกับหน่วยงาน และการปฏิบัติงาน ให้ครูทราบอยู่เสมอ					
3	สามารถแจ้งข่าวสารและข้อมูลการปฏิบัติงาน ได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อการปฏิบัติงาน					
4	เปิดโอกาสให้ครูซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมาย					
5	มีความเอาใจใส่ไต่ถาม และเปิดโอกาสให้ครูในการขอ คำปรึกษาเรื่องงาน					
6	มีความเอาใจใส่ไต่ถาม และเปิดโอกาสให้ครูในการขอ คำปรึกษาเรื่องส่วนตัว					
7	กำหนดนโยบาย และแผนงานต่างๆ ของหน่วยงานขึ้นอยู่กับ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารระดับสูง					
8	ให้โอกาสกับครูในการแสดงความคิดเห็น					

ข้อ	รายการ	พฤติกรรม การติดต่อสื่อสาร				
		5	4	3	2	1
9	เปิดโอกาสให้ครูได้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นได้ว่าคำสั่งหรือนโยบายนั้นไม่เหมาะกับการปฏิบัติงาน					
10	ให้ครูแจ้งปัญหาในการทำงานได้ตลอดเวลา					
11	เมื่อครูต้องการเข้าพบจะต้องนัดหมายล่วงหน้าทุกครั้ง แม้มีเรื่องด่วนก็ไม่สามารถเข้าพบได้ทันที					
12	ให้ความสำคัญในเรื่องการติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างๆ					
13	มีการเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องที่จะสนทนา					
14	คำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของผู้มาใช้บริการ เพื่อที่จะทำความเข้าใจให้ตรงกันเป็นไปตามความต้องการ					
15	ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา					
16	ให้ความสำคัญในการที่จะใช้วิธีการ หรือสื่อสารเพื่อให้ เกิดความเข้าใจตรงกัน และเป็นไปตามความต้องการ					
17	คำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของผู้มาใช้บริการ					
18	รู้จักเลือกจังหวะ โอกาสที่เหมาะสมที่จะสื่อสารหรือให้ข้อมูล					
19	รู้ประมาณช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการสื่อสารเหมาะสมกับ ช่วงความสนใจของกลุ่มสนทนา					
20	ได้นำเอาผลการติดต่อสื่อสารที่ผ่านมา มาใช้ประเมิน และ ปรับปรุงการสื่อสารครั้งต่อไป					

ตอนที่ 7 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประสิทธิผลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนของท่าน โดยมีระดับประสิทธิภาพการบริหาร วิชาการ ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
1	การจัดทำ และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น					
2	การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมกัน					
3	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	การฝึกอบรม และการทำการวิจัยในชั้นเรียน					
5	การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน					
6	การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดการสอน					
7	การจัดชั้นเรียน และการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
8	การจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ					
9	การจัดตารางสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตรา เวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
10	โรงเรียนจัด โครงการ และกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
11	การจัดบริการห้องสมุดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเข้าไปใช้ห้องสมุด					
12	การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เหมาะสม และอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน					
13	โรงเรียนบริหารวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมาย					
14	โรงเรียนใช้ทรัพยากรทางการศึกษา (คอมพิวเตอร์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ) ได้อย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด					
15	ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน					
16	การมีส่วนร่วมในสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างหลักสูตร โดยประชุมชี้แจง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ					
17	การประชุมเพื่อชี้แจงแนะนำทบทวนหลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียน และลงมือสอน ทุกปีการศึกษา					
18	การนำผลการติดตาม และประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา					
19	การดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองตอบตามความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครอง					
20	การนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
21	ความสะดวกในการหา และการใช้เอกสารหลักสูตร					
22	การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้รับขวัญ และกำลังใจ					
23	การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ได้ปฏิบัติในโรงเรียน					
24	ครูมีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน					
25	ครูมีความสามารถในการออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
26	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครุมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน					
27	การนิเทศ การจัดหา การใช้ และการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์					
28	การเข้ารับการอบรมจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้ตรงตามกิจกรรมการเรียนการสอน					
29	การประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
30	ครุมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ ฯลฯ) ในการจัดการเรียนการสอน					
31	การจัดการติดตาม ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					
32	การจัดเก็บ การใช้ การบำรุง และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม					
33	การแสดงผลงาน และการสาธิตการผลิตอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน					
34	การจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงเนื้อหาของหลักสูตร					
35	การจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน					
36	การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน (การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การประชุมทางวิชาการ ฯลฯ)					
37	การวัด และประเมินผลตามสภาพจริง					
38	การสร้าง และปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผลการเรียนรู้ โดยวัดผลการเรียนรู้หลายรูปแบบ					
39	ครุมีความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทันกับสิ่งแวดล้อม					
40	เมื่อมีงานนโยบายแทรกซ้อนเข้ามาครุสามารถจัดการเรียนการสอนได้					
41	ครุในโรงเรียนสามารถป้องกันปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน					
42	ครุในโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน					

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
43	เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษารูปรับตัวได้รวดเร็ว					
44	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสามารถปรับได้ ตามความเหมาะสมทั้งทางด้านเวลา และเนื้อหา					
45	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการได้ อย่างรวดเร็ว					
46	โรงเรียนดำเนินงานด้านวิชาการเชิงรุก					

ตอนที่ 8 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานของท่าน โดยมีระดับความพึงพอใจ ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	มีโอกาสดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้ไม่ว่างงาน					
2	งานที่ทำมีลักษณะแตกต่างจากเดิม					
3	งานที่ทำมีโอกาสดำเนินงานได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่					
4	งานที่ทำช่วยให้ได้รับผลตอบแทนอย่างยุติธรรม					
5	ได้ประโยชน์จากการทำงานในโรงเรียนนี้					
6	มีความภูมิใจในผลสำเร็จจากการทำงาน					
7	การตัดสินใจของผู้บริหารเอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
8	สถานที่ทำงานเอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
9	วิธีการที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อครู					
10	ได้ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน					
11	ได้รับการยอมรับในโรงเรียน					
12	ผู้บริหารสนับสนุนให้นำนโยบายของโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติ					
13	มีอิสระในการตัดสินใจเรื่องงาน					
14	ได้ทำงานตรงตามความสามารถ					
15	ได้ทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อความสามารถของตนเอง					

ข้อ	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
16	เป็นงานที่ทำให้มีโอกาสดำเนินงานเพื่อส่วนร่วม					
17	ได้มีส่วนรับผิดชอบในการวางแผนการทำงาน					
18	เป็นงานที่สร้างความมั่นคงให้กับอนาคต					

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอายุ เพศ และเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเลือก และเติมคำ ด้วยข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. อายุ ..... ปี
2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
3. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 นักเรียนได้เกรดเฉลี่ยสะสม (ป.4-6) รวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ (ทศนิยมสองตำแหน่ง) .....

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวนักเรียน โดยมีระดับความคิดเห็นตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วย
3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ
2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย
1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนมีความสนใจเรียน และชอบเรียนมาก					
2	การเรียนทำให้มีความรู้ความสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
3	การเรียนเป็นการพัฒนาร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคม					
4	กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เป็นเป็นสาระที่เรียนแล้ว สนุกสนานเพลิดเพลิน					
5	นักเรียนรู้สึกพอใจกับความรู้ที่ได้รับจากการเรียนตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้					
6	นักเรียนชอบทำกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้มาก					
7	นักเรียนชอบศึกษาและติดตามอ่านหนังสือหรือวารสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน					
8	นักเรียนรู้สึกว่าได้ประโยชน์มากจากการเรียนด้วย สื่อการสอนที่ครูใช้					
9	นักเรียนมีความกังวลถึงชั่วโมงเรียน					
10	นักเรียนรู้สึกประหม่าหรือกลัวเมื่อครูให้ตอบคำถามใน ห้องเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและการซักถามและสรุปทำให้เข้าใจการเรียนรู้					
12	การเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล					
13	การเรียนรู้ทำให้นักเรียนเป็นคนมีความเชื่อที่ถูกต้อง					

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวนักเรียน โดยมีระดับพฤติกรรมการเรียน ตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการเรียน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนสนใจเรียนในชั่วโมงเรียน					
2	นักเรียนมีการซักถามครูผู้สอนในกรณีที่สงสัย					
3	นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดีในขณะที่ผู้อื่นพูด					
4	นักเรียนนำเสนอข้อมูลร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ในชั้นเรียน					
5	นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ก่อนหรือหลังเรียน ในชั้นเรียน					
6	นักเรียนอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
7	นักเรียนเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนให้พร้อมก่อนเข้าเรียน					
8	นักเรียนมีความเข้าใจในการเลือกเรียนชุมนุม					
9	นักเรียนมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว					
10	นักเรียนมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะศึกษาต่อ					
11	นักเรียนมาโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ					
12	นักเรียนเข้าเรียนทุกวิชาไม่หนีเรียนบางวิชา					
13	นักเรียนใช้เวลาเรียนครบในแต่ละวิชา ไม่ออกนอกห้องเรียน ก่อนเวลา					
14	นักเรียนใช้เวลาว่างทบทวนความรู้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม					

ข้อ	พฤติกรรมนักเรียน	ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
15	นักเรียนทำการบ้านทบทวนความรู้ที่บ้านตามที่ครูมอบหมาย					
16	นักเรียนมีความรักให้เพื่อน และสามัคคีกัน					
17	นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับเพื่อน					
18	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน					
19	นักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
20	นักเรียนรักเชื่อฟัง คำสั่งสอนของครู					
21	นักเรียนเคารพครู					
22	นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกับครู					
23	นักเรียนเข้าพบหรือขอคำปรึกษาจากครู					
24	นักเรียนให้การช่วยเหลืองานครู					

ตอนที่ 4 คุณลักษณะครูผู้สอนเป็นคำถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีคุณลักษณะครูที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวครู โดยมีระดับคุณลักษณะของครูตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะครู	ระดับการมีคุณลักษณะครู				
		5	4	3	2	1
1	รัก และเมตตานักเรียน โดยการเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการเรียนแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง					
2	อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้กับนักเรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
3	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ					
4	ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของนักเรียน					
5	ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากนักเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ					
6	ไม่ใช้นักเรียนกระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้ตนโดยมิชอบ					
7	ครูนำวิธีการใหม่มาสอนอยู่เสมอ					
8	ครูพูดจาสุภาพกับทุกคน					
9	ครูเป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง					

ข้อ	คุณลักษณะครู	ระดับการมีคุณลักษณะครู				
		5	4	3	2	1
10	ครูสอนนักเรียนด้วยความตั้งใจ					
11	ครูเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน					
12	ครูช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันในด้านการทำงาน					
13	ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน					
14	ครูเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย					

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการสอนของครูเป็นคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีพฤติกรรมที่ตรงกับความ เป็นจริง เกี่ยวกับตัวครู โดยมีระดับพฤติกรรมการสอนของครูตามความหมายที่ระบุไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการสอนของครูมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการสอนของครูมาก
- 3 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการสอนของครูปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการสอนของครูน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการสอนของครูน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการมีพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
1	ครูเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอยู่เสมอ					
2	ครูนำวิธีการที่แปลกใหม่มาสอนนักเรียนอยู่เป็นประจำ					
3	ครูสอนนักเรียนโดยการใช้วิธีสอนหลายรูปแบบ					
4	ครูจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง					
5	ครูมีความมุ่งมั่นในการสอนนักเรียนให้มีความรู้					
6	ครูจัดทำแผนการสอนมาใช้สอนนักเรียนทุกครั้ง					
7	ครูใช้สื่อการสอนมาสอนนักเรียนทุกครั้ง					
8	ครูสอนโดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับนักเรียน					
9	ครูรายงานผลการสอบของนักเรียนอย่างมีระบบ					
10	ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน					
11	ครูร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นในโรงเรียนเป็นอย่างดี					
12	ครูร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนเป็นอย่างดี					
13	ครูใช้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมาใช้สอนนักเรียนอยู่เป็นประจำ					
14	ครูจัดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนด้วยป้ายนิเทศเพื่อเสริมความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน					

ตอนที่ 6 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนตามหลักอริยสัจสี่

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบนี้มีข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที
2. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วใช้ข้อมูลจากสถานการณ์ตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วกาเครื่องหมาย × ทับอักษร ก ข ค หรือ ง ซึ่งแต่ละสถานการณ์จะมีคำถาม 4 ข้อ ทั้งหมดมี 5 สถานการณ์

สถานการณ์ที่ 1 ครอบครัวที่เคยเหนียวแน่นในอดีตปัจจุบันเริ่มเปราะบางลง มีปัญหา มากมายตามมา เช่น ปัญหาการอยู่อย่าง การทอดทิ้งผู้สูงอายุ การทำแท้ง และความรุนแรง ในครอบครัวที่ไม่น่าจะเชื่อว่าคนที่มีความผูกพันฉันสามีภริยาหรือญาติกัน กฎหมายครอบครัว ในปัจจุบันนั้น มีลักษณะเป็นกฎหมายตั้งรับที่ครอบคลุมเรื่องของหมั้น การสมรส การหย่า ทรัพย์สินระหว่างสามี-ภรรยา บุตรนอกสมรส บุตรบุญธรรม และมรดก ของครอบครัวในทุกระดับ สิ่งเหล่านี้เราปฏิเสธไม่ได้ว่าถูกเขียนขึ้นเพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในครอบครัวทั้งสิ้น ทั้งนี้ เห็นได้ว่าปัญหาครอบครัวนั้น มีสาเหตุมาจากคนในครอบครัวเองเป็นสำคัญ และอีกสาเหตุหนึ่ง ที่พบมากขึ้นในสังคมไทยที่เกิดจากความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัว ไม่ว่าจะด้วยวุฒิภาวะและอายุ ที่จะเป็นพ่อและแม่ได้อย่างสมบูรณ์ หากแต่เกิดจากการรักใคร่ในวัยหนุ่มสาว จนพลาดพลั้ง ตั้งครรภ์และมีบุตร เช่นนี้ทำให้เกิดการลงมือคิดลงมือในการดำเนินกลุ่มชีวิตที่เรียกว่า ครอบครัว ด้วยวุฒิภาวะแล้วการที่จะอดทน และดูแลบุคคลอื่นภายในครอบครัว แบกรับภาระอันใหญ่หลวง ของคำว่าพ่อและแม่ความสำคัญของการมีครอบครัวที่สมบูรณ์ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้ สิ่งสำคัญที่จะป้องกันและปกป้องครอบครัวได้ คือ การวางแผนการมีครอบครัว เราควรมีการวางแผน ชีวิตครอบครัวไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะมีครอบครัว อาทิ ตั้งเป้าหมายว่าจะแต่งงานตอนอายุเท่าไร มีบุตรกี่คน มีในช่วงเวลาไหนจะเหมาะสม อายุควรห่างกันเท่าไร

1. สิ่งที่เป็นปัญหาคืออะไร	2. นักเรียนจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร
ก. การทอดทิ้ง	ก. เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู พ่อ และแม่
ข. ครอบครัว	ข. มีครอบครัวเมื่อมีความพร้อม
ค. เศรษฐกิจ	ค. เสียสละเพื่อส่วนรวม
ง. สังคม	ง. เป็นคนดีของสังคม

3. สาเหตุของปัญหาที่สำคัญคืออะไร ก. ความไม่พร้อม ข. คนในครอบครัว ค. คนในสังคมไทย ง. คนทุกคนที่มีครอบครัว	4. การป้องกันที่จะไม่ให้เกิดปัญหาควรทำอย่างไร ก. การวางแผนการเงิน ข. การวางแผนการแต่งงาน ค. การวางแผนการมีครอบครัว ง. การวางแผนทางด้านเศรษฐกิจ
--	--

สถานการณ์ที่ 2 การเรียนในเด็ก เป็นปัญหาที่พ่อแม่นำมาปรึกษาแพทย์บ่อยที่สุดปัญหาหนึ่ง เนื่องจากการแข่งขันทางการเรียนที่มีมากในปัจจุบัน เด็กที่มีปัญหาการเรียนมักจะเกิดปัญหาพฤติกรรมอื่นตามมา เช่น เกเร ก้าวร้าว คือ ชนเคียด วิตกกังวล หงุดหงิด คบเพื่อนไม่ดี หนีเรียน หนีเที่ยว ปัญหาทางเพศ และการใช้สารเสพติด ซึ่งเกิดจากความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองที่ตามมาจากการขาดความสำเร็จในการเรียน การถูกตำหนิจากพ่อแม่ ความรู้สึกตนเองล้มเหลว และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เป็นปัญหาอารมณ์และกลายเป็นปัญหาบุคลิกภาพการหาสาเหตุของปัญหาควรรีบทำเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ ที่จะเกิดตามมาคือผลการเรียนต่ำ โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาสติปัญญา โรคสมาธิสั้น ปัญหาบุคลิกภาพปัญหาความเครียดหรือโรคกังวลในวัยเด็ก และอาการซึมเศร้าหรือโรคซึมเศร้าในวัยเด็ก มักเป็นผลจากสิ่งแวดล้อมหรือครอบครัวนั่นเอง ปัญหาการเรียนเฉพาะด้าน เช่น การอ่าน การเขียนการขาดแรงจูงใจที่ดีการขาดการสนับสนุนส่งเสริม การรักษาควรแก้ไขที่สาเหตุโดยตรง อาจมีการตรวจประเมินเพิ่มเติม เช่น การทดสอบทางจิตวิทยา การวัดระดับสติปัญญา การรับรู้ทางสายตาและหู การฝึกฝนอบรมเพิ่มรายบุคคล และ/หรือแบบกลุ่มการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านพร้อมกันการเรียน โดยแผนการเรียนรายบุคคล

5. สิ่งเป็นปัญหาคืออะไร ก. ปัญหาเด็ก ข. ปัญหาพ่อแม่ ค. ปัญหาผู้ปกครอง ง. ปัญหาการเรียนในเด็ก	6. สาเหตุของปัญหาคืออะไร ก. การขาดความสำเร็จในการเรียน ข. ความรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ค. ขาดความภูมิใจในตนเอง ง. การตำหนิของพ่อแม่
7. นักเรียนมีวิธีแก้ปัญหานี้อย่างไร ก. ให้ครูเอาใจใส่นักเรียน ข. การเลือกคบเพื่อนที่ดี ค. นักเรียนไม่หนีเรียน ง. นักเรียนตั้งใจเรียน	8. แนวทางที่จะไม่ให้เกิดปัญหาคือข้อใด ก. พ่อแม่เอาใจใส่นักเรียน ข. การสร้างครอบครัวที่อบอุ่น ค. ครูตั้งใจสอนและเอาใจใส่นักเรียน ง. สังคมช่วยกันดูแลความประพฤติ นักเรียน

สถานการณ์ที่ 3 ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่ต้องการการแก้ไขอย่างจริงจังและอย่างจริงจังของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่เหนือสิ่งอื่นใด ถ้านักเรียนเป็นวัยรุ่น นักเรียน คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาไม่มีใครที่ติดยาเสพติดโดยที่ตนเองไม่ยินยอมที่จะเสพ เพราะฉะนั้นคำว่าไม่เริ่มไม่ต้องเลิก นักเรียนต้องจำคาถาป้องกันปัญหายาเสพติดที่นักเรียนรู้คืออยู่แล้วว่า ยาเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี ดังนั้น ต้องหัดปฏิเสธ ต้องเจ้าเล่ห์ ในการหลบหลีกเลี่ยง การลองยาเสพติด ที่เพื่อนนำมาให้หรือชักจูง ด้วยเหตุผลที่นักเรียนสามารถ ที่จะบอกว่ามีอาการแพ้ยาอย่างรุนแรง มีปอดและระบบทางเดินหายใจไม่ดี เสพที่ไร ไอจามทุกที นอนไม่หลับ สารพัดเหตุผลที่สามารถนำขึ้นมาพูดกับเพื่อน ถ้าตั้งมั่นในดวงใจอยู่เสมอว่าชั่วชีวิตนี้จะไม่ยอมติดยาเสพติดเป็นอันขาด ในโลกนี้มีสิ่งที่งดงามสนุกสนานอีกมากมาย ที่สามารถกระทำได้ โดยไม่ก่อให้เกิด การบั่นทอน สุขภาพร่างกาย และจิตใจ เป็นที่รู้กันคืออยู่แล้วถึงพิษภัยของของยาเสพติด แล้วทำไมเพื่อนรักจึงมาชวนเสพยาเสพติด เพื่อนหวังดีจริงหรือไม่ หรือมีอะไรซ่อนเร้นอยู่ในใจหรือเปล่า เพื่อนเป็นตัวอย่างที่ดีที่ควรทำตามหรือไม่ เพื่อนอยู่ในวงจรอุบาทว์ ที่นักเรียนควรคิดช่วยเขา แทนที่เพื่อนจะมาชวนเสพ แล้วหลุดเข้าไปอยู่ในวงจรอุบาทว์นั้นด้วย การหากิจกรรมที่ดีทำแทน เช่น การเล่นกีฬา เล่นดนตรี ร้องเพลง วาดภาพ เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมอีกมากมายที่จะนำความสุขมาสู่ตัวนักเรียน คนทุกคนต้องรักตัวเอง

<p>9. ปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. ปัญหาวัยรุ่น</p> <p>ข. ปัญหาสังคม</p> <p>ค. ปัญหานักเรียน</p> <p>ง. ปัญหาระบบหายใจ</p>	<p>10. สาเหตุของปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. สังคม</p> <p>ข. วัยรุ่น</p> <p>ค. นักเรียน</p> <p>ง. ยาเสพติด</p>
<p>11. นักเรียนมีวิธีแก้ปัญหานี้อย่างไร</p> <p>ก. ปฏิเสธเมื่อถูกชวน</p> <p>ข. เชื้อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่</p> <p>ค. หลีกเลี่ยงจากยาเสพติดทุกกรณี</p> <p>ง. ให้เหตุผลกับเพื่อนถึงโทษของยาเสพติด</p>	<p>12. แนวทางที่จะไม่ให้เกิดปัญหาคือข้อใด</p> <p>ก. เข้าร่วมกิจกรรมกีฬา</p> <p>ข. เข้าร่วมกิจกรรมดนตรี</p> <p>ค. เข้าร่วมกิจกรรมร้องเพลง</p> <p>ง. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์</p>

สถานการณ์ที่ 4 ปัญหาอาชญากรรมเป็นภัยที่ใกล้ตัวและนับได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศไทย สถิติการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า มีการเกิดอาชญากรรมแทบไม่เว้นแต่ละวัน

ซึ่งจากสถิติการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมมวลรวมจากปี 2547-2549 พบว่า มีอาชญากรรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.07 คุณศิริโรจน์ มิ่งขวัญ นายกษมาคมผู้สื่อข่าวอาชญากรรมแห่งประเทศไทย ได้จัดหมวดหมู่ปัญหาอาชญากรรมไว้ 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ กลุ่มที่ 2 เกี่ยวกับชีวิต เช่น ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไม่เจตนา กลุ่มที่ 3 เกี่ยวกับเพศ เช่น ข่มขืนกระทำชำเรา ข่มขืนและฆ่า การค้าประเวณี และกลุ่มที่ 4 เกี่ยวกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน ส่วนสถิติของการเกิดอาชญากรรมกลุ่มที่มากที่สุดก็จะเป็นกลุ่มของอบายมุข ในเรื่องของ การพนันและยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติแน่นอน โดยเฉพาะ เรื่องของทรัพย์สินเรียกได้ว่าหากความปลอดภัยในชีวิตประจำวันแทบจะไม่มีเลย ที่สำคัญถ้าปัญหา ในเรื่องของการข่มขืนกระทำชำเราหรือเรื่องเกี่ยวกับเพศก็มีมาก ทำให้ส่งผลในเรื่องของภาพลักษณ์ แนวทางการแก้ปัญหาที่คงจะต้องเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองและครอบครัวต้องดูแล ลูกหลานอย่างใกล้ชิดไม่ให้ไปอยู่กับบุคคลอื่นๆ เพราะพ่อแม่บางคนมาทำงานที่ กทม.ก็ฝากลูกไว้ กับปู่ ย่า ตาย ยาย ซึ่งอาจจะไม่มีเวลาดูแลอย่างใกล้ชิดเด็กหันไปหากกลุ่มเพื่อน และการใช้ทฤษฎี อาชญาวิทยาหรือทฤษฎีป้องกัน คือ ป้องกันไม่ให้มันเกิดด้วยสายใยรักจากครอบครัวหรือในทางตรง ก็คือ การขยันทำงานของตำรวจ หมั่นตรวจตราในที่มืดที่เปลี่ยว เพราะเคยมีงานวิจัยว่าคนร้ายที่จะ ออกไปก่อเหตุเมื่อพบด่านตำรวจก็มักจะไม่ค่อยกล้ากลับดีกว่า แต่ถ้าคนร้ายออกมาก่อเหตุแล้ว พบว่าไม่มีตำรวจเลยทางโค้งสบายก็ง่ายต่อการก่อเหตุ

<p>13. สิ่งเป็นปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. การพนัน</p> <p>ข. ปล้นทรัพย์</p> <p>ค. ข่มขืน และฆ่า</p> <p>ง. อาชญากรรม</p>	<p>14. สาเหตุของปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. สังคม</p> <p>ข. ไร้อัจฉริยะ</p> <p>ค. การศึกษา</p> <p>ง. ความยากจน</p>
<p>15. นักเรียนมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร</p> <p>ก. รณรงค์ต่อต้านอาชญากรรม</p> <p>ข. เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่</p> <p>ค. เรียนศาสนา</p> <p>ง. ปฏิบัติธรรม</p>	<p>16. แนวทางที่จะไม่ให้เกิดปัญหาคือข้อใด</p> <p>ก. สร้างสังคมเอื้ออาทร</p> <p>ข. ตำรวจหมั่นตรวจตรา</p> <p>ค. สร้างครอบครัวอบอุ่น</p> <p>ง. ใช้กฎหมายลงโทษรุนแรง</p>

สถานการณ์ที่ 5 ความยากจน คือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลซึ่งมีรายได้น้อยไม่เพียงพอ กับรายจ่าย และไม่สามารถจะบำบัดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้ หรือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลที่มี

รายได้ไม่พอกับรายจ่ายไม่สามารถจะหาสิ่งจำเป็นมาสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเพียงพอ จนทำให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้สาเหตุของปัญหาความยากจนได้แก่ ความไม่เท่าเทียมกันในความสามารถของบุคคลสิ่งของและบริการต่างๆ มีมากขึ้นภัยธรรมชาติ การว่างงานการมีบุตรมาก การศึกษาต่ำ ไม่สามารถพัฒนาอาชีพของตนได้ ความเกียจคร้านไม่ชอบทำงาน ไม่สามารถทำงานตามปกติ ทั้งนี้ เนื่องจากความเจ็บป่วย ความพิการทางร่างกายและจิตใจ, ขาดสภาพการว่างงานการมีบุตรมาก และความเกียจคร้านไม่ชอบทำงานผลเสียของความยากจนได้แก่ ผลเสียต่อบุคคลและครอบครัวเป็นภาระแก่สังคม และทำให้เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่มั่นคง ประเทศที่มีคนยากจนมากก็ไม่สามารถจะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาประเทศ เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความไม่มั่นคงทางสังคม เกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมไทย เช่น ให้การศึกษาแก่ประชาชนให้ทั่วถึง และสูงขึ้นรัฐต้องจัดสวัสดิการที่ดีให้แก่ประชาชนพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมกับประเทศ และมีการพัฒนาสังคมให้เหมาะสมพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมช่วยแก้ปัญหาความยากจนไว้หลักธรรมนั้น ให้ชื่อว่า “ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์” ประโยชน์อันพึงได้รับในปัจจุบันคือถึงพร้อมด้วยความมั่นคงพร้อมด้วยการรักษา คือรักษาทรัพย์ที่แสวงหามาได้ความมีเพื่อนเป็นคนดี ไม่คบคนชั่วความเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ไม่ฝืดเคืองนัก ไม่ให้พุ่มพายนัก

<p>17. สิ่งเป็นปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. การดำรงชีวิต</p> <p>ข. รายจ่ายมีมาก</p> <p>ค. ความยากจน</p> <p>ง. รายรับมีน้อย</p>	<p>18. สาเหตุของปัญหาคืออะไร</p> <p>ก. การเมืองไม่ดี</p> <p>ข. เศรษฐกิจตกต่ำ</p> <p>ค. สังคมขาดคุณภาพ</p> <p>ง. การศึกษาของคนต่ำ</p>
<p>19. นักเรียนมีวิธีแก้ปัญหานี้อย่างไร</p> <p>ก. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า</p> <p>ข. ช่วยพ่อแม่ประหยัด</p> <p>ค. ตั้งใจเรียนหนังสือ</p> <p>ง. ใช้ของรีไซเคิล</p>	<p>20. แนวทางที่จะไม่ให้เกิดปัญหาข้อใด</p> <p>ก. พัฒนาสังคม</p> <p>ข. พัฒนาเศรษฐกิจ</p> <p>ค. ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา</p> <p>ง. ให้การศึกษาแก่คนในประเทศ</p>

ภาคผนวก ง
โรงเรียนตัวอย่าง

ตารางผนวกที่ 1 ขนาดประชากร และขนาดตัวอย่าง จำแนกตามนักเรียน ครู ผู้บริหาร
เป็นรายโรงเรียน

ที่	โรงเรียน/กลุ่มเขต/เขต	ตัวอย่าง นักเรียน	ครูผู้สอน กลุ่มสาระ	ผู้อำนวยการ	รวม ตัวอย่าง
1	วัดเบญจมบพิตร (กรุงเทพมหานคร/เขตดุสิต)	15	8	1	24
2	วัดประหารระเบิดธรรม (กรุงเทพมหานคร/เขตดุสิต)	15	8	1	24
3	วิซากร (กรุงเทพมหานคร/เขตดินแดง)	15	8	1	24
4	สามเสนนอก (กรุงเทพมหานคร/เขตดินแดง)	15	8	1	24
5	พระรามเก้า (กรุงเทพมหานคร/เขตห้วยขวาง)	15	8	1	24
6	ประชากรราษฎร์บำเพ็ญ (กรุงเทพมหานคร/เขตห้วยขวาง)	15	8	1	24
7	วัดไผ่ตัน (กรุงเทพมหานคร/เขตพญาไท)	15	8	1	24
8	วัดคิสงสาราม (กรุงเทพมหานคร/เขตราษฎร์เทพ)	15	8	1	24
9	กิ่งเพชร (กรุงเทพมหานคร/เขตราษฎร์เทพ)	15	8	1	24
10	วัดทัศนารุณ (กรุงเทพมหานคร/เขตราษฎร์เทพ)	15	8	1	24
11	สวนลุมพินี (กรุงเทพฯใต้/เขตปทุมวัน)	15	8	1	24
12	ปลุกจิต (กรุงเทพฯใต้/เขตปทุมวัน)	15	8	1	24
13	วัดไผ่เงินโชตนาราม (กรุงเทพฯใต้/เขตบางคอแหลม)	15	8	1	24
14	วัดราชสิงขร (กรุงเทพฯใต้/เขตบางคอแหลม)	15	8	1	24
15	วัดคอกไม้ (กรุงเทพฯใต้/เขตยานนาวา)	15	8	1	24
16	วัดช่องลม (กรุงเทพฯใต้/เขตยานนาวา)	15	8	1	24
17	ศูนย์รวมน้ำใจ (กรุงเทพฯใต้/เขตคลองเตย)	15	8	1	24
18	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา (กรุงเทพฯใต้/เขตคลองเตย)	15	8	1	24
19	วัดธาตุทอง (กรุงเทพฯใต้/เขตวัฒนา)	15	8	1	24
20	สวัสดีวิทยา (กรุงเทพฯใต้/เขตวัฒนา)	15	8	1	24
21	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม (กรุงเทพฯใต้/เขตพระโขนง)	15	8	1	24
22	วัดธรรมมงคล (กรุงเทพฯใต้/เขตพระโขนง)	15	8	1	24
23	วัดปากบ่อ (กรุงเทพฯใต้/เขตสวนหลวง)	15	8	1	24
24	คลองก้นตัน (กรุงเทพฯใต้/เขตสวนหลวง)	15	8	1	24
25	รุ่งเรืองอุปถัมภ์ (กรุงเทพฯใต้/เขตบางนา)	15	8	1	24
26	เพ็ญพินอนุสรณ์ (กรุงเทพฯใต้/เขตบางนา)	15	8	1	24
27	รัตนโกสินทร์สมโภช (กรุงเทพฯเหนือ/เขตจตุจักร)	15	8	1	24
28	วัดเสมียนนารี (กรุงเทพฯเหนือ/เขตจตุจักร)	15	8	1	24
29	วัดบางโพโสมवास (กรุงเทพฯเหนือ/เขตบางซื่อ)	15	8	1	24
30	วัดทองสุทธาราม (กรุงเทพฯเหนือ/เขตบางซื่อ)	15	8	1	24

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน/กลุ่มเขต/เขต	ตัวอย่าง นักเรียน	ครูผู้สอน กลุ่มสาระ	ผู้อำนวยการ	รวม ตัวอย่าง
31	วัดลาดปลาเค้า (กรุงเทพเหนือ/เขตลาดพร้าว)	15	8	1	24
32	คลองทรงกระเทียม (กรุงเทพเหนือ/เขตลาดพร้าว)	15	8	1	24
33	การเคหะท่าทราย (กรุงเทพเหนือ/เขตหลักสี่)	15	8	1	24
34	วัดหลักสี่ (กรุงเทพเหนือ/เขตหลักสี่)	15	8	1	24
35	วัดดอนเมือง (กรุงเทพเหนือ/เขตดอนเมือง)	15	8	1	24
36	บำรุงวิวรรธ (กรุงเทพเหนือ/เขตดอนเมือง)	15	8	1	24
37	วัดหนองใหญ่ (กรุงเทพเหนือ/เขตสายไหม)	15	8	1	24
38	วัดเกาะ (กรุงเทพเหนือ/เขตสายไหม)	15	8	1	24
39	วัดไทรรัตนาราม (กรุงเทพเหนือ/เขตบางเขน)	15	8	1	24
40	บ้านคลองบัว (กรุงเทพเหนือ/เขตบางเขน)	15	8	1	24
41	วัดศรีบุญเรือง (กรุงเทพตะวันออก/เขตบางกะปิ)	15	8	1	24
42	บ้านบางกะปิ (กรุงเทพตะวันออก/เขตบางกะปิ)	15	8	1	24
43	สมโภชกรุง (กรุงเทพตะวันออก/เขตสะพานสูง)	15	8	1	24
44	ลาดบัวขาว (กรุงเทพตะวันออก/เขตสะพานสูง)	15	8	1	24
45	พิชัยพัฒนา (กรุงเทพตะวันออก/เขตบึงกุ่ม)	15	8	1	24
46	วัดบางเตย (กรุงเทพตะวันออก/เขตบึงกุ่ม)	15	8	1	24
47	คันทนายาว (กรุงเทพตะวันออก/เขตคันทนายาว)	15	8	1	24
48	จินดาบำรุง (กรุงเทพตะวันออก/เขตคันทนายาว)	15	8	1	24
49	เคหะชุมชน (กรุงเทพตะวันออก/เขตลาดกระบัง)	15	8	1	24
50	วัดปากบึง (กรุงเทพตะวันออก/เขตลาดกระบัง)	15	8	1	24
51	วัดบำเพ็ญเหนือ (กรุงเทพตะวันออก/เขตมีนบุรี)	15	8	1	24
52	มีนบุรี (กรุงเทพตะวันออก/เขตมีนบุรี)	15	8	1	24
53	วัดหนองจอก (กรุงเทพตะวันออก/เขตหนองจอก)	15	8	1	24
54	วัดทรัพย์ฯ (กรุงเทพตะวันออก/เขตหนองจอก)	15	8	1	24
55	วัดเป็นทอง (กรุงเทพตะวันออก/เขตคลองสามวา)	15	8	1	24
56	วัดคูบัวอน (กรุงเทพตะวันออก/เขตคลองสามวา)	15	8	1	24
57	สุวิทย์เสรีฯ (กรุงเทพตะวันออก/เขตประเวศ)	15	8	1	24
58	วัดตะกล้า (กรุงเทพตะวันออก/เขตประเวศ)	15	8	1	24
59	วัดกระจัดพิณิจ (กรุงธนเหนือ/เขตธนบุรี)	15	8	1	24
60	วัดบางสะแกไน (กรุงธนเหนือ/เขตธนบุรี)	15	8	1	24
61	วัดทองเพลง (กรุงธนเหนือ/เขตคลองสาน)	15	8	1	24

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน/กลุ่มเขต/เขต	ตัวอย่าง นักเรียน	ครูผู้สอน กลุ่มสาระ	ผู้อำนวยการ	รวม ตัวอย่าง
62	วัดสุทธาราม (กรุงธนเหนือ/เขตคลองสาน)	15	8	1	24
63	วัดโพธิ์ทอง (กรุงธนเหนือ/เขตจอมทอง)	15	8	1	24
64	วัดนางนอง (กรุงธนเหนือ/เขตจอมทอง)	15	8	1	24
65	วัดท่าพระ (กรุงธนเหนือ/เขตบางกอกใหญ่)	15	8	1	24
66	วัดราชสิทธาราม (กรุงธนเหนือ/เขตบางกอกใหญ่)	15	8	1	24
67	วัดยางสุทธาราม (กรุงธนเหนือ/เขตบางกอกน้อย)	15	8	1	24
68	วัดสุวรรณาราม (กรุงธนเหนือ/เขตบางกอกน้อย)	15	8	1	24
69	คลองทวีวัฒนา (กรุงธนเหนือ/เขตทวีวัฒนา)	15	8	1	24
70	ตั้งพิรุฬห์ธรรม (กรุงธนเหนือ/เขตทวีวัฒนา)	15	8	1	24
71	วัดอ่างแก้ว (กรุงธนใต้/เขตภาษีเจริญ)	15	8	1	24
72	วัดจันทร์ประดิษฐาราม (กรุงธนใต้/เขตภาษีเจริญ)	15	8	1	24
73	วัดม่วง (กรุงธนใต้/เขตบางแค)	15	8	1	24
74	วัดราษฎร์บำรุง (กรุงธนใต้/เขตบางแค)	15	8	1	24
75	ประชาบำรุง (กรุงธนใต้/เขตหนองแขม)	15	8	1	24
76	วัดหนองแขม (กรุงธนใต้/เขตหนองแขม)	15	8	1	24
77	วัดกำแพง (กรุงธนใต้/เขตบางขุนเทียน)	15	8	1	24
78	วัดหัวกระบือ (กรุงธนใต้/เขตบางขุนเทียน)	15	8	1	24
79	วัดบางบอน (กรุงธนใต้/เขตบางบอน)	15	8	1	24
80	บ้านนายเหรียญ (กรุงธนใต้/เขตบางบอน)	15	8	1	24
81	วัดบางปะกอก (กรุงธนใต้/เขตราษฎร์บูรณะ)	15	8	1	24
82	รัตนจีนะอุทิศ (กรุงธนใต้/เขตราษฎร์บูรณะ)	15	8	1	24
83	ราษฎร์บูรณะ (กรุงธนใต้/เขตทุ่งครุ)	15	8	1	24
84	สามัคคีบำรุง (กรุงธนใต้/เขตทุ่งครุ)	15	8	1	24
	รวม	1,260	672	84	2,016

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นายทรงยศ แก้วมงคล
วันเดือนปีที่เกิด	วันที่ 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2497
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับบัณฑิต (สุขศึกษา พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารภาครัฐ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสังฆประชาอนุสรณ์ ถนนฉลองกรุง แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530